

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΘ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1972 | ΑΡΙΘ. 11-12

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ, ΔΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ζ'

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

1. Ἐτερον θέμα καὶ καθ' ἑαυτὸ σπουδαῖον καὶ διὰ τὴν ἐνότητα τῶν λεγομένων («ἐθνικῶν») Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐξαιρετικῆς σημασίας εἶναι ἡ διὰ τινος Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν ἐπὶ μέρους Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στενοτέρα συνεργασία ἐπὶ κοινῶν αὐτῶν θεμάτων. Ἐκάστη Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διέπεται ὑπὸ ἰδίου ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, τοῦ («Καταστατικοῦ Χάρτου») ἐκάστης. Πᾶν θέμα, ὅπερ ἀφορᾷ εἰς τὴν Καθολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ προκαλέσῃ καινοφανεῖς ἀνατροπὰς διὰ τὸ ὅλον σύστημα διοικήσεως καὶ ὀργανώσεως συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, φυσικὸν εἶναι νὰ μὴ περιλαμβάνηται ἐν τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ μιᾶς ἐκάστης («Ἐθνικῆς») Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὰ πανορθοδόξου ἢ καὶ διεκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος θέματα λύνονται ἄχρι τοῦδε τῆ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ κοινῆς συνεννόσεως, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ σύγκλησις Πανορθοδόξου Συνόδου.

2. Εἶναι εὐτύχημα διὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, διότι ἀπέκτησεν ἐσχάτως ἐξαιρετον ὁδηγὸν γνώσεως τῶν «Βασικῶν Θε-

σμῶν Διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων», ὀφειλόμενον εἰς τὸν μέγαν ζῆλον καὶ τὴν φιλεργίαν ἐνὸς τῶν διακεκριμένων Ἱεραρχῶν μας, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρναβᾶ Δ. Τζωρτζάτου (Ἐν Ἀθήναις 1972, σ. 433). Αἰτιολογῶν ὁ Σεβ. ἐν τῷ Προλόγῳ αὐτοῦ τὰ κίνητρα, ἅτινα παρεκίνησαν τοῦτον εἰς τὸ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα τοῦτο ἐπίτευγμα θαυμαστῆς φιλοπονίας καὶ φιλευσεβοῦς ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πνεύματος, ἀποφαίνεται: «Βασίμως πιστεύομεν, ὅτι σήμερον ἰδίᾳ, ὅτε πρὸς ποικίλας κατευθύνσεις ἐκτείνονται γέφυραι, διὰ τὸν ὀρθόδοξον χριστιανικὸν κόσμον, ἐξ ἐπόψεως ἐκκλησιαστικῆς, ἀποτελεῖ πρωταρχικὴν ἀνάγκην ἢ ἐν πᾶσι πληρεστέρα γνωριμία μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ σαφὴς ἐπίγνωσις τῆς μετ' ἀλλήλων ὑφισταμένης ἐνότητος, τὴν ὁποίαν πρὸς τῆ ταυτότητι τῆς δογματικῆς διδασκαλίας συνιστᾷ καὶ ἡ ἐν τῷ ἐκθέσμως κυβερνᾶν» τῶν ἱερῶν κανόνων ἐφαρμογή, ἵνα, κατὰ διατύπωσιν Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως (360), «ἡ ἔνθεσμος Ἐκκλησία... συμφώνῃ πρὸς ἑαυτήν, τῶν πανταχόθεν ἐπισκόπων τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης φυλαττόντων» (Θεοδωρήτου, Ἐκκλ. Ἱστ., II, ΚΔ', παρὰ Migne, P.G. 82, 1073).

3. Τὰ ἐν ἀρχῇ ὑφ' ἡμῶν λεχθέντα περὶ τῆς ἀνάγκης θεσπίσεως κοινού διορθοδόξου Καταστατικοῦ Χάρτου ἐπισημαίνονται καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Κίτρου κ. Βαρνάβα, ἐν οἷς οὗτος λέγει: «Εἶναι γεγονός, ὅτι ἐκ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐν ταυτότητι πίστεως καὶ κοινωνία ἀγάπης Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐκάστη τούτων πολλὸ ὀλίγα γνωρίζει ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους, ἅτινα συγκροτοῦν τὸν διοικητικὸν τῶν ἄλλων μηχανισμόν. Βεβαίως, ἡ κανονικὴ βᾶσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδράζεται ἡ διοικήσις πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἶναι ἐνιαία, κοινὴ καὶ ἀμετάτρεπτος, τῆς Ἐκκλησίας ἀνεκάθεν πολλὴν ἐπιδειξαμένης μέριμναν, ὅπως σὺν τῇ ὁμολογίᾳ πίστεως διαφυλαχθῆ, ὡς ἐν τῷ β' κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου σημειοῦται, «ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις, μετὰ συνέσεως ἐκάστου (ἐπίσκοπου) καὶ ὁμοῦ πάντων», πρὸς αὐτὴν δὲ τὴν βᾶσιν κατὰ πρόθεσιν στοιχοῦν ἅπασαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι». Καὶ ὁ Σεβ. ἐπάγεται τὰ ἀξιολογώτατα ταῦτα, τὰ καὶ πλήρως δικαιολογοῦντα τὰς εὐθύς ἀμέσως ἐκτιθεμένας ἡμετέρας ἀπόψεις περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου: «Ἄλλ' ἐνῶ τοῦτο ἰσχύει, λέγει ὁ Σεβ., πρὸς τὰς γενικὰς ἀρχάς, αἱ ἐπὶ μέρους θεσμικαὶ διατάξεις ποικίλλουν κατὰ Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ καιροὺς μεταβάλλονται, σχετιζόμεναι, πρὸς τε ἄλλοις, καὶ πρὸς τὰς ἐκασταχοῦ κρατούσας σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὡς καὶ πρὸς ἰδιαζούσας περιστατικὰς ἢ τοπικὰς συνθήκας, αἵτινες μάλιστα, ἔστιν ὅτε, συμβαίνει νὰ διαταράσσουν καὶ τὴν ἐναντι τῆς κανονικῆς ἀκριβείας θέσιν αὐτῶν».

*

4. Τοιοῦτον λίαν σοβαρὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτεπίλεπτον θέμα, «δυνάμενον νὰ διαταράξῃ τὴν ἐναντι τῆς κανονικῆς ἀκριβείας θέσιν» Ὁρθοδόξου τινὸς Ἐκκλησίας, εἶναι τὸ τῆς ἀνακηρύξεως ὡς Αὐτοκεφάλου ἐκκλησιαστικῆς τινος μειονότητος, ἰδιαίτερας φυλετικῆς καὶ ἐθνικῆς προελεύσεως καὶ καταγωγῆς. Τὸ θέμα εἶναι: Ποῖος

ἀναγνωρίζει τὸ Αὐτοκέφαλον; Ὁ Νέστωρ μεταξὺ τῶν νεωτέρων Θεολόγων παρ' ἡμῖν Καθηγητῆς Παν. Τρεμπέλας ἔδωκε τὴν πρέπουσαν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἀκανθῶδες τοῦτο πρόβλημα διὰ τῆς ἐξαιρέτου μελέτης αὐτοῦ: «Τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς ἐν Ἀμερικῇ Metropolia. Ἀθήναι 1971, σ. 58». Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο παραπέμπομεν πάντα ἐνδιαφερόμενον νὰ γνωρίσῃ τὴν τε οὐσίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ ὅλου θέματος. Τὸ αὐτὸ θέμα διαπραγματεύεται, στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν πηγῶν, καὶ τὸ μόνις κυκλοφορηθὲν ἀγγλιστὶ ἔργον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Russian Autocephaly and Orthodoxy in America. New York, N.Y. 10021-1972, σ. 72».

5. Τὸ ὅλον πρόβλημα ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς μονομεροῦς ἐνεργείας τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας ν' ἀνακηρύξῃ εἰς Αὐτοκέφαλον τὴν ἐν Ἀμερικῇ μειονοτικὴν Ῥωσικὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τοῦ ἀπὸ 7 Ἰανουαρίου 1970 προειδοποιητικοῦ του γράμματος πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, ἐχαρακτήριζε τὴν μελετωμένην πρόθεσιν αὐτοῦ ταύτην, ὡς ἀντικανονικὴν καὶ μέλλουσαν νὰ προκαλέσῃ καταστρεπτικὰς συνεπείας διὰ τὴν καθόλου κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἄλλ' ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀνωτέρω προειδοποιητικὸν γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπεφάσισεν εἰς τὰς συνεδρίας αὐτῆς τῆς 3ης, 9ης καὶ 10ης Ἀπριλίου 1970 νὰ παραχωρήσῃ τὸ Αὐτοκέφαλον εἰς τὴν «Ἑλληνορθόδοξον Καθολικὴν Ῥωσικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀμερικῆς». Τὴν ἀπόφασιν τῆς δὲ ταύτην ἐτήλεγραφήσεν ὁ Μητροπολίτης τότε Κρουτίτσας καὶ νῦν Πατριάρχης πάσης Ρωσίας Μακ. Ποιμῆν, λόγῳ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐκδημησαντος εἰς Κύριον Πατριάρχου Ἀλεξίου, εἰς προσωπικότητάς τινας ἐκκλησιαστικὰς, μὴ ὀρθοδόξους. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἔλαβον γνῶσιν τῆς συνοδικῆς ταύτης ἀποφάσεως τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας πολὺ βραδύτερον, καὶ συγκεκριμένως διὰ τοῦ ἐγκυκλίου συνοδικοῦ γράμματος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς 22 Ἰουνίου 1970.

«ΔΙΕΣΤΗ ΑΠ' ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΦΕΡΕΤΟ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ»*

(Λουκ. κδ', 51)

Μακαριώτατε,

«Φαιδρὰν καὶ ἐξαστράπτουσαν»¹ ἐχαρακτήρισε τὴν σημερινὴν ἑορτὴν ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐνῶ ὁ κατὰ τὸν ιβ' αἰῶνα ζήσας Θεοφάνης Κεραμεύς, ἀναφερόμενος εἰς αὐτὴν λέγει χαρακτηριστικῶς: «Λαμπρὰ τῷ ὄντι καὶ περιφανὴς ἡ παροῦσα

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ἡ τις, τὴν 18ην Μαΐου 1972, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ἀναλήψεως, ἐτελέσθη ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερω-νύμου πρὸς χάριν τῶν μετασχόντων τοῦ Ἀ' Συνεδρίου Ὀρθοδόξου Ἑρμηνευτικῆς Θεολογίας.

1. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Migne Ἐ. Π. τόμ. 49, στ. 441 ἐξ.

πανήγυρις, αὐτὸ δὴ τῶν ἑορτῶν τὸ κεφάλαιον ὑπόθεσιν ἔχουσα· αὕτη γὰρ ἡ τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ κορωνίς· αὕτη τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἡ τελείωσις»². Ἀληθῶς ἡ Ἀνάληψις τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ κορωνίς, ἀνακεφαλαίωσις καὶ συνισταμένη πασῶν τῶν ἑορτῶν, διότι προβάλλει τὸν τελικὸν σκοπὸν πασῶν τῶν ἀπολυτρωτικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κυρίου, πρὸς «μέθεξιν» τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐκάστοτε παρὸν καλεῖ ἡμᾶς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἑορτῶν τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Ὁ τελικὸς αὐτὸς σκοπὸς εἶναι ἡ ἀναβίβασις τῆς δεδοξασμένης ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τὸν οὐρανόν.

2. Θεοφάνους Κεραμεῶς, Ὁμιλία λθ' εἰς τὴν σωτήριον Ἀνάληψιν, Migne Ἐ. Π. τόμ. 132, 744 ἐξ.

6. Ἡ πραξικοπηματικὴ αὕτη ἀπόφασις τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας προεκάλεσε ἀφευκτον τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τέλος τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Δὲν εἶναι πρόθεσις ἡμῶν νὰ ἐκθέσωμεν λεπτομερῶς τὸ ὅλον ἱστορικὸν τῆς ἐν λόγῳ ἀντικανονικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας. Ἐν μόνον δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν, τὸ ὅτι δηλ. τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ἐκίνησε πάντα λίθον διὰ νὰ καταστήσῃ φανερόν, ὅτι «τὸ ὄριον τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριάρχου Μόσχας ἔχει μορφήν εἰς ἕκτασιν ἴσην πρὸς τὴν τῶν πρώτων τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς» (Ἀπάντησις τοῦ Μητροπολίτου Ποιμένος εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀθηνῶν γόρον τῆς 11 Αὐγούστου 1970). Δὲν ἤρκεσθη δὲ εἰς τὴν ἐπιστράτευσιν τῶν θεολογικῶν του δυνάμεων, ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δρώντων Καθηγητῶν, πρότερον εἰς ἄκραν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας τελούντων, ἀλλὰ καὶ ἐτόλμησε νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ὅλον θέμα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τὴν ἐν Ἀδδὶς Ἀμπάμπα συνελθοῦσαν τὸν

Ἰανουάριον τοῦ 1971. Ἡ ἄκαιρος αὕτη ἀνάμιξις τοῦ Π.Σ.Ε. προεκάλεσε, ὡς ἦτο φυσικόν, τὴν ἄμεσον ἀντίδρασιν τῶν Ὀρθοδόξων Ἀντιπροσωπιῶν, ἧτοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, διὰ τῆς καταθέσεως κοινῆς δηλώσεως διαμαρτυρίας πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα, ὅτι εἰσήγαγε θέμα ἔξω τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ καθαρῶς ἐνδοορθοδόξου χαρακτήρος, ὑψίστης κανονικῆς σημασίας διὰ τὴν ὅλην κατ' Ἀνατολὰς Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Συγχρόνως αἱ ἀνωτέρω ἀντιτιθέμεναι εἰς τὴν προβολὴν τοῦ θέματος εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. Ἀντιπροσωπία ἀπεχωρήσαμεν τῶν λοιπῶν συνεδριῶν καὶ ἠπειλήσαμεν, ὅτι θὰ παύσωμεν μετέχοντες εἰς τὸ Π.Σ.Ε., ἂν τοῦτο υἰοθέτει τὴν πρότασιν τῆς Ῥωσικῆς Ἀντιπροσωπίας περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ νέου ὑπ' αὐτῆς προτεινομένου τίτλου, δι' οὗ ἀνεγνωρίζετο καὶ τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς ἐν Ἀμερικῇ μειονοτικῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«Πρόδρομος, ὑπὲρ ἡμῶν» ('Εβρ. στ', 20) εἰς τὴν ἀνοδικὴν αὐτὴν πορείαν ἐγένετο ἀκριβῶς ὁ Κύριος μετὰ τὴν Ἀνάληψιν Του, ἡ ὁποία ὑπῆρξε τὸ ἐπισφράγισμα τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν Του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ὁ Σωτὴρ διὰ τῶν ἐμφανίσεών Του ἀπεκάλυψε καὶ ἐφανέρωσεν εἰς ἡμᾶς μίαν ἄγνωστον ἕως τότε ὄντολογικὴν διάστασιν καὶ πραγματικότητα, μίαν νέαν ὑπαρξίν μετὰ ἀφθαρτον καὶ αἰώνιον ζωὴν.

Ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀπέκτησε νέον, ἀφθαρτον, δεδοξασμένον σῶμα. Μετὰ αὐτὸ ἐνεφανίσθη ἐπανελημμένως εἰς τοὺς μαθητὰς Του καὶ τέλος ὡς «ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης», ἐπαρθεῖσάντων πλῶν αἰώνων (Ψαλμ. κγ', 7), εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ οὐρανοῦ καταπετάσματος ('Εβρ. στ', 20) καὶ εἰς τὰ ἀχειροποίητα Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἀνέβη «ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα» ('Εφ. δ', 10), ἔλαβε πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὑψώθη «ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι» ('Εφ. α', 21), ἐνεθρονίσθη εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς ὡς Πρωτότοκος ἀδελφός μας, ὡς κεφαλὴ τοῦ μυστικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἐντυγχάνη καὶ λαλῆ διαρκῶς ἀγαθὰ ὑπὲρ ἡμῶν «παρ' αὐτὸ τὸ οὖς τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ»³, διὰ τὴν ἰκετεύη, ὅπως ὁ Θεὸς ἀποστείλῃ εἰς ἡμᾶς τὸν Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ὑποδαυλιζώμεν τὴν ἐσχατολογικὴν προσδοκίαν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Ἀναληφθεὶς Κύριος, ὡς ἀναφέρει τὸ ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας, «ἐλεύσεται, ὃν τρόπον» οἱ ἀποστολοὶ «ἐθεάσαντο αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν» (Πράξ. α', 11). Ἐν τῷ ἁγίῳ τούτῳ Πνεύματι θὰ περιπατῶμεν «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. στ', 4) καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκός, «δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν» (Α' Κορ. ιε', 53). Οὕτω «τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν» θὰ μετασχηματισθῇ «εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ» (Φιλιπ. γ', 21).

Ἴδου λοιπὸν διατὶ ὁ Χρυσορρήμων πατὴρ τονίζει, ὅτι «σήμερον εἰς οὐρανοὺς ἀνήχθημεν... Πρὸς τὴν βασιλείαν ἀνέβημεν τὴν ἄνω, ὑπερέβημεν τοὺς οὐρανοὺς, ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ· καὶ ἡ φύσις, δι' ἣν ἐφύλαττε τὸν παράδεισον τὰ Χερουβεὶμ, αὕτη ἐπάνω τῶν Χερουβεὶμ κάθηται σήμερον»⁴. Ὡστε «σήμερον ἀπέλαβον ἄγγελοι, ὃ πάλαϊ ἐπόθουν· σήμερον εἶδον ἀρχάγγελοι, ὃ πάλαϊ ἐπεθύμουν, τὴν φύσιν τὴν ἡμετέραν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἀστράπτουσαν τοῦ βασιλικοῦ, δόξῃ καὶ κάλλει στίλβουσαν ἀθανάτῳ»⁵. Καὶ ὁ Θεοφάνης Κεραμεὺς ἀνα-

φωνεῖ πανηγυρικῶς: «Σήμερον ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν ἐπουράνιον θάκον ἐνίδρυται· σήμερον ἡ ἀνέκαθεν ἔχθρα τῆς λογικῆς φύσεως διαλέλυται καὶ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων γέγονεν ἕνωσις· σήμερον τῆς ἀσωμάτων ἀξίας ὑπερήρθη τὸ βρότειον φύραμα καὶ θεϊκῆς ἀξίας γέγονε μέτοχον· σήμερον αἱ νοεραὶ δυνάμεις ἐορτάζουσι, μετ' ἐκπλήξεως οὐρανῷ συνημῆν ὀρῶσαι τὴν γῆν...»⁶. Καὶ κατὰ τὰς χαρακτηριστικὰς ἐκφράσεις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁ Κύριος «ὡσπερ κατήλθεν οὐ μεταβάς, ἀλλὰ συγκαταβάς, οὕτως ἐπανερχεται πάλιν, οὐ τῇ θεότητι μεταβαίνων, ἀλλ' ἐνθρονίζων ἄνω τὴν ἡμετέραν ἢν ἀνέλαβε φύσιν»⁷. Οὕτως ἐποίησεν «δόμοθρονον ὡς δόμοθεον τὸ ἡμέτερον φύραμα»⁸. «Ἐδεῖ γὰρ ἀληθῶς ἐκεῖ προσενεχθῆναι τῷ Θεῷ τὴν πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν ἡμῶν φύσιν, οἷόν τινα πρωτογεννημάτων ἀπαρχὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ γένους»⁹. Ὡστε σήμερον «χαίρομεν, ἐορτάζοντες τὴν τῆς φύσεως ἡμῶν ἀνάστασιν καὶ ἀνύψωσιν καὶ ἀνίδρυσιν»¹⁰. Παρόμοιος τονισμὸς τῆς τοιαύτης σημασίας τῆς Ἀναλήψεως γίνεται καὶ εἰς τὴν ὠραιότατην ὑμνογραφίαν τῆς σημερινῆς ἡμέρας.

Ἡ νέα πραγματικότης, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτεται διὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθῇ εἰς τὸ σύστημα τῶν ἐνδοκοσμικῶν λογικῶν κατηγοριῶν ἢ τοῦ μηχανοκρατικοῦ «ντετερμινισμοῦ» καὶ τῆς φυσικῆς αἰτιοκρατίας ἢ εἰς τὰ πλαίσια τοῦ φυσικοῦ τρισδιαστάτου κοσμοειδώλου. Ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὅστις ἐδημιούργησε τὴν ποικιλίαν τῶν ὄντολογικῶν περιοχῶν καὶ διαστάσεων τῶν βασιλείων τῆς ἀνοργάνου ὕλης, τῶν ἐμβίων ὄντων, τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τῶν ἀγγέλων, Αὐτὸς ὁ ἴδιος μετὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἀπεκάλυψε τὴν νέαν ὄντολογικὴν διάστασιν τῆς καινῆς καὶ δεδοξασμένης ὑπάρξεως, ἐδημιούργησε μίαν βαθεῖαν τομὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑλικοπνευματικοῦ σύμπαντος καὶ ἐσήμανε τὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ κόσμου.

Τὸ μυστήριον τῆς νέας ταύτης ὄντολογικῆς διαστάσεως σεβομένη ἢ Ὁρθόδοξος ἐρμηνευτικὴ παράδοσις, ἀπέφυγε τόσον τὰς ὑπερβολὰς πολλῶν παλαιότερων δυτικῶν θεολόγων, ὅσον καὶ τοὺς μωπικὸς ἰσχυρισμοὺς τῆς «μοντέρνας» θεολογικῆς σχολῆς τῆς «ἀπομυθεύσεως». Ἐὰν ἐκεῖνοι, λαμβάνοντες κατὰ γράμμα τὰς περὶ οὐρανοῦ καὶ ἐπουρανίων ἐκφράσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, αἵτινες εἶχον προσαρμοσθῇ εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ τότε ἰσχύοντος φυσικοῦ κοσμοειδώλου, προσεπάθουν νὰ καθορίσουν εἰς ποῖον ἀκριβῶς σημεῖον τοῦ ὑλικοῦ σύμπαντος εὐρίσκεται ὁ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς Κύριος, ἢ «μοντέρνα» ἀρνητικὴ θεολογία τῆς Δύσεως, παραθεωροῦσα τὸ

6. Θεοφάνους Κεραμεῶς, ἐνθ' ἄνωτ.

7. Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία κα' εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, Migne 'Ε. Π. τόμ. 151, στ. 276.

8. Ἐνθ' ἄνωτ., στ. 281.

9. Ἐνθ' ἄνωτ., στ. 276.

10. Αὐτόθι, στ. 277.

3. Π.Ν. Γρ ε μ π ε λ α, Ὁμιλητικὴ ἢ Θεωρία τοῦ κηρύγματος, Ἀθήναι 1928, σελ. 84-85.

4. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ἐνθ' ἄνωτ., στ. 445.

5. Ἐνθ' ἄνωτ., στ. 448.

αναμφισβήτητον στοιχείον τῶν ζώντων βιωμάτων τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων, ἀρνείται τὸν ἱστορικὸν χαρακτηριστῆρα τῆς Ἀναλήψεως, διότι αὕτη δῆθεν δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν φυσικοεπιστημονικὸν ἢ ἱστορικὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι.

Διὰ τὴν ὀρθόδοξον ἐρμηνευτικὴν παράδοσιν ὁ οὐρανός, εἰς τὸν ὅποιον ἀνεβιβάσθη ἡ δεδοξασμένη ἀνθρωπίνη φύσις διὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, πρέπει νὰ νοηθῆ οὐχὶ φυσικῶς ἢ ἀστρονομικῶς, ἀλλ' ὡς εἰκονικὴ λέξις, ἡ ὁποία ἔχει θεολογικὴν, χριστολογικὴν, ἐκκλησιολογικὴν, ἀνθρωπολογικὴν καὶ ἐσχατολογικὴν σημασίαν καὶ φανερώνει, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὴν τελικὴν μακαρίαν κατάστασιν τῆς λυτρώσεως τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σεσωσμένων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι εἶναι ἑσαεὶ συνηνωμένοι μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός¹¹.

Εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν οὐρανὸν ὑπάρχει «τὸ πολίτευμα» ἡμῶν (Φιλιπ. γ', 20) δηλαδὴ ἐκεῖ, ἐνθα ὀδηγεῖ ἡμᾶς ὁ ἀναληφθεὶς Κύριος. Αὐτὸς ὁ οὐρανὸς εἶναι ἡ ἀληθὴς πατρίς μας, ὁ ὕψιστος στόχος τῆς ἀνθρωπίνης νοσταλγίας. Κατὰ τὸν ὠραῖον στίχον ἐνὸς ξένου ποιητοῦ, εἰς τὴν ψυχὴν μας «ὑπάρχει μιὰ ἄκρη ἀπὸ χρῶμα γαλάζιας λαχτάρας», διότι, ὡς θὰ προσέθετεν ὁ Ἰγνεν, «συγγενεῦομε μετὰ τὴν θάλασσα καὶ τὸν οὐρανόν»¹². Ἐντεῦθεν ὁ πόθος μας πρὸς τὸ μακρυνόν, πρὸς τὸ ἐπέκεινα, πρὸς τὴν οὐρανίαν πραγματικότητα. Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ διὰ τῶν αἰῶνων ἀντηχεῖ πάντοτε τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος συντεθὲν ἄσμα τῆς νοσταλγίας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐξυμνουμένη ὀρμὴ πρὸς τὸ ἀπόλυτον καὶ πανυπερτέλειον κάλλος τῆς οὐρανοῦ πραγματικότητος εἶναι «ἡ ὀρμὴ τοῦ ἀτελοῦς πρὸς τὸ τέλειον, τοῦ ἐπιγεῖου πρὸς τὸ θεῖον»¹³.

Ἀλλὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἔχουν ζῶσαν ἐπαφὴν πρὸς τὸν ἐν δόξῃ ἀναστάντα καὶ ἀναληφθέντα Κύριον, λαμπροὶ ἀστέρες εἰς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ θὰ εἶναι καὶ τὰ οὐρανοποιημένα καὶ μεταμορφωμένα σώματά μας. Τοῦτο θὰ ἦτο τελειῶς ἀκατανόητον διὰ τοὺς Πλατωνικούς, οἱ ὅποιοι ἐθεώρουν τὸ σῶμα ὡς κάτι τὸ κακόν, ὡς τὸ ἀπόβλητον δεσμοτήριον τῆς ψυχῆς. Ἐπειτα διὰ τοὺς Χριστιανούς ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι κάτι τὸ καθαρῶς ἐπέκεινα, ὑπερβατικὸν καὶ μελλοντικόν. Ἡ οὐρανία πραγματικότης εἶναι παρούσα καὶ ἀρχίζει μετὰ τὴν λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ζώσης πίστεως καὶ τῆς διαρκῶς ἀνανεουμένης μετανοίας. Διὰ τὸν κατοικοῦντα ἐν

πνεύματι εἰς τὸν οὐρανόν, ἡ οὐρανία πραγματικότης κατέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καταναγάζει μετὰ τὰς θείας λαμπροδύνας, ἀνταυγείας καὶ μαρμαρυγὰς τῆς πάσας τὰς πτυχὰς τῆς ἐπιγεῖου ζωῆς του. Μία εὐτυχισμένη χριστιανικὴ οἰκογένεια, μία «Βασιλεία», ἐν ἀπὸ τὰ σημερινὰ «σπίτια γαλήνης», ἐν ἐργοστάσιον ὀργανωμένον μετὰ χριστιανικὰς ἀρχάς, μία αἴτησις συγγνώμης, μία ἐκδήλωσις εὐεργετοῦσης ἢ συγχωρούσης ἀγάπης, εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι μία γωνία τοῦ παραδείσου ἐπάνω εἰς τὴν «οὐρανῶθεισαν γῆν»¹⁴.

Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεχίζεται μυστικῶς ἡ ζωὴ τοῦ ἐν δόξῃ ἀναληφθέντος Κυρίου, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅπου εἶναι παρὼν ὁ Χριστός, Ὅστις ἦνοιξε δι' ἡμᾶς τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἡ οὐρανία πραγματικότης. Ὁ Κύριος ἀνελήφθη, ἀφοῦ εἶχεν εἶπει «Ἴδου ἐγώ, μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη', 20).

Ἐὰν πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῶν Χριστιανῶν καταλάμπωνται ὑπὸ τοῦ φωτός τοῦ οὐρανοῦ, τοῦτο κατ' ἐξοχὴν συμβαίνει, ὅταν οὗτοι μετέχουν ἐνεργῶς καὶ ἀξίως τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου πρὸς περιγραφὴν τῆς οὐρανοῦ πραγματικότητος χρησιμοποιεῖ τὴν εἰκόνα τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Οἱ πρεσβύτεροι, οἵτινες ἴστανται πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ ἀρ- νίου, εἶναι ἡ εἰκὼν τῶν πρεσβυτέρων, οἵτινες κατὰ τὴν λατρευτικὴν συναξίν ἴστανται πᾶσι τῆς καθέδρας τοῦ ἐπισκόπου. Οἱ ἐξαίσιοι ὕμνοι, οἵτινες «ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν» ἐξέρχονται ἐκ τῶν στομάτων τῶν περιβεβλημένων τὰς λευκὰς στολάς, εἶναι ἡ ἡχὴ τῶν ὕμνων, οἵτινες ἠκούοντο εἰς τὰς παλαιοχριστιανικὰς λατρευτικὰς συναξείας (Ἀποκ. ζ', 9 ἐξ. 18', 3). Ἡ οὐρανία μακαριότης εἶναι αἰωνία λατρεία, ἥτις ἀρχίζει εἰς τὴν γῆν καὶ συνεχίζεται εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς «καινὴ ᾠδὴ». Οἱ ἐπίγειοι λάτρες «ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν» (Ἀποκ. ζ', 9), — ὡς συμβαίνει ἐν μικρογραφίᾳ εἰς τὴν σημερινὴν διορθόδοξον ταύτην Θ. Λειτουργίαν—, συννοῦνται μετὰ τοὺς οὐρανοὺς λάτρες εἰς ἓνα γιγάντιον χορόν¹⁵.

Μακαριώτατε,

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου εἶναι μία θαυμασία εὐκαιρία, διὰ νὰ κατανοήσωμεν, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλίζεται εἰς ἓνα «σεκουλαρισμὸν» ἢ ἐγκοσμιοκρατικὸν ἀκτιβισμόν. Πάντες οἱ Χριστιανοὶ καὶ πολὺ περισσότερο ὅσοι ἔχομεν τύχει τῆς δωρεᾶς καὶ τοῦ προνομίου νὰ διακονῶμεν εἰς τὴν Ἱερὰν τῆς Θεολογίας ἐπιστήμην

11. Πρβλ. J. Ratzinger, Himmel (systematisch) ἐν Lexikon für Theologie und Kirche, τόμ. 5 (1960), στ. 355-358.

12. Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἡ αἰωνία ἀλήθεια, ἐν Ἀθήναις 1960, σελ. 144.

13. Johannes Hessen, Der Sinn des Lebens³,—Τὸ νόημα τῆς ζωῆς, μτφρ. Εὐαγγ. Θεοδώρου, ἐν Ἀθήναις 1954, σελ. 79-80.

14. Γρηγορίου Παλαμά, ἐνθ' ἄνωτ., στ. 284, ἐνθα γίνεται λόγος διὰ τὸν «ὑπερουράνιον Δεσπότην, τόν... τὴν γῆν οὐρανῶσαντα».

15. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τῆς γῆς, περ. «Ἐφημέριος», ἔτος 1971, σελ. 378-379.

Η ΤΕΛΕΥΤΗ ΚΑΙ Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΩΉΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΞΩΝ ΚΥΡΟΥ ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Τὴν 5.30' ἀπογευματινὴν τῆς 18ης Μαΐου 1972, (ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως), ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον κατόπιν γεροντικῆς καταπτώσεως ἐν τῇ ἐπ' ἐνοικίῳ οἰκίᾳ, εἰς ἣν διέμενεν, ὁ Μητροπολίτης πρ. Κερκύρας καὶ Παξῶν Κυρὸς Μεθόδιος Κοντοστάνος, εἰς ἡλικίαν 91 ἐτῶν. Ἡ σεπτὴ σορὸς του μετεφέρθη τὴν ἰδίαν ἑσπέραν εἰς τὸν Ἱερόν Προσκυνηματικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐνθα ἐξετέθη εἰς λαϊκὸν προσκύνημα. Τὴν μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς 21 Μαΐου, καθ' ἣν ἐν Ἑπτανήσῳ ἐορτάζεται ἡ ἐπέτειος τῆς Ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Μητροῦς Ἑλλάδος καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς ἐπὶ τούτῳ Δοξολογίας ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ, ἡ σορὸς μετεφέρθη ἐν πομπῇ εἰς αὐτόν. Ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία ἐψάλη τὴν 4ην ἀπογευματινὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἐν κατασκευαστικῇ ἀτμοσφαιρᾷ, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συμπαρασταμένου ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανοῦ, Παραμυθίας κ. Παύλου, Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Πολυκάρπου, τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐρίπου κ. Βασιλείου καὶ ὑπερεκατὸν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Ἐδούλευσεν εἰς τὸ Ἐθαγγέλιον»
(Φίλιπ. β' 22).

Ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον αὐτῆς, συμπαριστάμεθα ὧδε καὶ συμμετέχομεν τῆς ἐξοδίου Ἀκολουθίας σὺν τῇ χορείᾳ τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων Ἀδελφῶν, τῶν Ἀρχῶν τῆς Περιφ. Δίσεως Ἡπείρου, τοῦ εὐαγοῦς Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ χριστευομένου Λαοῦ, καὶ συμπενθοῦμεν βαθύτατα ἐπὶ τῇ, πρὸς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἐκδημίᾳ τοῦ ἀλήστου μηνῆς Ἱεράρχου ποτὲ τῆς ἱστορικῆς καὶ παλαιφάτου ταύτης Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθοδίου, τοῦ Κοντοστάνου.

Μετὰ τοῦ θείου Ἀποστόλου Παύλου παροησία ὁμολογοῦμεν, ὅτι ὁ κερὸς Μεθόδιος «ἐδούλευσεν εἰς τὸ Ἐθαγγέλιον». Ἐξεδαπανήθη κωριολεκτικῶς ἐν τῷ

καὶ νὰ γινώμεθα ἐρμηνευταὶ τῶν οὐρανίων λόγων καὶ ἀποκαλύψεων, πρέπει ὀλοφύχως νὰ ἔχωμεν ἐγκλωπῶθῃ τὸ λειτουργικὸν παράγγελμα «Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας», νὰ ἔχωμεν ἀνατεταμένον τὸ ὄμμα τῆς διανοίας ἀγγελομιμήτως πρὸς τὸν οὐράνιον Δεσπότην»¹⁶, «ὥσπερ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναθρώσκοντες»¹⁷. Ὡς διδάσκει ἡ μεθοδολογία πᾶσῶν τῶν πνευματικῶν ἐπιστημῶν, αἵτινες χρησιμοποιοῦν τὴν ἐρμηνείαν, διὰ νὰ ἐρμηνεύσωμεν ἱκανοποιητικῶς πνευματικὰ δημιουργήματα καὶ νὰ συλλάβωμεν τὸ βαθύτερον νόημα τῶν, πρέπει εἰς τὴν ψυχὴν μας νὰ πάλλωνται χορδαὶ ἀντίστοιχοι πρὸς ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἐπάλλοντο εἰς τὰς ψυχὰς τῶν δημιουργῶν τῶν, πρέπει νὰ ὑπάρχη συνήχησις μεταξὺ ὑποκειμενικοῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ πνεύματος, μεταξὺ τῶν ἐσωτερικῶν μας σκιρτημάτων καὶ τῶν ἐρμηνευομένων ἔργων. Πολὺ περισσότερο, διὰ νὰ ἐρμηνεύωμεν ἐπιτυχῶς τὰ οὐράνια βιβλικά μηνύματα καὶ μεταδίδω-

μεν αὐτὰ εἰς τοὺς ἄλλους, πρέπει, συμφώνως πρὸς τὸ παράδειγμα τῶν κορυφαίων Πατέρων ἐρμηνευτῶν, νὰ ἐμβαπτίζωμεθα ὅλον ἐκ νέου εἰς τὰ γαλανὰ πλάτη τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ ἀφήνωμεν τὰ μηνύματα ταῦτα νὰ κρούουν ἐντὸς ἡμῶν συστοίχους καὶ ὁμολόγους χορδὰς.

Εἶθε ὁ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς Κύριος, διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ εὐλογοῦντος καὶ ἀγιάζοντος ἡμᾶς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, νὰ καταξιῶνῃ πάντας ἡμᾶς, ὥστε εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας νὰ «φορῶμεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ»¹⁸ ἀνθρώπου, διὰ νὰ ἀκούωμεν πάντοτε εἰς τὰ πνευματικὰ μας ὄτα καὶ ἐφαρμόζωμεν τὴν προτροπὴν τοῦ Ἁπ. Παύλου: «Τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθημένος. Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Κολ. γ', 1-2). Γένοιτο!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

16. Γρηγορίου Παλαμᾶ, ἐνθ' ἄνωτ., στ. 284.

17. Θεοφάνους Κεραμέως, ἐνθ' ἄνωτ., στ. 761.

18. Γρηγορίου Παλαμᾶ, ἐνθ' ἄνωτ., στ. 285.

σωτηριῶ ἔργῳ τῆς ἱεραῆς τοῦ Χριστοῦ διακονίας. Ἐξήστραψεν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς. Δι' ὃ καὶ «κατέλιπεν ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους» (Σοφ. Σειρ. μδ' 8).

Ὁ μετ' ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων ἀποιχόμενος μακαριστὸς οὗτος Ἱεράρχης τῆς Ἑλλαδικῆς ἡμῶν Ἀυτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, γεννηθεὶς ἐν τῇ ὠραιομόρφῳ καὶ πεφημισμένῃ ταύτῃ μεγαλονήσῳ, Κερκυραῖος ἐξ εὐσεβῶν ὀρθοδόξων Κερκυραίων Ἑλλήνων Χριστιανῶν—ὡς ἐνηשמείζετο εὐκαίρως—ἀκαίρως νὰ διακηρύττῃ—ἀνατεθραμμένος («ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου») (Ἐφεσ. ζ' 4) καὶ ταῖς ἀμωμήτοις ἡμῶν παραδόσεσι, μεμορφωμένος δὲ λιπαρῶς ἐν τε τοῖς ἑλληνοχριστιανικοῖς γράμμασι καὶ ἐν τῇ θύραθεν σοφίᾳ, «ἐδούλευσεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον» ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας, μετ' ἀγάπης ἐξειδισμένης καὶ ἀφοσιώσεως πολλῆς, οὐ μὴν καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως ὑποδειγματικῆς.

Ἀγαπήσας τὸν Θεὸν «ἐξ ὅλης ψυχῆς, καρδίας καὶ διανοίας» (Μάρκ. ιβ' 30) αὐτοῦ, ὑπετάγη αὐτῷ ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐντεῦθεν περιεβλήθη εἰκοσιεπταετῆς τὸ τοῦ Μοναχοῦ σεμνὸν τριβῶνιον, χειροτονηθεὶς ἅμα εἰς Διάκονον καί, τῷ 1918, εἰς Πρεσβύτερον. Ἐνζήλω δ' εἰργάσθη ὡς θεολόγος καθηγητῆς κατ' ἀρχήν, εἰς τε τὴν δημοσίαν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν, πολλῶν δὲ μᾶλλον εὐλαβῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς διηκόνησεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τόσον ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως τοῦ φρικτοῦ Θουσιαστηρίου, —μάλιστα ἐν τῷ πανεπιστημιακῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Καπνικαρέας— ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ Ἱεροκήρυκος, μάλιστα τῆς Κερκύρας, τοῦ Κατηχητοῦ καὶ τοῦ Ἐξομολόγου, ἐν οἷς πολλαχῶς διεκρίθη.

Εἰς τὸ ἀποκορύφωμα ὅμως τῆς πεφωτισμένης αὐτοῦ σταδιοδρομίας ἐφθασεν, ἀφ' ἧς ἐτιμήθη παρὰ τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ὑψηλοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. Ἔσχε δ' ἐξαιρετικὴν παρὰ τοῦ Ἀγίου Θεοῦ εὐνοίαν, καθ' ὅσον ψήφοις κανονικαῖς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ἐκληρώθη αὐτῷ ἡ περίπυστος νῆσος τοῦ Ἁγίου καὶ θανατοουργοῦ Σπυρίδωνος, ἡ παροικία τῆς Κερκύρας, διάδοχος γενόμενος μεγαλοπύων Ἱεραρχῶν, ἡ γενέθλιος πατρίς αὐτοῦ, ἧς τὴν διαποιμάνσιν ἀνεδέξατο εἰς καιροὺς δυσχειμέρους, ὅτε «ὅλα τ' ἀσκιαζε ἢ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἢ σκλαβιά».

Ὁ αἰοίδιμος Μεθόδιος, μὴ ὀρωδῶν πρὸ οὐδενός, ἀφ' ἧς ἐνεθρονίσθη ἐνθάδε (1942), ἤρξατο σθεναρῶς, κατὰ τοὺς τραγικοὺς ἐκείνους χρόνους, τῆς διαποιμάνσεως τοῦ εὐσεβοῦς Κερκυραϊκοῦ λαοῦ, οὐτινος ἀπεδείχθη φιλόστοργος ποιμενάρχης καὶ ἐνθεὸς πατήρ καὶ προστάτης. Ἡ ἀπροσμέτρητος αὐτοῦ ἀγάπη πρὸς τὴν ἰδίαν γενέτειραν, ὁ βαθύτατος πόνος του διὰ τὴν παρὰ τῶν ἀδιστάκτων κατακτητῶν προσάρτησιν αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἰονίων νήσων, ἡ πλήρης συναίσθησις τῶν ιστορικῶν αὐτοῦ εὐθυνῶν ὡς ἑλληνοῦ Ἱεράρχου, πάντα ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὸ ν' ἀγωνίζεται ποικιλοτρόπως, διακινδυνεύων πολλάκις, οὐχ ἦττον ἐκπληρῶν εἰς τὸ ἀκέραιον τὰ τοῦ ὑποουργήματος αὐτοῦ οἰκεία καθήκοντα, ἐπὶ μεγάλῃ βοήθειᾳ, προστασίᾳ, παρηγορίᾳ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως ταύτης καὶ τῶν ἐθνικῶν στόχων

καὶ προαιωνίων πόθων τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐκπληρώσει.

Τονίζομεν ἰδιαίτερος τὴν πνευματικὴν ἔξαρσιν, μεθ' ἧς παρίστατο ὡς Μυσταγωγὸς καὶ Τελετουργὸς ἐν τῷ φρικτῷ Θουσιαστηρίῳ. Ἐδονεῖτο τότε ὀλοκλήρως ἢ ὑπαρξίς αὐτοῦ. Καὶ προῦκάλει ὅλων τὴν συγκίνησιν καὶ τὸ δέος ὁ ὑπέροχος οὗτος ἀρχιθῆτης τοῦ Κυρίου.

Ἀλλὰ καὶ ὡς ὁῦτωρ ἐκκλησιαστικὸς ἐτίμησε μεγάλως τὸν ἱερὸν ἄμβωνα, αἱ δὲ διαλέξεις αὐτοῦ, μάλιστα δὲ αἱ ὀμιλίαι αὐτοῦ, γινόμεναι ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀντικῆς Ἑλλάδος, ἠδέως ἠκούοντο παρὰ πλείετων θαυμαζόντων αὐτὸν ἀκροατῶν.

Ἀλησμόνητοι δ' ἡμῖν παραμένον εἰσέτι αἱ ἐμπεριστατωμένα εἰσηγήσεις αὐτοῦ, ἐπὶ ζωτικῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, γινόμεναι εἰς διαφόρους περιστάσεις ἐνώπιον τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας ἢ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου. Βαρύνουσα ἦτο ἐκάστοτε ἡ γνώμη αὐτοῦ, ὄντος συνετοῦ κατὰ πάντα καὶ ἐνημερωμένου, ἐπὶ παντὸς ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀξιοῦμητοι ὡσαύτως ὑπῆρξαν οἱ καλλίνικοι αὐτοῦ ἀγῶνες ὑπὲρ τῆς ἀγιοτάτης ἡμῶν Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν τρισαγίων ἰδανικῶν τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος, δυναμένης νὰ σεμνώνηται καὶ δι' αὐτὸν τὸν ὑπεράξιον αὐτῆς ταγόν.

Ἀγαγῶρισις τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν τρισαγίων ἐθνικῶν διεκδικήσεων εἶναι τὰ ἀνώτερα καὶ ἀνώτατα παράσημα, μεθ' ὧν ἐτίμησεν αὐτὸν ἡ πατρίς.

Τέλος, ὁ ἀείμνηστος διεκρίθη καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς πολλῶν βαθυστοχάστων ἔργων καὶ ἄρθρων, ἐπὶ ποικίλων θεμάτων πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ στηριγμοῦ τῶν ψυχῶν ἐπὶ τῆς ἀσαλεύτου ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ζωῆς. Πλεῖστα ὅσα θεολογικὰ συγγράμματα αὐτοῦ περικοσμοῦν τὴν ἐκκλησιαστικὴν γραμματεῖαν ἡμῶν.

Τοιοῦτος ὢν ὁ ἐκλιπὼν διακεκομμένος Ἱεράρχης Μεθόδιος, ἐπὶ 24ετίαν ὅλην εἰργάσθη εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ταύτην σκοπιάν, ἐν ἐγνωσμένῃ ἀγιότητι βίου καὶ ταπεινώσει καρδίας, ἐν πολλῇ καλωσύνῃ καὶ πραότητι, ἐν φιλανθρωπῷ διαθέσει καὶ ποικίλοις ἀγωνίσμασιν, ἐν καρτερίᾳ ὑποδειγματικῇ καὶ ἀφοσιώσει πρὸς τὸν Ἀρχιποίμενα Χριστὸν καὶ τὸ ἱερώτατον αὐτοῦ καθῆκον, τέλειος κατὰ πάντα ἑλληνορθόδοξος καὶ εὐαγγελικώτατος Ἀρχιερεὺς ἀποδείχθεις. Ὅντως καὶ κατ' ἀξίαν «ἐδούλευσεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ», εὐόρκως καὶ πιστῶς.

Πρὸς σὲ ἤδη, αἰοίδιμε καὶ μακαριστὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργό, στρέφομεν ἤδη εὐλαβῆ τὴν σκέψιν καὶ τὴν προσευχὴν ἡμῶν.

Ἀπὸ μέρους τῆς Ἱεραῆς ἡμῶν Συνόδου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου-Προέδρου αὐτῆς, καταθέτομεν πρὸ τῆς σεπτῆς σοροῦ σου τὸν φόρον τῆς ἀδελφικῆς τιμῆς καὶ ἀγάπης, τὸ ὕστατον χαιρε, τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, σὺν τῇ ὑποσχέσει, ὅτι «τὸν ἐπαῖνον σου ἐξαγγελεῖ ἡ Ἐκκλησία ἐν γενεαῖς γε-

νεῶν» (Σοφ. Σειρ. λθ' 10), διότι ὄντως ὑπῆρξες ἐξέφρων, προσωπικότης αἰγλίεσσα, μορφὴ σεβασμία, 'Ιεράρχης μὲ ἀκτινοβολίαν λαμπρὰν ἐν τῷ στερεώματι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Πέριξ τοῦ σκηνώματός σου τὸ εὐσεβὲς ποιμνίόν σου, ὑπὲρ οὗ ἐμόχθησες καὶ τὸ ὁποῖον εὐηγγελίσθης ἐπὶ συναπτὰ ἔτη, φόρον εὐλαβείας καὶ εὐγνωμοσύνης ἀπονέμων σοι, ἀσπάζεται τὴν σεπτὴν σου δεξιάν. Εἰς τὰ ὄτα τῆς ψυχῆς ὄλων ἀντηχεῖ ἡ ἀρχιερατικὴ σου εὐλογία: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψε τὴν ἀμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν».

Τὴν ἔξοχόν σου διαποιμάνσιν συνεχίζει ἤδη κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν ὁ ἄξιος διάδοχός σου, ὅστις εἰς τὰ ἔτη τῆς εὐαγγελικῆς σου πολιτείας ὀδεύων καταρτίζει τὴν ἀμπελον ταύτην, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ τοῦ Κυρίου.

Εἴη σου αἰωνία καὶ ἀγήρως ἡ μνήμη, ἡ δὲ μακαρία ψυχὴ σου ἐν χειρὶ Θεοῦ, παρ' Οὗ εἶθε, «ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ» τῆς κοινῆς ἡμῶν ἀναστάσεως, ν' ἀποδεχθῆς ἄξιως «τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον» (Β' Τιμοθ. δ' 8), ὃν ὁ Κύριος ἠτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀξιομακάριστε καὶ ἀξιγάπητε Ἀδελφὲ καὶ Συλλειτουργεῖ ἡμῶν Μεθόδιε, αἰωνία σου ἡ μνήμη!

Μεθ' ὃ ὠμίλησε δι' ὀλίγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Πολύκαρπος, ἀναγνώσας καὶ ἀπόσπασμα ἰδιογράφου σημειώματος τοῦ τελευταίου ἱεροῦ ἀναγλύφως παρουσιάζοντος τὴν μεγάλην φυσιογνωμίαν του, καὶ δὴ ἐπὶ τῇ προόψει τοῦ θανάτου. Κατετέθησαν ὡσαύτως στέφανοι ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεως ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Γενικοῦ Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Ἀρχιμ. κ. Χρυσάνθου Πολίτη, ὡς καὶ τῶν Νομάρχου Κερκύρας, Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ, Δημάρχου Κερκυραίων, Ἐταιρείας Κερκυραίων Σπουδῶν, Κερκυραϊκῆς Ἐνώσεως Ἀθηνῶν, ἐκπροσώπων τῆς γενετήρας του (Νυμφῶν Κερκύρας) κ.ἄ.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐσχηματίσθη μεγαλοπρεπὴς πομπὴ τῇ συμμετοχῇ ἀντιπροσωπιῶν τοῦ Μαθητικοῦ Οἰκοτροφείου Θελέων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, τῶν Σχολείων, Στρατοῦ, Προσκόπων, Ἀλκίμων, τῶν δύο Μουσικῶν τῆς πόλεως, ὑπερεκατὸν ἐφημερίων κ.λπ., προεξάρχοντος ταύτης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ. Τὸ φέρετρον ἐφέρετο ἐπὶ τῶν ὤμων ἐξ ἱερέων ἐναλλασσομένων. Τὰς ταινίας ἐκράτουν οἱ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Σεβαστιανὸς καὶ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Βασίλειος, ἀμφότεροι χειροτονηθέντες εἰς τοὺς βαθμοὺς τοῦ Διακόνου καὶ Πρεσβυτέρου παρὰ τοῦ ἀποβιώσαντος Ἱεράρχου καὶ ὑπηρετήσαντες ἐπὶ πολλὰ ἔτη Ἱεροκήρυκες ἐν Κερκύρα, καὶ δύο Ἀρχιμανδρίται. Ἠκολούθουν δὲ οἱ συγγενεῖς τοῦ θανόντος, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Καθολικῶν, οἱ Ἐπίσημοι, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἐξοχώτατον Ὑφυπουργὸν Διοικητὴν Ἠπείρου κ. Πέτρον Κωτσέλην, καὶ πλῆθος λαοῦ.

Ἡ πομπὴ διελθοῦσα διὰ κεντρικῶν ὁδῶν τῆς Πόλεως ἐν μέσῳ πρωτοφανοῦς συρροῆς λαοῦ ἐξ ὅλης τῆς νήσου, ἐν καταφανεῖ συγκινήσει παρακολουθοῦντος, κατέληξεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ὑπ. Θεοτόκου Πλατυτέρας, εἰς τὸ ἄκρον τῆς Πόλεως. Εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς καὶ ἐν μέσῳ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων Μητροπολιτῶν Κερκύρας καὶ Παξῶν Σεβαστιανοῦ Νικοκάβουρα, Γέροντος τοῦ μεταστάντος, καὶ Ἀλεξάνδρου Δημοπούλου, ἐναπετέθη ἡ σεπτὴ σορὸς τοῦ αἰοιδίμου γηραιοῦ Μητροπολίτου, ἐν μέσῳ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ συγκεντρωθέντος λαοῦ.

Οὕτως, ἐκλείσεν ἡ ἐπίγειος ζωὴ ἐνὸς ἐκλεκτοῦ Κερκυραίου Ἱεράρχου, διαποιμάναντος θεοφιλῶς ἐπὶ συνεχῆ εἰκοσιπενταετίαν τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν τῆς γενετήρας του καὶ διακονήσαντος πιστῶς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν, διακριθέντος δὲ διὰ τὴν ἀσκητικότητα, τὸ ἀνεπίληπτον τοῦ βίου, τὴν ἀγάπην καὶ δραστηριότητα, τὴν μαχητικότητα πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ προώθησιν παντὸς ἱεροῦ καὶ δικαίου σκοποῦ. Μετὰ τῶν Ἁγίων ἀναπαυόμενος πλέον δὲν θά παύσῃ πρεσβυῶν ἐκτενῶς καὶ δεόμενος ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Μητροπόλεώς του, τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπησε καὶ ὑπὲρ οὗ ἐξεδαπανήθη.

Βιογραφικὸν σημείωμα.

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης πρ. Κερκύρας καὶ Παξῶν κυρὸς Μεθόδιος (κατὰ κόσμον Γεώργιος) Κοντοσταῆνος ἐγεννήθη ἐν Νυμφαῖς Κερκύρας τὴν 7 Ἰουνίου 1881. Ἐκ πτωχῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας προερχόμενος, ἐφοίτησεν εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τοῦ χωρίου του καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον καὶ τὸ Γυμνάσιον Κερκύρας, πάντοτε διακρινόμενος διὰ τὴν ἐπίδοσίν του. Καρεῖς Μοναχὸς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ὑ.Θ. Παλαιοκαστριτίσσης, ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον τὴν 2 Μαρτίου 1908 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Σεβαστιανοῦ Νικοκάβουρα, παρ' ᾧ παρέμεινεν ὡς ἰδιαιτερος Γραμματεὺς μέχρι τοῦ 1915, ὅτε ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν, λαβὼν πτυχίον τῷ 1918 καὶ ἀριστεύσας. Τῷ 1915 μετενεγράφη ὡς Ἀδελφὸς τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (Ἥλια), χειροτονηθεὶς εἰς Πρεσβύτερον τὴν 21 Νοεμβρίου 1918 παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Κερκυραίου Μητροπολίτου Χαλκίδος Χρυσάνθου Προβατᾶ, παρ' οὗ ἐχειροτετήθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην καὶ διωρίσθη ὡς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Αἰδηψίων. Ὑπηρέτησε κατὰ τὰ ἔτη 1918-1923 ὡς Καθηγητὴς εἰς Αἰδηψόν, 1923-24 Γραμματεὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὡς Καθηγητὴς, ἀναδιορισθεὶς, εἰς Χαλκίδα (1924-1930), Πειραιᾶ (1930-33), Ἀθήνας (1933-1942).

Παραλλήλως ἐκήρυττεν εὐδοκίμως τὸν Θεῖον λόγον καὶ ἐτέλει τὴν Θ. Λειτουργίαν ἀνελλιπῶς, εἰς διαφόρους περιστάσεις ἀναλαβὼν, ἀνευ ἀμοιβῆς, τὴν ἐξυπηρέτησιν διαφόρων ἱερῶν Ναῶν. Ὡς Ἱεροκήρυξ διεκρίθη τόσον ἐν Αἰδηψῷ καὶ Χαλκίδι, ὅσον καὶ ἐν

'Αθήναις, ὅπου ἐκήρυξεν εἰς διαφόρους 'Ι. Ναοὺς καὶ τὰς Αἰθούσας τῶν Συλλόγων «Τρεῖς 'Ιεράρχαι» καὶ «Φίλοι τοῦ Λαοῦ», ὡς καὶ εἰς τὸν 'Ι. Πανεπιστημιακὸν Ναὸν (Καπνικαρέας), τοῦ ὁποίου διετέλεσεν 'Εφημέριος κατὰ τὰ ἔτη 1936-38. 'Ανέπτυξεν ἀξιόλογον φιλανθρωπικὴν καὶ πολιτιστικὴν δρασίαν ἐν Αἰδηψῷ, Χαλκίδι καὶ 'Αθήναις.

Τὴν 17ην Σεπτεμβρίου 1942 ἐξελέγη παμψηφεί Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν, χειροτονηθεὶς εἰς 'Επίσκοπον τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου ἐν τῷ 'Ιερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ 'Αθηνῶν. 'Ενεθρονίσθη ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Κερκύρας τὴν 24ην Νοεμβρίου 1942, εἰς ἐποχὴν δυσκολωτάτην διὰ τὴν ὑπὸ 'Ιταλικὴν Κατοχὴν νῆσον. Διὰ τῶν λόγων καὶ τῆς δραστηριότητός του ἐνεψύχωσε τὸν λαόν, ἀναθερμάννας τὸ ἔθνηκόν καὶ θρησκευτικὸν φρόνημα αὐτοῦ καὶ φθάσας μέχρι θυσίας κατὰ τὴν 'Ιταλικὴν συνθηκολόγησιν καὶ κατάληψιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὡς καὶ κατὰ τὰς τρομερὰς καταστροφὰς, ἃς ὑπέστη ἡ πόλις τῆς Κερκύρας ἐκ βομβαρδισμῶν καὶ ἐμπρησμοῦ.

'Ὡς Μητροπολίτης ἀνέπτυξε ποικίλην ἐκκλησιαστικὴν, ποιμαντορικὴν, πολιτιστικὴν καὶ ἔθνικὴν δραστηριότητα. 'Ανεδείχθη γενναῖος μαχητὴς ὑπὲρ τῆς 'Ορθοδόξου πίστεως. 'Ηγωνίσθη διὰ τὸ Βορειοηπειρωτικὸν σθεναρῶς. Δόκιμος καὶ ἀκαταπόνητος κήρυξ τοῦ Θεοῦ λόγου, ἀρτίως μορφωμένος καὶ Θεολογικῶς κατηρτισμένος, ὑποδειγματικὸς ὡς λειτουργός, συγγραφεὺς πολυγράφος, ἐποίμανε μὲ δεξιότητα τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ 'Ιερὰν Μητρόπολιν, τὴν νοσηροπύαν τοῦ λαοῦ τῆς ὁποίας ἐγνώριζε καλῶς, ὡς ἐντόπιος. 'Ελαβε μέρος εἰς ἀποστολὰς τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος εἰς τὸ 'Εξωτερικόν, ὡς Συνοδικὸς δὲ καὶ μέλος 'Επιτροπῶν τῆς 'Εκκλησίας συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον καὶ ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων.

Διεκρίθη ἐπίσης ὡς συγγραφεὺς, συγγραφέας πλεῖστα ὅσα βιβλία, ὡς ἡ «Τελετουργικὴ» Α' τόμος, «Βίος τοῦ 'Ιησοῦ» Α' τόμος, «'Ο Κοραΐς καὶ αἱ γυνῆμαὶ αὐτοῦ περὶ τῆς Παιδείας», «Εἰσηγητικὰ 'Γνωματεύσεις», «Συνάντησις τῶν Χριστιανικῶν 'Εκκλησιῶν» καὶ ἄλλα. ('Ιδὲ λεπτομερῆ κατάλογον τῶν ἔργων κατωτέρω).

Τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1967 ἐτέθη ἐκτὸς ὑπηρεσίας ὡς ὑπερῆλιξ, μετὰ δὲ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ διαδόχου τοῦ Μητροπολίτου τὸν 'Ιούλιον τοῦ 1967 ἐγκατέλειψε τὸ Μητροπολιτικὸν Κτίριον, ἐγκατασταθεὶς εἰς διαμέρισμα ἐν τῇ πόλει Κερκύρας ἐπ' ἐνοικίῳ. Καὶ κατὰ τὸ διάστημα οὗτο μέχρι καὶ τῶν μέσων τοῦ 1970, ὅτε ἐκάμφθη σωματικῶς, δὲν ἔπαυσεν ἱεουργῶν, κηρύττων τὸν Θεῖον λόγον καὶ συγγράφων. 'Αλλὰ καὶ ἐν τῷ διαμερισματί του ἀποκεκλεισμένος, μετελάμβανε τακτικώτατα τῶν 'Αρχόντων Μυστηρίων μέχρι τῆς τελευταίας του. 'Εδέχετο δὲ ἐπισκέψεις, οἰκοδομῶν πάντοτε διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματός του.

Διαρκῶς ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1970 καταπίπτων σωματικῶς, διετήρησε μέχρι τῶν τελευταίων προδ τῆς

τελευταίας του ἡμερῶν πνευματικὴν διαύγειαν. 'Εξεδήμησε πλήρης ἡμερῶν (εἰς ἡλικίαν 91 ἐτῶν) τὴν 18ην Μαΐου 1972 ἐν μέσῳ τῶν περιποιήσεων τῶν οἰκείων του καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὄλην ὑποδειγματικῶς καὶ μετ' αὐτοθυσίας ἐποίμανε.

Διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ προσφερθείσας ποικίλας ὑπηρεσίας ἐτιμήθη διὰ πολλῶν παρασῆμων, καὶ δὴ διὰ τοῦ Μεγαλοσταυροῦ τοῦ Φοίνικος καὶ ἀνωτέρου Γιουγκοσλαβικοῦ παρασήμου.

Διεκρίνετο ἐπίσης διὰ τὴν ἀφιλοχρηματίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην του. Τὴν μόνην ἄλλως τε περιουσίαν του (4 στολὰς 'Ιερατικῶν ἀμφίων) διένειμεν εἰς 'Ιερούς Ναοὺς τῆς Κερκύρας ἀπὸ τοῦ 1968, κρατήσας δι' ἑαυτὸν τὰ διὰ τὴν κηδεῖαν του ἄμφια μόνον, ὡς καὶ ἐν ὠμοφρόνιον καὶ ἐν ἐπιτραχίλιον, ἵνα φέρῃ αὐτὰ κατὰ τὴν μετάληψιν τῶν 'Αρχόντων Μυστηρίων. Τοῦτο διετύπωσεν εἰς μεστὸν πνευματικότητος, πίστεως καὶ ἀγάπης ἀνυπόγραφον ἰδιόγραφον σχεδιασμοῦ διαθήκης, εὑρεθὲν εἰς τὰ κατάλοιπά του, ἀπόσπασμα τοῦ ὁποίου ἀνεγνώσθη μετὰ τὴν νεκρώσισμον 'Ακολουθίαν εἰς τὸν 'Ιερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Κερκύρας.

'Ὁ πρὸς τὸ πρόσωπόν του σεβασμὸς καὶ ἡ ἐκτίμησις τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Κλήρου, εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐκδηλουμένη, ἐφάνη ἰδιαίτερος κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῆς σεπτῆς σοροῦ του, ὅτε ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ ἦτο πάνδημος καὶ αἱ ἐκδηλώσεις συγκινητικώταται. Πᾶν αἶτημα τῆς Κερκύρας εὑρισκεν εἰς τὸ πρόσωπόν του πάντοτε τὸν ἔνθερον καὶ δυναμικὸν διεκδικητὴν καὶ ὑποστηρικτὴν. 'Εχαιρε δὲ ἐκτιμήσεως οὐ μόνον μεταξὺ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν κύκλων καὶ τῶν συνεργατῶν του, ἀλλὰ καὶ τῶν 'Αρχόντων. 'Ιδιαιτερον σεβασμὸν καὶ ἐκτίμησιν ἐξεδήλωνον πάντοτε πρὸς αὐτὸν οἱ πολυπληθεῖς ἐν Εὐβοίᾳ καὶ 'Αθήναις μαθηταὶ του, διατηροῦντες ἀγαθωτάτην ἀνάμνησιν τῆς μορφώσεως, τῆς ἀγάπης του, τῆς ὀρθῆς διαπαιδαγωγήσεως, ἣν ἔδιδε καὶ τῆς προσωπικότητός του ἐν γένει.

Ἔ ρ γ α τ ο ὕ ἐ κ δ η μ ῆ σ α ν τ ο ς 'Ι ε ρ ἄ ρ χ ο υ :

Α'. Ἐ κ δ ο θ ἔ ν τ α .

1. 'Ο 'Αρχιεπίσκοπος Κερκύρας 'Αρσένιος. Μελέτη 'Ιστορικὴ καὶ Φιλολογικὴ, ἀφορῶσα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Λατινοκρατίας. 'Αθῆναι 1923. 'Εξηντλημένος.

2. Αἱ σύγχρονοι κοινωνικαὶ κακίαι καὶ ὁ Κλῆρος. 'Ι. Σύνδεσμος 1924.

3. 'Ο Βίος τοῦ 'Ιησοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγέλια. Τόμος πρῶτος. 'Αθῆναι 1933. 'Εξηντλημένος.

4. Σχέσις 'Εγκρατείας καὶ 'Υγιεινῆς. Χαλκὶς 1938. 'Εξηντλημένος.

5. 'Ο Κοραΐς και αϊ γνῶμαι αὐτοῦ περὶ τῆς παιδείας. Ἀθήναι 1933. Ἐξηνητημένον.
6. Οἱ Τρεῖς Μεγάλοι Ἱεράρχαι ὡς Ἐπιστήμονες καὶ Κληρικοί. Ἀθήναι 1940. Ἐξηνητημένον.
7. Ἀπὸ τὸ Ἀ' ἐν Ἀθήναις Πανελλήνιον Ἀντιβλασφημικὸν Συνέδριον. Ἀθήναι 1937. Ἐξηνητημένον.
8. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 καὶ ὁ ἰδεολογικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἀθήναι 1940. Ἐξηνητημένον.
9. Λόγοι εἰς τὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα, ἐκφωνηθέντες ἐν Ἀθήναις. Κέρκυρα 1948. Ἐξηνητημένον.
10. Σύντομα Εὐαγγελικὰ Κηρύγματα. Κέρκυρα 1948. Ἐξηνητημένον.
11. Σύντομα Ἀποστολικὰ Κηρύγματα. Κέρκυρα 1949. Ἐξηνητημένον.
12. Ἀρχεῖον καὶ Καθημερινὰ Περιστατικὰ Γεγονότα, ἐπὶ Ἰταλικῆς καὶ Γερμανικῆς Κατοχῆς. Κέρκυρα 1949. Ἐξηνητημένον.
13. Οἱ Δύο Τάφοι. Διήγημα Πρωτότυπον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Νέρωνος. Κέρκυρα 1950. Ἐξηνητημένον.
14. Παναγιώτης Ποταγός. Ἱστορικὴ μονογραφία. Κέρκυρα 1950. Ἐξηνητημένον.
15. Ὁ Ἑορτασμός τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας Ὑγείας. Κέρκυρα 1950. Ἐξηνητημένον.
16. Ἐγκύκλιος πρὸς τὸν Ὀρθόδοξον Ἱερὸν Κλήρον καὶ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν τοῦ Νομοῦ Κερκύρας καὶ γενικῶς πρὸς τὴν Σ. Ἑλληνικὴν Ἱεραρχίαν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ Διαμαρτυρία κατὰ τῶν ἐπιδιώξεων, ἐξορμήσεων καὶ ἐπεμβάσεων κ.λ.π. Ἐκδοσις Δευτέρα. Ἀθήναι 1951.
17. Μεθόδιος Κοντοστᾶνος. Τὰ κατὰ τὴν Χειροτονίαν καὶ τὴν ἐνθρόνισιν αὐτοῦ. Λόγοι, Χειρονοστήριος, Προσφωνήσεις, Ἀπαντήσεις, καὶ Ἐνθρονιστήριος (ἐκδοθέντες ὑπὸ Ἱερ. Δημ. Ἀρταβάνη). Κέρκυρα 1948. Ἐξηνητημένον.
18. Ὑπόμνημα (ἀριθ. 2617α) πρὸς τὴν Σεβ. Ἱ. Σύνοδον καὶ τοὺς Σεβασμ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κέρκυρα 1948 Ἐξηνητημένον.
19. Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱεράν Ἐξομολόγησιν. — Ἐκδοσις ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἀθήναι 1948. Ἐξηνητημένον.
20. Ὁ Ὀργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) ἀπεδέχθη τὴν ὑπαρξίν Ἀθείας.
21. Ἐπὶ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδημίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Κέρκυρα 1948. Ἐξηνητημένον.
22. Ἡ Παλλαϊκὴ ἐκδήλωσις ἐν Κερκύρᾳ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλευθέρας Ἑλλάδος. Κέρκυρα 1950. Ἐξηνητημένον.
23. Κριτικαὶ ἀπόψεις ἀνασκευαστικαὶ τῶν εἰς τὸ βιβλίον ἀὸ Θεάνθρωπος) γνῶμῶν τοῦ Σεβ. Ἀντωνίου-Γρηγορίου Βουτσίνου Ἐπισκόπου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Κέρκυρα 1952. Ἐξηνητημένον.
24. Ὁ Σφαγιασμός τῆς Ἑλληνικωτάτης Βορείου Ἡπείρου. Κέρκυρα 1952. Ἐξηνητημένον.
25. Δώδεκα Συμβουλευτικὰ Ἄρθρα — Ἐκδοσις δευτέρα. Κέρκυρα 1952. Ἐξηνητημένον.
26. Ἡ φιλία. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς Ὑπέρτατος καὶ μοναδικώτατος φίλος. Ἐκδοσις τρίτη. Κέρκυρα 1952. Ἐξηνητημένον.
27. Ἡ ἐπέτειος τῆς 29 Μαΐου 1453, κατὰ τὴν 29 Μαΐου 1953 ἐν Κερκύρᾳ. Κέρκυρα 1953. Ἐξηνητημένον.
28. Ὁ Πατέρας τοῦ αἰχμαλώτου. Διήγημα πρὸς Ἑλληνοχριστιανικὴν Ἠθικὴν Ἀγωγὴν. Ἐκδοσις δευτέρα. Κέρκυρα 1954. Ἐξηνητημένον.
29. Ὁμιλία περὶ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, ἐκφωνηθεῖσα ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Φεβρουαρίου 1955. Κέρκυρα 1955. Ἐξηνητημένον.
30. Ἀκολουθία τῆς Ὑ.Δ. ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας Ἁγίας Σκέπτης. Κέρκυρα 1955. Ἐξηνητημένον.
31. Τὸ Δῶρον τοῦ Σταμάτη στὴ μάννα του. Διήγημα πρὸς Ἑλληνοχριστιανικὴν Ἠθικὴν Ἀγωγὴν. Ἐκδοσις δευτέρα. Κέρκυρα 1956. Ἐξηνητημένον.
32. Ἀνασκευὴ τῆς νέας ἐμφανίσεως τῶν περὶ ἐξελίξεως ἀπόψεων καὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου. Κέρκυρα 1954. Ἐξηνητημένον.
33. Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Τιμόθεος Α'. Ἐν Ἱεροσολύμοις 1957. Ἐξηνητημένον.
34. Ἀσματικὴ Ἀκολουθία καὶ βίος τῆς Ἁγίας Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης. Ἀναθεωρηθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα. Κέρκυρα 1957. Ἐξηνητημένον.
35. Τελετουργικὴ τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἁγίας Ἐκκλησίας. Τόμος Α'. Κέρκυρα 1958. Ἐξηνητημένον.
36. Ὁ Λοχίας. Διήγημα πρὸς Ἑλληνοχριστιανικὴν Ἠθικὴν Ἀγωγὴν. Ἐκδοσις τρίτη. Κέρκυρα 1959.
37. Ραδιοφωνικὸν Μήνυμα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν καὶ Λόγος ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1940. Κέρκυρα 1940. Ἐξηνητημένον.
38. Μία Διάλεξις τοῦ Σεβ. Καρδινάλιου Πέτρου Γρηγορίου Agagianian, καὶ ἀπάντησις εἰς αὐτήν. Κέρκυρα 1961. Ἐξηνητημένον.
39. Λόγος ἐπιμνημόσυνος, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν Δεκεμβριανῶν 1944. Κέρκυρα 1961. Ἐξηνητημένον.

ΣΧΕΣΙΣ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Καθ' ὑπερβολὴν λέγεται καὶ γράφεται, ὅτι ὑπάρχει κάποια σύγχυσις εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ὀρθὴν διάγνωσιν τῆς ποικίλης ἀταξίας εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν. Ὑπερτονίζεται λ.χ. ὅτι ὀπισθεν τοῦ ἀραιοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκκλησιαζομένων καὶ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς λατρευτικῆς ζωῆς ὑπάρχει ἡ ἠθικὴ κρίσις ὡς γενεσιουργὸς αἰτία. Ἀλλὰ ποῖα τὰ αἴτια αὐτῆς τῆς κρίσεως; Διότι ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἔπρεπε μᾶλλον αἴτιον καὶ αἰτιατὸν ν' ἀντιστραφῶσιν. Καὶ ὀπισθεν πάσης κρίσεως θὰ ἔπρεπε ἴσως ν' ἀναζητηθῆ ὡς αἴτιον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν προσεύχεται. Διότι, καὶ ἂν ἀκόμη προσεύχεται, συχνάκις ἀπὸ τὴν προσεχὴν του ἀπουσιάζει ἡ ἐσωτερικὴ διάθεσις, ἡ συχνότης, ἡ διάρκεια καὶ τέλος τὸ ἀπαραίτητον ψυχικὸν κλίμα καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν συμπροσευχομένων.

Ὅρθως ἐλέχθη, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν προσέχει τὰ «ρήματα» ἀλλὰ τὰ «ἐπιρρήματα». Τοῦτο σημαίνει, ὅτι οἱ

λόγοι οἱ ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ προσευχομένου δὲν ἔχουν τόσην βαρῦτητα, ὅσην τὸ κίνητρον καὶ ἡ διάθεσις τῶν προφερομένων «ρημάτων». Δὲν ἔχει λοιπὸν σημασίαν μόνον νὰ προσεύχεται κανεὶς, ἀλλὰ τὸ πῶς προσεύχεται. Τὸ ἐπίρρημα προσδιορίζει αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὁ Θεὸς τόσον εἰς τὴν Παλαιάν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, πλειστάκις ὁμιλεῖ περὶ τοῦ κρυπτοῦ τῆς καρδίας, «ἐκ βαθέων». Δὲν ἐνδιαφέρεται τόσον διὰ τὴν Λατρείαν, ἀπλῶς καὶ μόνον διότι γίνεται, ἀλλὰ διὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ κίνητρον τὸ ὁποῖον τὴν προκαλεῖ.

Ἐπίσης πρέπει νὰ τονισθῆ, ὅτι ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι μόνον συνομιλία καὶ διάλογος. Παραλλήλως, ὀδηγεῖ καὶ μεταφέρει τὸν «ὀμιλοῦντα» πρὸς τὸν Ὑψιστον. Ὅπως ἡ συναναστροφὴ μετ' ἑνὸς ἁγίου ἐπιφέρει τὰς εὐεργετικὰς τῆς ἐπιδράσεως, πολὺ περισσότερον ἢ συνομιλία μετ' ἑνὸς ἁγίου τῶν Ἁγίων μεταμορφώνει τὸν προσευχόμενον καὶ τὸν μεταπλάσ-

40. Ἀνοικτὸν Γράμμα πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν, καὶ Ἀπόψεις, Τεῦχος Α', Β', Γ', Κέρκυρα 1961. Ἐξηντλημένον.

41. Τὸ Ζήτημα τῆς Ἀγαμίας ἢ τοῦ Γάμου τῶν ἱερατευόντων Κληρικῶν. Κέρκυρα 1962. Ἐξηντλημένον.

42. Εἰσηγητικαὶ Γνωματεύσεις περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων. Κέρκυρα 1960.

43. Λόγος Ἐπιμνημόσυνος ἐν Ναυπλίῳ, κατὰ τὸ Μνημόσυνον τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου. Κέρκυρα 1962. Ἐξηντλημένον.

44. Τὸ Ζήτημα τῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον. Κέρκυρα 1962. Ἐξηντλημένον.

45. Λόγος ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ κατὰ τὴν Δοξολογίαν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1962, καὶ Διάλεξις τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀναγνωστικῆς Ἐταιρείας. Κέρκυρα 1962. Ἐξηντλημένον.

46. Ἐπιστολιμαία Ἐκφρασις περὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀποκαλύψεως κ.λπ. Ἀπαντητικὴ εἰς Γράμμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Ἀθηναγόρα, κ.λπ. Κέρκυρα 1963. Ἐξηντλημένον.

47. Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν Δοξολογίαν τῆς Ἐθνικῆς Ἐορτῆς, 25 Μαρτίου 1963, καὶ ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Βασιλευσούσης Δυναστείας ἐκ τοῦ Γεωργίου Α' τῆς Ἑλλάδος. Κέρκυρα 1963. Ἐξηντλημένον.

48. Ἐκ τοῦ Ἐορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος 1864—1964. Ἐξηντλημένον.

49. Λόγος κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῆ 30 Ἰανουαρίου 1965, Σχολικῆς ἑορτῆς τῶν Γραμμάτων. Κέρκυρα 1965. Ἐξηντλημένον.

50. Ἡ Ἐξέλιξις τῆς νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης, Κέρκυρα 1966.

51. Ὁραματισμοὶ καὶ Σπινθηρισμοί. Κέρκυρα 1968.

52. Ποιητικὰ τερεττίσματα, 1969.

53. Τὰ Μετέωρα, 1969.

Β'. Ἀ ν έ κ δ ο τ α

Αἰδηψιακὰ Ἀπομνημονεύματα, ἐβραβεύθησαν κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τοῦ 1930 ὑπὸ τῆς Γλωσσικῆς Ἐταιρείας συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ.

Διαλέξεις Ὁρησκευτικοεθνικοκοινωνικαὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Ἐρμηνεία τῶν Λειτουργικῶν Ψαλμῶν Α', Β', ΡΒ' καὶ ΡΓ'.

Ὁρησκευτικοὶ Λόγοι, ἐκφωνηθέντες κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Ἀπὸ τὸ Θεῖον Δράμα, ἢ αἱ τύχαι τοῦ Πιλάτου καὶ αἱ φερόμεναι ἀποφάσεις αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγέλια. Τόμος Β'.

Τελεουργικὴ τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἀγίας Ἐκκλησίας. Τόμος Β'.

Ἐγκώμια εἰς τὸν Ἅγιον Ἀρσένιον Ἀρχιεπίσκοπον Κερκύρας, ψαλλόμενα κατὰ τὴν Λιτανευτικὴν περιφορὰν τῆς ἱ. εἰκόνης αὐτοῦ.

Ἐγκύκλιοι κατὰ διαφόρους περιπτώσεις.

Ραδιοφωνικαὶ Ὁμιλίαι.

σει αναλόγως πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Οἱ προφήται ἀναφερόμενοι εἰς τὴν συνεχῆ ἀναπλαστικὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ λαοῦ του, ὁσάκις οὗτος προσήχητο καὶ προσέφερε θυσίας, συχνὰ ἐπαναλαμβάνουν τὸ «ζῆ Κύριος», διὰ νὰ τονίσουν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ καθηλωμένης θεότητος, τὴν ὁποίαν μοιρολατρικῶς καὶ δουλοπρεπῶς προσκυνεῖ ὁ ἄνθρωπος. Ὁ ζῶν Θεὸς συνεχίζει νὰ εἶναι πηγὴ ζωῆς, Ζωοποιὸς καὶ πηγὴ ἀγιασμοῦ. Ἡ Λατρεία δὲν εἶναι στεῖρος καὶ ἀνιαρὸς μονόλογος. Εἶναι κίνηση πρὸς συνάντησιν καὶ κοινωνίαν, ὄχι μόνον ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Οὗτος εἰσακούων σπεύδει, ἐπεμβαίνει, σώζει, λυτρώνει. Εἶναι Θεὸς ζώντων!

* *

Ἡ μεγάλη ἀσθένεια τῆς λατρευτικῆς ζωῆς ἐγκριεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἀντιμετωπίζεται αὕτη ὡς μία τυπικὴ καὶ κοινωνικῶς παραδεδεγμένη τήρησις ὀρισμένων τύπων εὐλαβείας, χωρὶς νὰ παρακινήσῃ αὕτη τὸν ὅλον ἄνθρωπον εἰς ἔργα ἀγάπης. Ἄλλοτε πάλιν τονίζονται ὀρισμένοι μόνον πλευραὶ, ἀπομονωμένοι ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν χαρακτηριστικῶν μιᾶς ὕγιους καὶ πλήρους λειτουργικῆς ζωῆς. Συχνάκις ἡ Λατρεία ἀντιμετωπίζεται ὡς καθήκον. Ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσῃ χωρὶς τὰς ἄλλας διαστάσεις τῆς. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἀκρωτηριάζομεν τὴν ἐνότητα τῆς Λατρείας, διὰ τοῦτο καὶ ἡ λειτουργικὴ ἐκδήλωσις εἰς τὸν βίον τῶν πιστῶν παρουσιάζεται ἀναιμικὴ καὶ παραμορφωμένη.

Ἡ Λειτουργία ἔχει διαστάσεις ἐσχατολογικᾶς. Μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι εἰς τὴν σειρὰν τῶν αἰτημάτων δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸ μέλλον, τὸ μένον καὶ τὸ αἰώνιον. Ὅτι εἴμεθα διαβάται τῆς ζωῆς αὐτῆς, ξένοι καὶ περαστικοί. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπιμένει συχνὰ ὁ ἱ. Χρυσόστομος, ὅταν συνδέῃ τὴν σχέσιν τῆς Λατρείας μὲ τὸν πρόσκαιρον χαρακτήρα τῆς παρουσίας ζωῆς, χωρὶς παρὰ ταῦτα νὰ ὑποτιμᾷ ἢ νὰ παρασιωπᾷ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Οὕτως, ἐκδηλοῦται μία ὀρθὴ ἀνθρωπολογία καὶ ἀξιολόγησις τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ κοσμικὴ διάστασις τῆς Λατρείας, διὰ τῆς ὁποίας ὅλη ἡ κτίσις προσφέρεται ὡς εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν, ἀγιάζεται καὶ γίνεται μέτοχος τῆς Βασιλείας αὐτοῦ.

Ὅσοι ἠσχολήθησαν μὲ τὰ αἷτια τῆς θρησκευτικῆς κρίσεως παρ' ἡμῖν, συνήθως μεταθέτουν τὸ κέντρον τοῦ βάρους. Παρασύρονται ἀπὸ τὰ ἐπιφαινόμενα καὶ ἀποδίδουν τὴν πραγματικὴν αἰτίαν εἰς ἐξωτερικοὺς μᾶλλον παράγοντας. Ὑπερτονίζεται ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος, κατακεραυνώνεται ἀμειλίκτως ὁ σύγχρονος συρμὸς ἐκ τῆς Δύσεως, αἱ νέαι ιδέαι τῆς Εὐρώπης, ἡ εἰσβολὴ ξένων ἠθῶν καὶ ἐθίμων διὰ τοῦ Τουρισμοῦ, τῶν βιβλίων, τῶν διανοουμένων κ.λπ. Ἀλλ' ὅταν ὁ ὀργανισμὸς εἶναι ὕγιης, ἔχει τὴν ἰκανότητα νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν προσβολὴν τῶν ἐξωθεν μικροβίων. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἄλλωστε εἶναι πλήρης μικροβίων. Ἐὰν ζῶμεν, τοῦτο ὀφείλεται

εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ ὀργανισμοῦ, τὴν ἀνθεκτικότητα καὶ τὴν εὐρωστίαν αὐτοῦ.

Τὴν θρησκευτικὴν κρίσιν προὐκάλεσαν ἀναμφιβόλως πλῆθος παραγόντων. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι εἰς τὸν Ὀρθόδοξον χῶρον ὁ κυριώτερος τούτων εἶναι ἡ παρανόησις τῆς Λατρείας καὶ ἡ τυπικὴ ἀποδοχὴ τῶν Μυστηρίων. Ἐπενοήσαμεν μίαν διχοτόμησιν μεταξὺ «ἐκτελέσεως» θρησκευτικῶν πράξεων, «παρακολουθήσεως» τελετῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου συνεποῦς καὶ ἐμπράκτου βιώματος, μεταξὺ «θυσίας» καὶ «ἐλέους», διχοτόμησιν τόσον ἀμειλίκτως καταδικασθεῖσαν ὑπὸ τῶν Προφητῶν καὶ τοῦ Κυρίου. Ἡ Λατρεία, δηλ. ἡ «θυσία», δὲν περιορίζεται εἰς μόνον τὸν χῶρον καὶ τὸν χρόνον τῆς προσευχῆς. Προεκτείνεται, συνεχίζεται, ἐκδηλοῦται καὶ μεταοσιώνεται εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν. Ἐκεῖ, εἰς τοὺς ἀγῶνας, τὴν ἐργασίαν, τοὺς προβληματισμοὺς εἰς τὸ ἐπάγγελμα, εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὸ διπλωματικὸν πεδίου, εἰς τὰ αἰσθηματικὰ διλήμματα, εἰς τὴν λήψιν σοβαρῶν ἀποφάσεων σταδιοδρομίας, ἀντιμετώπισεως φοβερῶν καταστάσεων καταφόρου ἀδικίας καὶ ἐκμεταλλεύσεως, ἐκεῖ θὰ φανῇ ὁ βαθμὸς τῆς διεισδύσεως καὶ τῆς συμμετοχῆς μας εἰς τὸν λειτουργικὸν ἀναβαπτισμὸν καὶ εἰς τὴν ἀναμορφωτικὴν δύναμιν τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Οἱ Πατέρες συχνὰ κεντηριάζουν τὴν ἀσυνέπειαν. Ὑπενθυμίζουν τὰς ὑποχρεώσεις τῶν κοινωνούντων τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἐναντι τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ζοῦν. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μένουν ἀδιάφοροι καὶ ἐγωκεντρικοί. Πρέπει νὰ γίνουν φορεῖς τοῦ εὐεργετικοῦ μηνύματος τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως καὶ νὰ ζυμώσουν κατὰ τὸ δυνατόν τὸ περιβάλλον των. Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Λατρείαν εἶναι ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν ἀπραξίαν εἰς τὰ γύρω συμβαίνοντα. Ἡ Λειτουργία κινητοποιεῖ ὀλόκληρον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἀναδεικνύει ὄργανον τῆς ἐμπράκτου ἀγάπης καὶ καλωσύνης, σωσίβιον καὶ καταφύγιον τῶν ἄλλων.

* *

Ἰδοὺ σταχυολογημένα ὀρισμένα σκέψεις τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου:

Ὁ Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας γράφει:

«Μακάριοι ἐστε ὑμεῖς οἱ θεοφόροι, πνευματοφόροι, ναοφόροι, ἁγιοφόροι, κατὰ πάντα κεκοσμημένοι ἐν ταῖς ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν» (Ἐφεσ. 9. P.G. 5, 741).

Ὁ αὐτὸς Ἰγνάτιος γράφει εἰς Πολύκαρπον: «Συγκοπιᾶτε ἀλλήλους, συναθλείτε, συντρέχετε, συμπάσχετε, συγκοιμάσθε, συνεγείρεσθε ὡς Θεοῦ οἰκονόμοι καὶ πάρεδροι καὶ ὑπηρέται» (Πολ. 6, P.G. 5,868).

ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΕΠΑΤΗΜΕΝΗΣ ΟΔΟΥ*

«Κανένα χόρτο εις τὸν μεταξύ τῶν οἰκῶν μας δρόμον νὰ μὴ φυτρώσῃ».

Ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία ἀναμένει τὸν ὑψηλὸν φιλοξενούμενον, τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, Ἀρχιεπίσκοπον κ. Γερόνιμου. Ἐκ νέου ἀπὸ τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ Βελιγραδίου θὰ ἠχῆσουν ἐορταστικῶς οἱ κώδωνες διὰ τὴν χαιρετήσουν τῶν Πρωθυεράρχην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θὰ

συγκεντρωθῆ πλῆθος ὀρθοδόξων Σέρβων καὶ Σερβίδων διὰ τὴν μοιρασθῶν τὴν χαρὰν τῆς Ἐκκλησίας των καὶ τοῦ Πατριάρχου των, ὁ ὁποῖος θὰ ἐναγκαλισθῆ τὸν ἀγαπητὸν φιλοξενούμενον, θ' ἀναπεμφθῶν ἀπὸ κοινοῦ προσευχαί «ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως» καὶ θ' ἀκουσθῶν οἱ σοφοὶ λόγοι τῶν ἀρχιποιμενικῶν διαγμάτων.

* Ἡ ἐφημερὶς PRAVOSLAVLJE, τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου, 1 Μαΐου 1972, δημοσιεύει τὸ ἀνωτέρω κύριον ἄρθρον τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ντούσαν Κάσιτς, Σχολάρχου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἁγιος Σάββας», ἐν ὄψει τῆς ἐπισκέψεως τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Γερόνιμου.

Ἡ ἀναμονὴ τῆς χαρμοσύνης ταύτης συναντήσεως μᾶς ὑπενθυμίζει γεγονότα τῆς προσφάτου καὶ τῆς παλαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Ἐνθυμούμεθα τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ βοήθειαν τῶν διαφόρων κατὰ

Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς δίδει εὐρὴ νόημα εἰς τὸ πεδῖον δράσεως τῶν πιστῶν:

«Πᾶς οὖν καὶ τόπος ἱερός τῷ ὄντι, ἐν ᾧ τὴν ἐπινοίαν τοῦ Θεοῦ λαμβάνομεν καὶ χρόνος» (Στρωμ. 7,7,43.1). Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν συμπάραστασιν τοῦ Ἄρεως εἰς τὴν Ἀφροδίτην (Ὀδυσ. 8,266-269), ὁ πιστός ἔχει τὸν Θεὸν σύνοικον, σύμβουλον, συνόμιλον, συνέστιον, συμπαθῆ ὑπερπαθῆ (Προτρεπτ. 4,59,2).

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς γράφει:

«Καθάρθητε καὶ καθαίρεσθε. Ὡς οὐδενὶ τοσοῦτον χαίρει ὁ Θεός, ὅσον ἀνθρώπου διορθώσει καὶ σωτηρία, ὑπὲρ οὗ λόγος ἅπας καὶ ἅπαν μυστήριον ἵνα γένησθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ζωτικὴ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις δύναμις, ἵνα φῶτα τέλεια τῷ μεγάλῳ φωτὶ παραστάντες καὶ τὴν ἐκεῖσε μνηθῆτε φωταγωγίαν, ἐλλαμπόμενοι τῇ Τριάδι καθαρώτερον καὶ τρανότερον, ἧς νῦν μετρίως ὑποδέχεσθε τὴν μίαν αὐγὴν ἐκ μιᾶς τῆς θεότητος...» (Oratio 39, 20 P.G. 36, 356,360).

Καὶ ἀλλαχοῦ: «Πολλὰς τὰς κλήσεις ἡμῖν δημιουργήσαντες Δῶρον καλοῦμεν, χάρισμα, βάπτισμα, χρῖσμα, φῶτισμα, ἀφθαρσίας ἔνδυμα, λουτρὸν παλιγγενεσίας, σφραγίδα, πᾶν ὅ,τι τίμιον» (Oratio 40, 4 P.G. 36,361).

«Γενόμεθα φῶς, ὥσπερ οἱ μαθηταὶ παρὰ τοῦ μεγάλου φωτὸς ἤκουσαν: Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, λέγοντες. Γενώμεθα φωστῆρες ἐν τῷ κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, τοῦτέστι ζωτικὴ τοῖς ἄλλοις δύναμις...» (Oratio 40.37, P.G. 36, 412).

Ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, τὸ Θῦμα καὶ ὁ Θῦτης, ἔδειξε κατὰ τὸν πλέον ἀνάγλυφον τρόπον τὴν συσχέτισιν τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸν οὐράνιον Πατέρα πρὸς τὴν συμπάθειαν εἰς τὸ ἄγχος, τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀνθρώπων. Ἀνεδείχθη «συμπαθής», «ὁμοῖος ὁμοίω», «ὁμοιοπαθής». Δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος ἔναντι τῶν φλεγόντων κοινωνικῶν

προβλημάτων τῆς ἐποχῆς του. Ποία λοιπὸν πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάσις τοῦ πιστοῦ, ὅταν προσεῦχεται ὑπὲρ τῶν ἐν θλίψει καὶ λιμῷ, ἔναντι τῶν καταφάνων ἀδικιῶν, ὅταν καλεῖται καὶ αὐτὸς ὡς πολίτης νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινωνίας;

Τὸ ἐρώτημα τοῦτο θὰ ἦτο περιττόν, ἐὰν ἡ λειτουργία δὲν ἐδέσμευε τὸν προσευχόμενον, ἐὰν δὲν τοῦ ἐξῆτει τὴν συνδρομὴν του, τὴν συμμετοχὴν του διὰ τῆς ἐμπράκτου ἐφαρμογῆς τῆς πίστεως, ὄχι μόνον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν του ζωὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἄλλωστε εἶναι ὄν κοινωνικόν. Ἀνήκει εἰς ἓν σῶμα, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν σύναξιν. Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητήσῃ τὴν φυγὴν, τὴν εἰς τὸ περιθώριον διαβίωσιν, ὡς ἀπλοῦς θεατῆς παρατηρῶν τὰ γύρω του συμβαίοντα. Καλεῖται, ὅπως συμπάσχων συνεργῆ, ἀναλόγως τῶν χαρισμάτων του, διὰ καλῆς, λίθων ἢ χόρτου, εἰς τὴν αὔξησιν καὶ οἰκοδομὴν τῆς ἐπιγείου πολιτείας. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἄριστα ἀξιολογεῖ τὴν θετικὴν συνδρομὴν ἐκάστου:

«Οὐδὲν οὕτω μικρὸν τῶν εἰσφερομένων Θεῷ, κἂν ἐλάχιστον ἢ, κἂν παρὰ πολὺ τῆς ἀξίας λειπόμενον, ὃ μὴ προσίεται πάντως καὶ ἀποδέχεται, εἰ καὶ σταθμίζειν οἶδε τῇ δικαίᾳ κρίσει τὸ ἔλεος. Δέχεται καὶ Παύλου τὴν φυτείαν, ὡς Παύλου, καὶ Ἀπολλῶ τὴν ἀρδείαν, καὶ τὰ δύο λεπτά τῆς χήρας, καὶ τοῦ τελώνου τὴν ταπείνωσιν, καὶ τοῦ Μανασσῆ τὴν ἐξαγόρευσιν...»

Οὕτω καὶ ἡμεῖς τῇ τιμίᾳ τοῦ Θεοῦ σκηνῇ τῆς τῆσδε Ἐκκλησίας, ἣν ὁ Κύριος ἐπήξε, καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ἢ διαφόροις ἀρετῆς συνοικοδομεῖται κάλλεσιν, ὃ μὲν μικρὸν, ὃ δὲ μείζον, πάντες δὲ ὁμοίως εἰσφέρωμεν εἰς ἔργον τέλειον, εἰς κατοικητήριον Χριστοῦ, εἰς ναὸν ἅγιον, συντιθέμενοι καὶ συναρμολογούμενοι τῇ ἀρχιτεκτονίᾳ τοῦ Πνεύματος...» (Oratio 19,8, P.G. 35, 1052).

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

τόπους 'Εκκλησιῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν 'Αγίων 'Αποστόλων, ἐνθυμούμεθα τὴν μαρτυρικὴν περίοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς 'Ιστορίας μέχρι τοῦ 'Αγ. Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, ὅταν ὠρισμένοι 'Εκκλησιαί, αἱ ὁποῖαι ἦσαν εἰς καλύτεραν θέσιν, ἐβοήθουν καὶ ἐπαρηγόρουν τὰς πασχούσας. Ἡ μία 'Εκκλησία ἔφερε μέσα τῆς πᾶσαν χαρὰν καὶ πάντα τὰ δεινοπαθήματα τῶν ἄλλων 'Εκκλησιῶν, ἀκριβῶς ὅπως εἰς τὸ πραγματικὸν σῶμα, διότι ἡ 'Εκκλησία εἶναι τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ κατὰ τόπους 'Εκκλησιαί εἶναι μόνον μέλη.

Ἡ ὀρθόδοξος 'Ανατολὴ δύναται νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ τὸ γεγονός, ὅτι μετὰ τὴν τελικὴν νίκην τῆς 'Ορθοδοξίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Οἰκουμηνικῶν συνόδων διετήρησε καὶ μετὰ ζήλου εἶχετο τῶν βάσεων τῆς 'Ορθοδόξου ὁμολογίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶχε κατ' αὐτὸ τὸ μέγα προνόμιον νὰ εἶναι ὁ φορεὺς τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς περιοχῆς τῆς Μεσογείου, κατόπιν δὲ τῆς σλαυικῆς Νοτιοανατολικῆς καὶ τῆς 'Ανατολικῆς Εὐρώπης. Πρὸ πολλοῦ παρετηρήθη, ὅτι ἡ ἐξάπλωσις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Μεσογείου ὑπῆρξεν ἓν εἶδος προπαρασκευῆς τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος καὶ διὰ τὴν εὐκολὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Ἐπὶ τῆς ἐνιαίας αὐτῆς κρατικῆς περιοχῆς, ἐπὶ τῶν πτερῶν τοῦ ἑλληνιστικοῦ πολιτισμοῦ, ἐπολλαπλασιάζοντο αἱ χριστιανικαὶ κοινότητες, τὸ δὲ χριστιανικὸν κήρυγμα ἐχρησιμοποιοῦσε τὸν κλασσικὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, τὴν ὠραιότητα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὅποیان ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διωγμῶν, καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐλευθέραν διάδοσιν, ἤνθισεν ἡ χριστιανικὴ λογοτεχνία, ἡ χριστιανικὴ φιλοσοφία, ἡ τέχνη, τὸ δίκαιον—ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς.

Τὸ Βυζάντιον ἀνόμαζεν ἑαυτὸ Αὐτοκρατορίαν τῶν Ρωμίων—τῶν Ρωμαίων, ἐνῶ πράγματι ἦτο Αὐτοκρατορία τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν αὐτὴν ἐδημιουργήθη θαυμασιὸς χριστιανικὸς πολιτισμὸς, ὁ ὁποῖος δεσπόζει μέχρι σήμερον εἰς τὸν Χριστιανικὸν κόσμον. Ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου, ὁ Χριστιανισμὸς, ἀκριβῶς ὅπως αἱ ἀκτίνες ἀπὸ τοῦ ἡλίου, διεδίδετο εἰς ὅλα τὰ μέρη. Δι' ἡμᾶς τοὺς Σλαῦους ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς σημαντικώτερος εἶναι ὁ Θ' αἰὼν, ὁ αἰὼν τοῦ μεγάλου Φωτίου, τοῦ σοφοῦ Λέοντος τοῦ Θεσσαλονικέως, τοῦ ἐνδόξου Κωνσταντίνου τοῦ Φιλοσόφου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Μεθοδίου. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ ὀριστικοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Σέρβων καὶ τῶν Βουλγάρων, τῶν Σλαῦων τῆς Μοραβίας καὶ τῶν Ρώσων. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τῆς σλαυικῆς γραμματείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἐποχὴ τῆς εἰσόδου τῶν σλαυικῶν λαῶν εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν, εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Οἱ Σλαῦοι πᾶντες νὰ εἶναι «βάρβαροι».

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν-ἔθνικὴν γλωσσικὴν περιοχὴν, εἰς τὰ παράλια τῆς Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν γενέτειραν τῶν Ἁγίων Ἀδελφῶν, ἐνθα ἐμεγαλύνοντο αἱ ἔθνικαὶ ὁμάδες Ἑλλήνων καὶ Σλαῦων, φύεται νέος πύργος τῆς 'Ορθο-

δοξίας, φύεται τὸ Ἁγιον Ὄρος, ὁ Ἄθως, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων συντόμως θὰ ἔχουν τὰς Μονὰς τῶν οἱ Γεωργιανοί, οἱ Ρῶσοι, οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βούλγαροι. Ὄταν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἀπέθανεν εἰς τὸ σερβικὸν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸ Χιλανδάριον, ὁ κτίτωρ τοῦ Ἁγίου Συμεῶν ὁ Μυροβλήτης, τὴν νεκρώσιμον Ἀκολουθίαν ἔψαλον πρῶτον οἱ Ἕλληνες, μετὰ οἱ Γεωργιανοί, οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ Βούλγαροι, καὶ εἰς τὸ τέλος οἱ Σέρβοι. Ἡ νεκρώσιμος αὕτη Ἀκολουθία ὠμοίαζε μὲ τὸ ὠραιότερον στεφάνι ὀρθοδόξων ἀνθέων περίξ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἁγίου ἀνδρός ἐκ τῶν κήπων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, τῶν ἡνωμένων διὰ τῆς μιᾶς πίστεως, μιᾶς εὐσεβείας καὶ μιᾶς ἀγάπης.

Ὁ Ἁγιος Σάββας, ὁ πρῶτος Σέρβος Ἀρχιεπίσκοπος, ἔλαβε διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος. Οὗτος ὅμως δὲν θέλει ἡ Ἐκκλησία του νὰ εἶναι ἀπομεμονωμένη, καὶ ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς διοικήσεώς του καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του προσπαθεῖ ν' ἀποκαταστήσῃ στενάς σχέσεις μετὰ τὰ ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα, νὰ τὰ ἐπισκεφθῆ, νὰ ἀνταλλάξῃ σκέψεις, νὰ μάθῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, διὰ νὰ μὴ καταστρέψῃ ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία εἰς τίποτε τὴν ὠραιότητα τῆς ἐνότητος εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία συνέβαλεν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ὀρθοδόξου ταύτης ἀμοιβαιότητος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς βοηθείας μεταξύ των. Οἱ Ἕλληνες βοηθοῦν τοὺς Σέρβους, οἱ Σέρβοι κατὰ δύναμιν βοηθοῦν τοὺς Ρώσους, ὅταν δεινοπαθοῦν, οἱ Ρῶσοι ἀργότερον ἀνταποδίδουν πλουσιοπαρόχως εἰς τοὺς ὑποδούλους Σέρβους. Οἱ Σέρβοι περὶ τὰ τέλη τῆς δόξης των βοηθοῦν τοὺς Ρουμάνους, κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς ἐλευθερίας των ἐξαγοράζουσαν τοὺς Ἕλληνας αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ἐλευθερώνουσαν, οἱ δὲ Ἕλληνες καὶ Ρῶσοι ἀργότερον παρέχουν βοήθειαν εἰς τοὺς Σέρβους, οἱ ὁποῖοι σπουδάζουσαν εἰς τὰ σχολεῖα των... καὶ οὕτω μέχρι σήμερον.

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς ὠραίους λόγους χαιρετισμοῦ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπίσκου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ βοηθείας, ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων Γερμανὸς εἶπεν: «Ἡμεῖς πρέπει αὐτὸ εἰς τὴν πράξιν νὰ τὸ δεῖξωμεν... καὶ νὰ ἀποδείξωμεν, δι' ἀπὸ κοινοῦ ἀνταλλαγῆς φοιτητῶν νὰ συμβάλλωμεν,—ὅπως ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πρὸ ὀλίγου ἐπὶ λέξει εἶπεν—(ὥστε κανένα γόρτον εἰς τὸν μεταξὺ τῶν οἰκων μας δρόμον νὰ μὴ φυτρώσῃ). «Ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν, εἶπεν ὀλίγας ἡμέρας ἀργότερον ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ 1959, ὅλοι οἱ Προκαθήμενοι τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νὰ εἶναι μαζί ὡς μία δέσμη καὶ οὕτω νὰ εἴμεθα ἡνωμένοι, ὁμοιοῦντες καὶ ὡς μία ψυχὴ ἔναντι ὅλων τῶν ἐχθρῶν μας. Εἶναι ὑστάτη ὥρα ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι νὰ πυκνώσουσαν τὰς τάξεις των καὶ παντοῦ νὰ παρουσιάζωνται ἀπὸ κοινοῦ ὡς μία ὁλόκληρη. Ἡμεῖς ἐκάναμε τὸ πρῶτο βῆμα. Ἐὰν τοῦτο θεωρῆται καλόν, οἱ λοιποὶ ἄς μᾶς ἀκολουθήσουσαν...».

Θά μνημονεύση τις καὶ τὰς διενέξεις καὶ τὰς συγκρούσεις ποὺ ἐσημιώθησαν ἄλλοτε μεταξύ ὀρισμένων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Ναι, λυπηρὸν εἶναι τὸ νὰ τὰς μνημονεύη κανεὶς, ἀλλὰ πρέπει ἀμέσως νὰ λεχθῆ σαφῶς καὶ ῥητῶς, ὅτι ταῦτα δὲν προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, ἀπὸ τὴν πολιτικὴν πλευράν. "Ολοὶ αἱ συγκρούσεις μεταξύ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν δὲν προήλθον ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι των, παρὰ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἡ πολιτικὴ ὀρισμένων λαῶν ἐξεμεταλλεύετο τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ὄργανον, πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἰδικῶν τῆς σκοπῶν καὶ συμφερόντων. Πίσω ἀπὸ κάθε ἐκκλησιαστικὴν σύγκρουσιν ἡ παρεξήγησιν θά εὕρωμεν πάντοτε τὴν πολιτικὴν ἢ τὸν ἀδιάλλακτον ἐθνικισμὸν. Τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐβλάψε τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς εὐαγγελικῆς τῆς ἀποστολῆς καὶ ἐμείωσε τὸ κύρος τῆς. Ἀλλὰ, ζῶσα καὶ δρῶσα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, δὲν ἠδύνατο αὐτὴ πάντοτε νὰ ἀντισταθῆ εἰς τοῦτο, πολὺ περισσότερον ἐφ' ὅσον ὀρισμένοι ἐθνικαὶ Ἐκκλησιαὶ συχνὰ εἶχον, λόγῳ ἱστορικῶν περιστάσεων, τὸ πρόσθετον καθῆκον νὰ ἡγοῦνται τοῦ λαοῦ των κατὰ τὰς πλέον δυσκόλους ἡμέρας τῆς ἱστορίας των. Διὰ τοῦτο, μόλις παρήρχοντο αἱ τοιαῦται περιστάσεις, ἡ Ἐκκλησία ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς καὶ εἰς τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἄλλως τε, μήπως δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι αἱ Ἐκκλησιαὶ σχεδὸν τακτικὰ ἤνοιγον τὸν δρόμον τῶν καλῶν σχέσεων μεταξύ τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, οἱ ὅποιοι πρότερον εὕρισκοντο εἰς ἐχθραν λόγῳ τῆς κρατικῆς ἢ ἐθνικῆς πολιτικῆς;

Ζῶμεν ὑπὸ νέας συνθήκας. Ὁ κόσμος κατέστη μικρός. "Ολοὶ εἴμεθα πολὺ πλησίον. Αἱ εἰς ἓν μέρος τοῦ κόσμου συνθῆκαι ἐπιδρῶν ἰσχυρῶς ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Γὰ μέσα μεταφορᾶς καὶ ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἐτελειοποιήθησαν, δὲν ὑπάρχουν πλέον ἀποστάσεις. Ἐνῶ ἄλλοτε ὁ Νεμάνια ἐταξίδευεν ἀπὸ τὴν Μοῆν τῆς Στουδενίτης μέχρι τοῦ Ἁγίου Ὀρους σχεδὸν ὀλόκληρον μῆνα, σήμερον φθάνει κανεὶς εἰς τὸ πλέον ἀπομεμακρυσμένον μέρος τοῦ κόσμου ἐντὸς ὀλίγων ὥρων, καὶ ἐνῶ οἱ μοναχοὶ μας, οἱ ζητοῦντες ἐλεημοσύνην, ἐταξίδευον ὀλοκλήρους μῆνας ἀπὸ τὸ Χιλανδάριον μέχρι τοῦ Σενταντρέα ἢ ἀπὸ τὴν ὑπόδουλον Σερβίαν μέχρι τῆς Ρωσίας, σήμερον φθάνει κανεὶς ἐκεῖ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Πόσον δὲ μᾶς εἶναι κοντὰ ἡ ὀμόδοξος Ἑλλάς; Ναι, καὶ πλησίον καὶ οἰκεία. Οἰκεία εἰς πολλοὺς ἰδικούς μας διακεκριμένους θεολόγους καὶ

Ἱεράρχας, οἱ ὅποιοι ἐκεῖ ἐτελείωσαν τὰς ἀνωτέρας θεολογικὰς σπουδὰς των ἢ τὰς τελειώνουν τώρα. Οἰκεία εἶναι εἰς ὄλους τοὺς ἱεροσπουδαστάς, ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς μας, οἱ ὅποιοι τὰς θεολογικὰς γνώσεις των καὶ τὸν θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμὸν των ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν τεραστίαν ἑλληνικὴν θεολογικὴν γραμματεῖαν. Οἰκεία εἶναι εἰς πολλοὺς πολεμιστάς μας, οἱ ὅποιοι εἰς αὐτὴν ἐπερίμεναν κατὰ τὰς δυσκολωτέρας ἡμέρας νὰ ξεκινήσουν διὰ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των, πλέον δὲ οἰκεία εἰς τὰς καρδίας τῶν σερβικῶν ἐκείνων οἰκογενειῶν, τῶν ὀποίων οἱ συγγενεῖς ἀναπαύονται εἰς τὸ Ζεϊτινλίκ, εἰς τὴν θερμὴν ἀγκάλην τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἢ εἰς τὰ γαλανὰ βάθη τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν. Οἰκεία εἶναι ἡ ὀμόδοξος Ἑλλάς εἰς ὄλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι διατηροῦν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Ρήγα τοῦ Φερραίου. Ἰδιαιτέρως δὲ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι φυλάττουν ἢ ἐπισκέπτονται τὸ Ἑλληνικὸν Στρατιωτικὸν Νεκροταφεῖον εἰς τὸ Πιρὸτ ἢ εἰς ἄλλα μέρη. Οἰκεία εἶναι εἰς ὄλους ἐκείνους τοὺς προσκυνητάς, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς μαθητάς τῶν ἱερατικῶν μας σχολῶν, οἱ ὅποιοι ἐπισκεπτόμενοι τὸ Ἁγιον Ὄρος καὶ ἄλλα ἱερά προσκυνήματα ἀνά τὴν Ἑλλάδα, ἡσθάνθησαν τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου.

Μετὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης ὑποδέχεται ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ἀκολουθίαν του, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ ἐπίσκεψις θά συντελέσῃ ἔτι περισσότερον εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀλληλογνωριμίαν, τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ συνεργασίαν. Θά συντελέσῃ, ἡμεῖς τὸ πιστεύομεν αὐτὸ μαζί με τὸν ἀείμνηστον Ἀρχιεπίσκοπον Θεόκλητον καὶ τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν—«ὥστε κανένα χόρτον εἰς τὸν μεταξύ τῶν οἰκῶν μας δρόμον νὰ μὴ φυτρώσῃ». Τοῦτο θά φέρῃ ὄφελος εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας καὶ ἀγαθὰ εἰς σύμπασαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ εὐχόμεθα εἰς τὸν ὑψηλὸν φιλοξενούμενον εἰλικρινῶς τὸ «ὡς εὖ παρέστητε».

Δρ. ΝΤΟΥΣΑΝ Α. ΚΑΣΙΤΣ

Σημ. Τὸ κύριον ἄρθρον πλαισιώνεται με φωτογραφίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Ἱερωνύμου.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΕΦΡΑΙΜ Β'. ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΣΗΣ ΙΒΗΡΙΑΣ

Τὴν 8ην Ἀπριλίου, Μέγα Σάββατον, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μετσχέτης καὶ Τιφλίδος καὶ Καθολικὸς Πατριάρχης Πάσης Ἰβηρίας Ἐφραὶμ ὁ Β'. Ἡ κηδεία του ἐγένετο τὴν 13ην Ἀπριλίου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Τιφλίδος.

Ὁ ἀείμνηστος ἐξελέγη Πατριάρχης τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ὑπὸ τῆς 10ης Γενικῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης (10η ἀπὸ τοῦ 1917, ὅτε ἐπανέκτησε τὴν αὐτονομίαν της), συγκληθείσης τὴν 20.2.1960, τὴν 40ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ προκατόχου του Πατριάρχου Μελχισεδέκ. Ἐξελέγη διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, κατόπιν ἐπιθυμίας του, εὐθὺς ὡς ἐτέθη ἡ ὑποψηφιότης του.

Ὁ Πατριάρχης Ἐφραὶμ, κατὰ κόσμον Γρηγόριος Σινταμονιτζέ, ἐγεννήθη τὸ 1896 εἰς τὸ χωρίον Ντόϊτσι τῆς περιοχῆς Γκόρι. Ἐσπούδασε εἰς τὸ Σεμινάριον τῆς Τιφλίδος καὶ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς αὐτῆς πόλεως, ὅθεν ἀπεφοίτησε τὸ 1923, ὅτε καὶ ἐκάρη μοναχός. Μετὰ πενταετίαν ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος. Ἐπὶ ἐπταετίαν, κατὰ τὴν Σταλινικὴν περίοδον, διετέλεσεν ἐν ἐξορίᾳ.

Συνέγραψε διαφόρους ἀγιολογικὰς καὶ ὕμνογραφικὰς μελέτας. Τὸ 1963 ἐξέδωκε τὴν Καινὴν Διαθήκην, καθὼς καὶ βιβλίον προσευχῶν μετὰ κατηχητικῶν μαθημάτων ἐκ 263 σελ. εἰς χίλια ἀντίτυπα.

Τὸ 1962 μετέβη εἰς Παρισίους, ἔνθα συνῆλθεν ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ προσωπικῶς τὴν ὑποψηφιότητα τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας εἰς τὸ Π.Σ.Ε. Τὸ 1968 ἠγγήθη τῆς ἀντιπροσωπίας τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας εἰς τὴν ἐν Οὐψάλα συνελθοῦσαν Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε.

Ἡ Γεωργία, μία τῶν 15 σοσιαλιστικῶν δημοκρατιῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως μὲ 4,5 ἑκατομμύρια κατοίκων, ἐγνώρισε τὸν Χριστιανισμὸν ἤδη ἀπὸ τοῦ δευτέρου αἰῶνος. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας καθ' ὅλον τὸν 19ον αἰῶνα καὶ μέχρι τοῦ 1917 εἶχεν ἀπωλέσει τὴν ἀνεξαρτησίαν της, δι' ἀποφάσεως τῆς κρατικῆς ἐξουσίας τῆς Ρωσίας, εἰς τὴν ὁποίαν προσηρτήθη ἡ Γεωργία τὸ 1801. Τοπικὴ Σύνοδος συνελθοῦσα τὴν 12 Μαρτίου 1917 καὶ τῆς ὁποίας μετέσχον 4

γεωργιανοὶ ἐπίσκοποι, καθὼς καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ἀποκατέστησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας.

Συμφώνως πρὸς στατιστικὰς τοῦ 1900 ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας εἶχε 1527 ἐνορίας καὶ 1709 ἱερεῖς. Ὃταν ὁ Πατριάρχης Ἐφραὶμ ἐζήτησε τὸ 1962 τὴν εἰσοδοχὴν τῆς Ἐκκλησίας του εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, ἔδωσε τὴν ἀκόλουθον στατιστικὴν: 7 ἐπίσκοποι, 105 ἱερεῖς, 80 ἐνορίαὶ καὶ 2 μοναστήρια.

Εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1961 ἀρξαμένην πανορθόδοξον συνεργασίαν, κυρίως ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων καὶ τῶν Διορθόδοξων Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας δὲν ἠδυνήθη νὰ συμμετάσχῃ ἐνεργῶς. Μόνον εἰς τὴν Τρίτην Πανορθόδοξον Διάσκεψιν ἐν Ρόδῳ τὸ 1964 ἀντεπροσωπεύθη διὰ τοῦ Ἐπισκόπου Χεμοκμέντι Ἡλία. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι μία τῶν ὀλίγων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία ζῆ εἰς σχετικὴν ἀπομόνωσιν καὶ περὶ τῆς ὁποίας αἱ λοιπαὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι στεροῦνται εἰς μέγαν βαθμὸν πληροφοριῶν.

Ἡ ἀπάντησις πάντως τοῦ Πατριάρχου Ἐφραὶμ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν διὰ τὴν πρώτην Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τοῦ 1961 εἶναι χαρακτηριστικὴ τῶν αἰσθημάτων τοῦ κοιμηθέντος ἀνδρός καὶ τῆς ἐλπίδος του διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας: «Μετ' ἀγάπης γνωρίζομεν Ὑμῖν, ὅτι καθυστερημένως ἐλάβομεν τὴν πρόσκλησιν ἀπὸ μέρους τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος. Ἐκτιμῶμεν μεγάλως τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην καὶ ἐλπίζομεν, ἵνα κληθῶμεν ἐν καιρῷ παρ' Αὐτῆς εἰς Σύνοδον, ἔνθα καὶ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας θέλει εὑρεῖ τὴν δυνατότητα, ὅπως ἀντιπροσωπευθῆ διὰ καταλλήλων ἐκ τῶν σπλάγχων αὐτῆς προσώπων.

Ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως, ἀνέθεσε τὴν ἐκπροσώπων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τῇ Ρωσικῇ ἀντιπροσωπία...».

Τοποτηρητῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ὠρίσθη ὁ Μητροπολίτης Δαβίδ.

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΝ*

2) 'Ιερῶς Μητροπόλεως Μολδαβίας

A) Ἀνδρῶν.

'Ιερὰ Μονὴ Νεάμτς (Neamt's)

Εἶναι κοινόβιος καὶ ἔχει σήμερον 75 μοναχοὺς, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι μορφωμένοι, Θεολόγοι, ἀπόφοιτοι σεμιναρίου κ.λ.π. Ἐνας δὲ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ διακόνου εἶναι ἱατρός, ἐξασκῶν τὸ λειτούργημα του μεταξύ κυρίως τῶν Μοναχῶν τῶν περίξ πολυπληθῶν μοναστηρίων. Παρὰ τὴν Μονὴν λειτουργεῖ καὶ σεμινάριον μὲ 200 περίπου σπουδαστάς. Εἶναι ἡ μόνη Μονὴ εἰς Ρουμανίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτρέπεται ὁ διορισμὸς τοῦ ἡγουμένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

'Ιερὰ Μονὴ Σέκου (Seku)

Ρίγη συγκινήσεως ἐδοκιμάσαμεν, ὅταν εἰσήλθομεν ἐντὸς αὐτῆς. Εἰς τὴν σκέψιν μας ἤλθον αἱ ἥρωϊκαί μορφαὶ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας, Ὑψηλάντου, Γεωργάκη Ὀλυμπίου κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν Μονὴν ὡς κέντρον. Τὸ ἔδαφός της εἶναι ποτισμένον μὲ τὸ ἥρωϊκὸν αἷμα τοῦ Γεωργάκη Ὀλυμπίου, ὅστις μαζί μὲ ἄλλους Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ Ρουμάνους ἐφονεύθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Τούρκων. Εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐφονεύθη ὁ Γεωργάκης Ὀλύμπιος, εἶχε καταθέσει ὀλίγας ἡμέρας πρὶν στέφανον ὃ ἐν Βουκουρεστίῳ πρεσβευτῆς μας κ. Η. Καμπιώτης. Ἐκεῖ καὶ ἡμεῖς μὲ παλλομένην ἀπὸ συγκίνησιν καρδίαν ἐτελέσαμεν Τρισάκιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς του.

Ἡ Μονὴ σήμερον ἀνακαινίζεται, διότι εἰς πολλὰ σημεῖα εἶναι ἐρειπωμένη. Ἐχει 23 μοναχοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 17 εἶναι ἱερομόναχοι καὶ οἱ 6 διάκονοι, καὶ 25 δοκίμους. Τρεῖς Μοναχοὶ εἶναι Θεολόγοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀπόφοιτοι σεμιναρίων. Ἐχει ἀγρόκτημα ἐκ 3000 στρεμμάτων, 500 πρόβατα καὶ ἀρκετάς ἀγελάδας, ἅτινα παρέχουν μίαν αὐτάρκη οἰκονομίαν εἰς τὴν Μονήν.

'Ιερὰ Μονὴ Σιχαστρία (Sihastria)

Κτίσμα τοῦ 1645 ἀνακαινισμένη σήμερον πλήρως. Εἶναι ἡ πνευματικωτέρα Μονὴ ἐξ ὄλων. Διαθέτει μεγάλης ὀκτῆς πνευματικὰ ἀναστήματα μεταξύ τῶν ἀδελφῶν της. Ἀληθὲς κέντρον πνευματικότητος καὶ ἀγιότητος. Ἐχει 73 μοναχοὺς καὶ 25 δοκίμους, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι Θεολόγοι ἢ ἀπόφοιτοι σεμιναρίων.

Εἰς ἀπόστασιν δὲ ὀλίγων χιλιομέτρων ἐκ τῆς Μονῆς, πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ παρακειμένου ὄρους, ὑπάρχει ἡ περιφημος σκῆτη Σίχλα (Sihla), ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς Μονῆς, μὲ 12 ἀσκητὰς πεφημισμένους ἐπ' ἀρετῆς. Ἡ περιβάλλουσα τὴν Μονὴν φύσις εἶναι δασώδης καὶ λίαν γοητευτικὴ. Ἐδῶ αἱ ἀκολουθίαι εἶναι ἐκτενέστεραι καὶ ἡ ἄσκησις περισσοτέρα. Ὁ ἐπισκέπτης νοιώθει ἀμέσως τὴν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν τῶν μοναχῶν καὶ αἰσθάνεται ἐντονωτέραν τὴν ἰδικὴν του πνευματικὴν πτωχείαν. Ἡ συζήτησις μὲ τοὺς πατέρας τῆς Μονῆς οἰκοδομεῖ καὶ καταλύσει τὴν καρδίαν. Ἡ παρακολούθησις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν των μεταρσιώνει τὸν νοῦν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀναχωρεῖ κανεὶς ἐκ τῆς Μονῆς ἀναβαπτισμένος πνευματικῶς.

'Ιερὰ Μονὴ Πούτνα (Putna)

Εἶναι τὸ παλλάδιον τῆς Ρουμανίας. Τόπος ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀπανταχοῦ Ρουμάνων. Καταφύγιον τοῦ πονεμένου λαοῦ. Οἱ μοναχοί, ὅλοι μορφωμένοι καὶ εὐλαβεῖς, ἀκτινοβολοῦν τὸ ἄρωμα τοῦ Ὁρθοδόξου μοναχικοῦ πνεύματος. Ὁ ἡγούμενος εἶναι μία σπουδαία φυσιογνωμία. Σήμερον ἡ Μονὴ ἔχει 14 μοναχοὺς καὶ 7 δοκίμους. 16 λαϊκοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται, μονίμως μισθοδοτούμενοι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους, ἐργάζονται εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς μονῆς, ἐξασφαλίζοντες μίαν αὐτάρκη οἰκονομίαν. Καὶ οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ δοκίμοι ὅλοι ἔχουν μισθὸν καὶ ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπειδὴ ἡ μονὴ εἶναι ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν προσκύνημα τῆς Ρουμανίας, τὸ Κράτος πληρώνει τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους λαϊκοὺς, ὑπηρετοῦντας τὰς ἀνάγκας τῆς μονῆς, ὡς καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς, διὰ τὸ εἶναι εὐπρόσωπος ἡ παρουσία της.

Εἶναι ἀσύνηθες αὐτὸ πού συμβαίνει εἰς τὴν Ρουμανίαν. Τὸ Κράτος πληρώνει μισθοὺς μοναχῶν, μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι εἶναι ξεναγοὶ τοῦ κόσμου καὶ τῶν τουριστῶν. Ἡ βαθυτέρα ὅμως αἰτία φαίνεται νὰ εἶναι ἓνας βαθύτατος σεβασμὸς ὀλοκλήρου τοῦ Ρουμανικοῦ ἔθνους πρὸς τὰς Μονάς. Τὸ ἴδιον τὸ Κράτος τὰς σέβεται, μνήμον τῶν ὑπηρεσιῶν των πρὸς τὸ Ρουμανικὸν ἔθνος, τῆς συμβολῆς των πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τῆς προσφορᾶς των πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ λαοῦ. Καὶ πληρώνει μισθοὺς εἰς τοὺς μοναχοὺς, πληρώνει δὲ συγχρόνως ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν μονῶν. Δαπανᾷ μεγάλα ποσὰ πρὸς ἀνακαινίσιν τῶν ναῶν καὶ τῶν κτιρίων τῶν μονῶν. Αἱ μοναὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν ἔχουν ἐπιβληθῆ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους. Τὸ κύρος

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 281 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10 τεύχους.

τῶν μονῶν παρὰ τῷ λαῷ εἶναι τεράστιον καὶ αὐτὸ ἐπηρεάζει τὴν στάσιν τῆς πολιτείας ἀπέναντι αὐτῶν.

Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου Σουτσεάβας (Suceava)

Εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς πόλεως Σουτσεάβας. Ἔχει 12 μοναχοὺς. Ἐντὸς τοῦ καθολικοῦ τῆς Μονῆς φυλάσσεται, ὡς πολύτιμος θησαυρός, τὸ σκῆνωμα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νέου. Ὁμάδες πιστῶν πηγαίνουν κάθε ἡμέραν διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν Ἅγιον καὶ νὰ ζητήσουν τὴν προστασίαν του. Ἐνας ἱερομόναχος ἐκ περιτροπῆς με ἐπιτραχήλιον παραμένει πάντοτε παρὰ τὴν λάρνακα τοῦ Ἁγίου. Μᾶς ἐξέπληξεν ἡ εὐλάβεια τῶν ἱερομονάχων αὐτῶν. Τοὺς εἶδομεν γονατιστοὺς, μαζί με τὰ γονατιστὰ πλήθη, νὰ προσεύχωνται ἐπὶ μακρὰ διαστήματα καὶ νὰ διαβάζουν τοὺς πολυπληθεῖς ἀκαθίστους ὕμνους ποὺ εἶναι ἐν χρῆσει εἰς ὀλόκληρον τὴν Ρουμανίαν. Δὲν εἶδομεν τοὺς πιστοὺς νὰ δίδουν χρήματα εἰς τὸν παρὰ τὴν λάρνακα τοῦ ἁγίου ἱστάμενον ἱερέα διὰ τὰς δεήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμνε, καὶ ἡ λάρναξ ἦτο ἀνοικτὴ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πιστῶν. Προσκύνημα σπουδαῖον ὀλοκλήρου τῆς περιοχῆς.

Β'. Γυναικεῖαι.

Ἱερὰ Μονὴ Βαρατέκ (Varatec)

Εἶναι ἰδιόρρυθμος, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓνα πλῆθος μικρῶν καὶ μεγαλύτερων ἀδελφοτήτων ὑπὸ κοινὴν ἡγουμένην, τὴν «σάρετσαν». Ἀληθῆς Λαύρα συγκειμένη ἐκ 200 κτιρίων, με τρεῖς εὐμεγέθεις, παμπλούτους ἐσωτερικῶς Ναοὺς. Ἔχει 300 μοναχάς, 4 ἱερομόναχοι καὶ ἓνας διάκονος ἐξυπηρετοῦν τὰς λατρευτικὰς ἀνάγκας τῶν μοναζουσῶν. Γίνονται ἀκολουθίαι ταυτοχρόνως καὶ εἰς τοὺς τρεῖς Ναοὺς. Ἔχει τὴν ὄψιν μεγάλου χωριοῦ, με δρόμους, ὕδρευτικὸν δίκτυον κ.λ.π. Εἰς κάθε κτίριον μένει μία ξεχωριστὴ ἀδελφότης. Τὰ κτίρια εἶναι ὑπὸ μορφὴν μικρᾶς βίλλας, με κήπους, βεράντας κ.λ.π. Εἰς τὸ κεντρικὸν τετράπλευρον κτίριον, τὸ περιβάλλον τὸν μεγαλύτερον Νάον τῆς μονῆς, μένει ἡ μεγαλύτερα ἀδελφότης ἐκ 40 μοναζουσῶν, εὐρίσκονται δὲ ἐκεῖ τὸ ἡγουμενεῖον, ξενῶνες, τὸ μουσεῖον τῆς Μονῆς καὶ ἐργαστήρια κατασκευῆς ταπήτων ὠραιότητας τέχνης. Εἰς τὸν κεντρικὸν Νάον, εἰς τὸν ὁποῖον παρευρίσκεται καὶ ἡ ἡγουμένη, ψάλλει 20μελὴς χορωδία μοναζουσῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν μιᾶς Θεολόγου μοναχῆς. Μεταξὺ τῶν μοναζουσῶν ὑπάρχουν πτυχιούχοι τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ ἐιδικοῦ διὰ μοναχάς σεμιναρίου.

Ἱερὰ Μονὴ Ἀγκάπια (Agapia)

Ἡ πολυπληθεστέρα τῶν Μονῶν. Ἔχει 320 μοναχάς, ἐκ τῶν ὁποίων 8 θεολόγοι καὶ 45 πτυχιούχοι σεμιναρίων. 20 εἶναι ἔμμισθοι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ 20 συνταξιούχοι. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἀληθῆς Λαύρα. Εἶναι ἓνα κράμα κοινοβίου καὶ ἰδιόρρυθμου. Εὐρίσκεται εἰς

ἐξόχως ὠραῖον φυσικὸν περιβάλλον. Ἔχει καὶ ἀσκητήρια ἐντὸς τοῦ παρακειμένου δάσους, εἰς τὰ ὁποῖα μένουν ἀσκήτρια μοναχὰ ἐξαρτώμεναι ἐκ τῆς Μονῆς.

Διαθέτει ἀγρούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐργάζονται καὶ αἱ μοναχὰι, καὶ πρότυπα ἐργαστήρια ταπητουργίας. Ἡ λεπτότης τῶν ἐνταῦθα κατασκευαζομένων ταπήτων εἶναι ἐκπληκτικὴ νομίζει κανεὶς, ὅτι πρόκειται περὶ ἔργων ζωγραφικῆς.

Ἱερὰ Μονὴ Σουτσεβίτσας (Sucevitsa).

Εἶναι κοινόβιος με 30 μοναχάς, ἐκ τῶν ὁποίων 2 Θεολόγοι καὶ 2 Μαθηματικοί. 14 εἶναι ἔμμισθοι. Εἶναι ἓνα θαυμασίον τετράπλευρον κτίριον με τὸν Νάον εἰς τὸ μέσον, ὅστις εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς 5 μοναδικούς Ναοὺς τῆς Ρουμανίας καὶ τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου. Τὸ μεγαλεῖον του ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἀγιογραφιῶν, εἶναι ἀγιογραφημένη με θαυμαστὴν τέχνην ὀλόκληρος ἡ ἐξωτερικὴ του ἐπιφάνεια. Παρουσιάζει ἓνα θέαμα καταπληκτικὸν καὶ ἐντελῶς ἀσύνηθες. Ἄν καὶ εἶναι ἐκτεθειμένοι αἱ ἀγιογραφίαι εἰς τὴν βροχὴν, τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀνέμους, ἐν τούτοις ἀνθίστανται εἰς τὴν πάροδον τῶν αἰῶνων, εἶναι δὲ ζωηραὶ καὶ ὠραιόταται. Μόνον ἡ βορεῖα πλευρὰ τοῦ Ναοῦ ἔχει ὑποστῆ ἀρκετὰς ζημίας ὡς πρὸς τὰς ἀγιογραφίας. Τοιοῦτοι ναοὶ καταπληκτικοὶ εἶναι πέντε εἰς Ρουμανίαν, ὁ τῆς Μονῆς ταύτης, τῆς Μολδοβίτσας, ὁ τῆς Βορονέτς καὶ οἱ τῶν μὴ ἐν ἐνεργείᾳ Μονῶν Χουμὸρ καὶ Ἄρμπορε.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους δήμευσιν τοῦ πλείστου μέρους τῶν μοναστηριακῶν περιουσιῶν, εἰς τὴν ἱεράν ταύτην μονὴν ἀπέμειναν 300 περίπου στρέμματα καλλιεργησίμου γῆς, τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι λίαν προσοδοφόρα. Ἐν ποιμνίον ἐξ ἄλλου ἐξ 100 προβάτων, ἐν βουστάσιον με 15 ἀγελάδας καὶ ἐν χοιροστάσιον ἐξασφαλίζουν τὰ πρὸς συντήρησιν αὐτῆς ἀπαραίτητα.

Ἱερὰ Μονὴ Μολδοβίτσας (Moldovitsa)

Καὶ ἡ μονὴ αὐτὴ εἶναι κοινόβιος με 20 μοναχάς, ἐξ ὧν μία Θεολόγος. Διαθέτει, ὡς προελέχθη, τὸν δεύτερον καταπληκτικὸν ναόν, πλήρως ἀγιογραφημένον ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Εἶναι ἐν εὐλογημένον κοινόβιον με ἐμφανῆ ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν τῶν μοναχῶν του.

Ἱερὰ Μονὴ Ντραγκομίρνας (Dragomirna)

Εὐρίσκεται πλησίον τῆς πόλεως Σουτσεάβας, εἰς τὴν βόρειον Ρουμανίαν. Τὰ κτίριά της εἶναι εἰς ἀρίστην κατάστασιν καὶ τὸ μουσεῖον της ἐπιμελῶς ὀργανωμένον. Ἐν αὐτῇ ἀσκούνται 15 μοναχὰι.

(Συνεχίζεται) Ἄρχιμ. ΚΑΛΛΙΝ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ

ΕΠΙΔΟΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΓΑΜΟΥ

ΕΙΣ ΔΙΑΚΟΣΙΑ ΖΕΥΓΗ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΩΝ

Τὴν ἑσπέραν τῆς 19ης 'Απριλίου 1972 ἐγένετο εἰς τὴν αἴθουσαν Τελετῶν τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερωνύμου ἡ ἐπίδοσις τῶν 'Αδειῶν Γάμου εἰς διακόσια ζεύγη μελλονύμφων.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν ἐπίσης ὁ Πρωτοσύγκελλος, ὁ Γενικὸς 'Αρχιερατικὸς 'Επίτροπος, οἱ 'Αρχιερατικοὶ 'Επίτροποι τῶν περιφερῶν, μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν 'Επιτροπῶν τοῦ Κέντρου Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας κ.ῆ.

'Η ἀτμόσφαιρα εἶχεν ἐντόνως ἐροταστικὸν καὶ χαρούμενον χαρακτῆρα. Βιολέττες καὶ κρίνα ἐστόλιζαν τὴν αἴθουσαν.

'Η ὑποδοχὴ τῶν νέων ζευγῶν ὑπὸ τῆς ὑπευθύνου τοῦ Κέντρου καὶ τῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Γεν. 'Αρχιερατικοῦ, ἐγένετο εἰς ἀτμόσφαιραν ἐγκαρδιότητος.

Τὰ πρόσωπα τῶν νέων καὶ νεανίδων ἐκείνων ποῦ μετὰ ἀπὸ μερικὰς ἡμέρας, μετὲν τὴν εὐλογίαν τῆς 'Εκκλησίας, θὰ ἐθεμελιώωναν τὸ καινούργιο τους σπίτι, τὰς νέας κατ' οἶκον 'Εκκλησίας, ἔλαμπαν ἀπὸ χαρᾶν.

"Ολα συνέθετον μίαν ὁμορφὴν εἰκόνα.

Μετ' ὀλίγον εἰς τὴν αἴθουσαν εἰσῆλθεν ὁ Μακαριώτατος, ἐνώ ὅλοι οἱ παριστάμενοι ἔψαλλον τὸν Πολυχρονισμόν Του.

'Ακολουθῶς, ἡ πολυφωνικὴ χορωδία τοῦ 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Καρύτση, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Θεοφιλοπούλου ἔψαλλεν ἐπικαίρους πασχαλινούς ὕμνους καὶ ἐτραγοῦδῆσε κατάλληλα εἰς τὴν περίστασιν ἄσματα.

Εἰς αὐτὴν τὴν ὥραίαν ἀτμόσφαιραν ὁμιλῶν ὁ Μακαριώτατος καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰ μεμνηστευμένα ζεύγη εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

"Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς πῶ, παιδιὰ μου. Μὲ χαρὰ καὶ συγκίνησιν ἀρχίζομεν αὐτὴν τὴν συγκέντρωσιν. Σκοπὸν ἔχει νὰ σᾶς εὐχηθῆ ἰσὺ καὶ καινούργιο ταξίδι, ποῦ κάνετε κάτω ἀπὸ τὰς εὐλογίας τῆς μητρὸς 'Εκκλησίας.

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ἀναφέρω ἓνα περιστατικόν. Εἶναι ἀπὸ τὴν μακρὰν μου πείραν εἰς τὸ 'Ιερὸν Μυστήριον τῆς 'Εξομολογήσεως.

"Ἐνα ζευγάρι ἦλθε πρὸ τοῦ γάμου του νὰ ἐξομολογηθῆ διὰ νὰ κοινωνήσῃ. Κάποια στιγμὴ ἠρώτησα τὴν νέα: Εἶσαι, παιδί μου, ἔτοιμη γιὰ τὸν γάμον σου; "Εχεις ἐτοιμάσει τὴν προικὰ σου; Πρὸς στιγμὴν αἰφνιδιάσθη ἀπὸ τὴν ἐρώτησιν. "Ε, ὅχι καὶ πολλὰ πράγματα, μοῦ ἀποκρίνεται. Οἱ γονεῖς μου ἐτοίμασαν ὅ,τι μποροῦσαν. Τὴν διέκοψα. Δὲν ἐνοῶ, παιδί μου, αὐτὴν τὴν

προικὰ. 'Εκτὸς ἀπ' αὐτὴν χρειάζεται καὶ κάτι ἄλλο, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ τὴν εὐτυχία μέσα στὸ γάμο. Δὲν ἀρκοῦν τὰ ὑλικά μέσα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἐξασφαλίσαμε, εἴτε ὀλίγα εἴτε πολλά. Προικὰ ἐνοῶ τί ἔχεις ἀποθησαυρίσει μέσα στὴν καρδιά σου, γιὰ νὰ τὸ καταθέσῃς στὸ γάμο.

Καὶ τὸ λέγω καὶ σὲ σᾶς, παιδιὰ μου. Μὲ τί ἐφόδια πνευματικὰ προχωρεῖτε στὴν μάχη τῆς ζωῆς; Νὰ εἴσθε βέβαιοι, ὅτι τὸ ζευγάρι, ἐὰν ἔχῃ ἀγάπην ἀληθινήν, καὶ τὰς ἄλλας πνευματικὰς ιδιότητας, θὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὰ ἀπαραίτητα ὑλικά μέσα ποῦ χρειάζεται εἰς τὴν ζωὴν. 'Αλλὰ καὶ τὴν ἄλλην, τὴν πνευματικὴν προικὰ, ἐὰν δὲν ἔχετε δλόκληρον, ἐὰν θελήσετε σιγά-σιγά θὰ τὴν ἀποκτήσετε. 'Αρκεῖ νὰ ἀγωνίζεσθε γι' αὐτό. "Ἐνας ἀπὸ τοὺς συγχρόνους διανοουμένους εἶπε: "Γάμος εἶναι συνεταιρισμὸς ἀδυναμιῶν πρὸς ἀμοιβαίαν τελειοποίησιν».

"Ας ἀποτελῆ καὶ αὐτὸ ἓνα γνώμονα κριτικῆς.

Προσέξατε νὰ εἴσθε συγχωρητικοὶ ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον.

Εὐχομαι, παιδιὰ μου, μετὰ τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου καὶ τὴν ἀγάπην τῆς πατρικῆς μου καρδιάς εἰς τὸν ἀγῶνά σας νὰ εἴσθε νικηταὶ καὶ ὅλη ἡ ζωὴ σας νὰ εἶναι νικηφόρα».

'Ακολουθῶς, ὁ Μακαριώτατος ἐπέδωκεν εἰς ἕκαστον ζεύγος τὴν ἄδειαν τοῦ γάμου του, δύο κόκκινα πασχαλινὰ αὐγά καὶ ὡς ἰδιαιτέραν εὐλογίαν τὴν «Καινὴν Διαθήκην», τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἓνα χρησιμεύσῃ ὡς φάρος τηλαυγῆς εἰς τὴν ζωὴν των, μετὰ τὴν ἀκόλουθον ὥραIAN εὐχὴν:

"Αγαπητοί μου, εὐχομαι πατρικῶς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς Νυμφαγωγὸς σας νὰ σᾶς χαρίσῃ ὅλα τὰ χρόνια τῆς ζωῆς σας γεμᾶτα ἀπὸ ἀγάπην, εἰρήνην καὶ εὐτυχία».

Οἱ νέοι μας προσήρχοντο μετὰ ἐκδηλον τὴν συγκίνησιν, ἔπαιρναν τὰ δῶρά των καὶ ἠσπάζοντο τὸ χερί τοῦ Μακαριωτάτου.

'Η ἐκδήλωσις αὐτὴ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου κ. 'Ιερωνύμου, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ἔργου τοῦ Κέντρου Συμπαραστάσεως Οἰκογενείας τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, ἀποτελεῖ μίαν ἐκφρασιν στοργῆς καὶ συμπαραστάσεως τῆς 'Εκκλησίας πρὸς τοὺς νέους ποῦ ἔρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον εὐμενεστάτων σχολίων ἐκ μέρους τοῦ ἡμερησίου Τύπου καὶ τῆς Τηλεοράσεως, διὰ τῶν ὁποίων ἔγινε γνωστὸν καὶ εἰς τὸ εὐρύτερον κοινόν.

Πρεσβ. ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΛΑΤΡΕΙΑ ΜΑΣ

ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ*

Σήμερον ὑπὸ πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων ἀναγινώσκονται αἱ εὐχαὶ τῆς Θ. Λειτουργίας ἐκφώνως. Νομίζομεν, ὅτι οἱ πιστοὶ πρέπει νὰ παρακολουθοῦν σαφῶς καὶ ἐνεργῶς τὰ τελούμενα ὑπὸ τοῦ ἱερουργοῦ καὶ νὰ μὴ δίδηται ἡ ἐντύπωσις, ὅτι κρυπτόν τι τελεῖται ἐν τῷ Ἱ. Βήματι. Ὁρθῶς λοιπὸν ἐπικρατεῖ ἡ ἐκφωνοῦ ἀνάγνωσις τῶν εὐχῶν. Ἄλλως τε τοῦτο δὲν εἶναι νεωτερισμὸς, ἐφ' ὅσον καὶ παλαιότερον ἐπεχειρήθη τοῦτο⁹⁶. Ἐπειτα, ὅταν, ἐνῶ οἱ ψάλλται ψάλλουν, ὁ ἱερεὺς ἀναγινώσκη ἐντὸς τοῦ Ἱ. Βήματος, πῶς δύναται οὗτος νὰ εἶναι συγκεντρωμένος καὶ νὰ ἀναγινώσκη μὲ κατανόησιν τὰς εὐχὰς καὶ συγχρόνως νὰ παρακολουθῇ τὰ ψαλλόμενα; Ὁπωσδήποτε κατὰ φυσικὸν νόμον ἡ προσοχὴ τοῦ ἱερέως διασπᾶται καὶ οὔτε δύναται νὰ προσευχηθῇ κατὰ μόνας, οὔτε πάλιν νὰ παρακολουθῇ τὸς ψαλλομένους ὕμνους. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχομεν ἄτοπὸν τι.

Θὰ πρέπη νὰ δοθῇ καὶ ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τὴν μουσικὴν. Ὑπάρχουν σήμερον οἱ φανατικοὶ ὄπαδοὶ τῆς λεγομένης βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ ἕτεροι τῆς εὐρωπαϊκῆς. Δὲν θὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Εἶναι ὅμως γεγονός, ὅτι ἡ ἑβραϊκὴ μουσικὴ ἀνελίχθη μετὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ χριστιανικῇ λατρείᾳ⁹⁷. Ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός, ὡς προείπωμεν, ἠκολούθησε τῇ συριακῇ καὶ τῇ ἑβραϊκῇ μουσικῇ⁹⁸. Προσέτι ἡ ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας δουλεία ὑπὸ τοὺς Τούρκους θὰ εἶχεν ὀπωσδήποτε ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς⁹⁹. Δὲν εἶναι δὲ δυνατόν νὰ ὁμιλῶμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ψάλλομεν βυζαντινὴν μουσικὴν σήμερον, διότι ἔχομεν μὲν τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τῶν βυζαντινῶν, στερούμεθα ὅμως τῆς ἀκουστικῆς παραδόσεως τῆς φωνῆς¹⁰⁰. Βεβαίως ὑπὸ τινων ψαλτῶν καταβάλλεται φιλότιμος προσπάθεια, ὥστε ἡ λεγομένη βυζαντινὴ μουσικὴ νὰ εἶναι ἀκουστικῶς

εὐάρεστος, ἰδίᾳ ὅταν ψάλληται ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Σπ. Περιστέρη. Οὐδὲν ὅμως ἐμπόδιον ὑπάρχει, διὰ νὰ εἰσαχθῇ ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ, ἡ λεγομένη τετραφωνία. Ποῖος δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν μουσικὴν τοῦ Μπάχ, τοῦ Μότσαρτ, τοῦ Βάγνερ καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν εὐρωπαϊκῶν μουσικῶν, οἵτινες ἐξεδήλωσαν διὰ τῆς μουσικῆς τὰ θρησκευτικὰ των βιώματα; Ἡ δημοσία λατρεία ἔχει σκοπὸν νὰ δημιουργῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐκκλησιαζομένων ὠραῖα καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα. Ἐφ' ὅσον τοῦτο πραγματοῦται εἴτε ὑπὸ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, εἴτε ὑπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς, ὁ σκοπὸς ἐπιτυγχάνεται.

Ὁ Μελισσηνὸς Μαρωνείας¹⁰¹ καὶ ὁ Ἰωακείμ, Μητροπολίτης Ἐφέσου¹⁰², προὔτειναν τὴν συντόμεισιν τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Γάμου, τῆς Κηδείας. Ἡ Ἀκολουθία τῆς Κατηχήσεως περιλαμβάνει τρεῖς Ἀφορισμοὺς. Ὁ πρῶτος Ἀφορισμὸς ὡς περιλαμβάνων ἐν συντομίᾳ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ὑπολοίπων δύναται νὰ παραμείνῃ, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ παραλείπωνται. Ἄλλως τε εἰς τὴν πραγματικότητά ὑπὸ πλείστων ἱερέων παραλείπονται, ἀλλὰ θὰ πρέπη νὰ ὑπάρχη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὠρισμένη ὑπόδειξις, ὥστε, ὡς προείπομεν, ν' ἀποφεύγωνται αἱ ποικιλομορφίαι καὶ αἱ χασμωδίαι.

Σήμερον ἡ ἱερολογία τοῦ ἀραβῶνος κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ ἀραβῶνος ἀπαγορεύεται. Τελεῖται δὲ ἀμέσως πρὸ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου. Ἡ Ἀκολουθία ἐν τῇ πραγματικότητι εἶναι παράκαιρος. Δύναται λοιπὸν νὰ συντομευθῇ καὶ νὰ παραμείνῃ ὡς εἰσαγωγὴ διὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Γάμου. Νὰ τελεῖται ἡ εὐλογία τῶν δακτυλιδίων καὶ ν' ἀπαγγέλληται ἡ εὐχὴ «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τῷ παιδί τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ» κ.λ.π. Ἡ πρώτη εὐχὴ τοῦ Γάμου ἔχει σχεδὸν τὸ αὐτὸ περιεχόμενον μετὰ τῆς δευτέρας. Νὰ παραλείπηται αὕτη καὶ ν' ἀναγινώσκονται αἱ δύο ἐπόμεναι. Ἡ μετὰ τὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν εὐχὴ, ὡς καὶ ἡ μετὰ τὸν κυκλικὸν χορὸν ἐπίσης δύναται νὰ παραλείπωνται ὡς ἐπαναλήψεις τῶν αὐτῶν αἰτημάτων. Οὕτω συντομεύεται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Γάμου καὶ παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τοὺς εὐσεβεῖς νὰ παρακολουθοῦν τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν ἀκόπως, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἀκούουν ν' ἀναγινώσκονται αἱ εὐχαὶ εὐκρινῶς ὑπὸ τῶν ἱερέων.

Ποικιλομορφία ἐπίσης παρατηρεῖται καὶ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἁγ. Εὐχελαίου. Τινὲς τῶν ἱερέων, ὄντων ὀλιγογραμμάτων ἢ ἡμιμαθῶν, παραλείπουν οὐ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 232 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

96. Κ. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Ἀθήναι, 1958, σελ. 378. Μερὲς τῶν Κολλυβάδων ἐζήτησε νὰ ἐκφωνῶνται οἱ αἱ μυστικαὶ εὐχαὶ τῆς λειτουργίας. (Θεοκλήτου Δουσιαίου, ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του 1749-1809 Ἀθήναι, 1959, σελ. 41). Ἰδὲ καὶ Ἰπτόμνημα Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Γήνου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, Ἀνάπλαις, φύλ. 168, 1968, σελ. 4.

97. Δ. Κυριακοῦ, Ἐκκλ. Ἱστορ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 391.

98. Ἰδὲ προηγούμενα.

99. Αἱ Συνδικαὶ Ἐγκύκλιαι, τόμ. Α' Ἀθήναι, 1955, ἀρ. πρωτ. Ἐγκ. 4178/29 Μαΐου 1902, σελ. 21, 22. Διονυσίου Ψαριανοῦ, Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης, Μουσικὴ, Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. 3 Ἀθήναι 1963 σελ. 1148.

100. Διονυσίου Ψαριανοῦ, Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ ὡς ἐξηγεῖται καὶ ὡς παρεδόθη, ἐν Κοζάνῃ 1967, σελ. 11.

101. Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μεταρρυθμίσεων, Γρηγ. Παλαμᾶς, 1919, σελ. 49, 50.

102. Γρηγ. Παλαμᾶς, 1919, σελ. 176.

σιώδη και αναγινώσκουν έπουσιώδη. Είς την πόλιν, παρακολούθησας 'Ακολουθίαν Εύχελαιού, είδον να παραλείπωνται αί άποστολικαί περικοπαί! Αί εύχαι μετά τὸ Β' Εύαγγέλιον μέχρι και τοῦ Δ', ως άναφερόμεναι εἰς τὴν ἱαματικὴν χάριν τοῦ άγ. έλαίου, δύνανται να παραλείπωνται, έφ' ὅσον προηγουμένως αναγινώσκειται ειδική εύχή καθαγιασμοῦ τοῦ έλαίου και μεταδόσεως τῆς ἱαματικῆς χάριτος αὐτοῦ εἰς τοὺς τελούντας τὸ εύχέλαιον και άκόμη εἰς τοῦτο άναφέρεται και ἡ εύχή μετά τὸ Α' Εύαγγέλιον. 'Επίσης ἡ εύχή μετά τὸ δ' Εύαγγέλιον δύναται να παραλείπηται, ως άναφερομένη εἰς τὴν συγχώρησιν τοῦ τελούντος τὸ εύχέλαιον, ἥτις δεόμεθα να παρασχεθῆ εἰς τὰς μετά τὸ Ε' και Ζ' Εύαγγέλιον εύχάς. 'Η βαπτολογία καλὸν εἶναι ν' άποφεύγηται, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ 'Ιησοῦ¹⁰³. Εἶναι δὲ κωμωδία, όταν, ένώ ὁ εἰς ἱερεὺς αναγινώσκει, ὁ έτερος να ψελλίζη μυστικῶς, ἐπὶ τῷ λόγῳ να μὴ παραλειφθῆ τι!

'Η 'Ακολουθία τῆς κηδείας, ως περιλαμβάνεται ἐν τῷ εύχολογίῳ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, έχει συντομευθῆ.

'Επεκράτησεν αἱ 'Ακολουθίαι τῆς Μ. 'Εβδομάδος να γίνωνται πρωυστέρως: ἦτοι ὁ ὄρθρος τὸ έσπέρας και ὁ έσπερινός τὸ πρωῒ. 'Η συνήθεια αὕτη εἶναι παλαιά¹⁰⁴ και πρέπει να παραμείνη. Δίδεται οὕτως ἡ εύχέρεια εἰς πολλοὺς Χριστιανοὺς μετά τὴν λήξιν τῶν εργασιῶν των να παρακολουθοῦν τὰς ὄντως κατανυκτικὰς 'Ακολουθίας τῆς Μ. 'Εβδομάδος. Εἰς τὴν 'Ακολουθίαν ὅμως τῶν Προηγιασμένων Δώρων τῆς Μ. 'Εβδομάδος ψάλλονται κεκραγάρια ιδιόμελα ἐκ τῶν Αἰνων και τῶν 'Αποστίχων τοῦ ὄρθρου. 'Η έπανάληψις αὕτη δύναται να παραλειφθῆ και ἀπ' εύθείας μετά τὸ Δοξαστικόν, έφ' ὅσον και τοῦτο δὲν εἶναι έπανάληψις ιδιομέλου ἐκ τοῦ ὄρθρου, να γίνηται ἡ εἴσοδος και να έπακολουθοῦν τὰ 'Αναγνώσματα και ἡ υπόλοιπος 'Ακολουθία τῶν Προηγιασμένων. 'Ὡς πρὸς τὸν ὄρθρον τῆς Μ. Πέμπτης θά εἴχομεν να παρατηρήσωμεν, ὅτι πολλαὶ κατηγορίαι και ἀραι πρὸς τὸ έβραϊκὸν γένος, περιλαμβανόμεναι εἰς τὰ 'Αντίφωνα, θά πρέπει ν' άντικατασταθοῦν δι' έτέρων, περισσότερον συμφώνων πρὸς τὴν 'Ανεξικαχίαν και τὴν 'Αγάπην τῆς Χριστιανικῆς Ὁρησείας.

'Ο Μητροπολίτης Αἰνου 'Ιωακείμ προὔτεινε τὴν συντόμευσιν τῆς 'Ακολουθίας τῶν Δώδεκα Εύαγγελίων¹⁰⁵. Αἱ αναγινωσκόμεναι δώδεκα εύαγγελικαὶ περικοπαὶ άναμφισβητῆτως έπαναλαμβάνουν κουραστικῶς τὰ αὐτὰ γεγονότα και πράγματα, άτινα έπαναλαμβάνονται και κατὰ τὰς Ὁρας και τὸν 'Εσπερινὸν τῆς Μ. Παρασκευῆς. Θά έπιχειρήσωμεν να δώσωμεν σχέδιον περικοπῶν, περιλαμβανουσῶν τὰ γεγονότα ἀπὸ τῆς νίψεως τῶν ποδῶν τοῦ 'Ιησοῦ ἐν Βηθανία εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, τοῦ Μυστικῆ Δείπνου

μέχρι τοῦ Δικαστηρίου. Κατηρτίσαμεν έννεα περικοπάς. Βεβαίως, εἰδημονέστεροι ἡμῶν δύνανται να βελτιώσουν τὰ προτεινόμενα κατὰ τὸν Παροιμιαστὴν αἰδίδου σοφῶ άφορμὴν και σοφώτερος εἶσται¹⁰⁶.

Α' περικοπή: Ματθ. κς' 6-75 (Νῆψις ποδῶν 'Ιησοῦ μέχρι τῆς άρνήσεως τοῦ Πέτρου κατὰ τὴν Δίκην).

Β' περικοπή: Μάρκ. ιδ' (ὁμοίως).

Γ' περικοπή: Λουκ. κβ' (Μυστικὸς Δείπνος μέχρι και τῆς καταδίκης τοῦ 'Ιησοῦ).

Δ' περικοπή: 'Ιωάν. ιγ' (Μ. Δείπνος).

Ε' περικοπή: 'Ιωάν. ιδ' ('Υποθήκαι 'Ιησοῦ).

Σ' περικοπή: 'Ιωάν. ιε' (Συνέχεια ὑποθηκῶν).

Ζ' περικοπή: 'Ιωάν. ις' (ὁμοίως).

Η' περικοπή: 'Ιωάν. ιζ' ('Αρχιερατικὴ Προσευχή).

Θ' περικοπή: 'Ιωάν. ιη' 1-27 μέχρι τῆς άρνήσεως τοῦ Πέτρου.

Εἰς τὰς Α, Γ' και Σ' Βασιλικὰς Ὁρας τῆς Μ. Παρασκευῆς ἡ έπανάληψις εἰς τὸ «και νῦν» τοῦ αὐτοῦ τροπαρίου τοῦ Δοξαστικοῦ δύναται να παραλειφθῆ. 'Αντὶ πάντων τῆς έπανάληψεως τῶν γεγονότων τῆς Σταυρώσεως ἐν ταῖς Εύαγγελικαῖς περικοπαῖς προτεινόμεν τὰς ἐξῆς περικοπάς:

Α' Ὁρα: Ματθ. κζ' 1-56 ως έχει.

Γ' Ὁρα: Μάρκ. ιε' 1-41 προστιθεμένων εἰς τὴν ὑπάρχουσαν περικοπὴν τῶν στίχων 1-15, άναφερομένων εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ 'Ιησοῦ ὑπὸ τοῦ Πιλάτου και τὴν ὑπ' αὐτοῦ καταδίκην.

Σ' Ὁρα: Λουκ. κγ', 1-49 ὁμοίως προστιθεμένων τῶν στίχων 1-32.

Θ' Ὁρα: 'Ιωάν. ιη', 28-40, ιθ' 1-37, ὁμοίως προστιθεμένων τῶν στίχων ιη', 28-40 και ιθ', 1-23.

'Εσπερινός: Ματθ. κζ' 57-61 ἢ 'Ιωάν. ιθ' 38-42, παραλειπομένων τῶν προηγουμένων γεγονότων, ως διαλαμβανομένων ἐν ταῖς περικοπαῖς τῶν Ὁρῶν.

'Επεχειρήσαμεν να έκφράσωμεν σκέψεις ἐπὶ τῆς θείας λατρείας μας ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν σύγχρονον πραγματικότητα. Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ λατρεία ἐξελιχθη ἀπὸ τῆς έποχῆς τῶν 'Αποστόλων μέχρι τοῦ θ' αἰῶνος. 'Η Εἰκονομαχία έπέβαλε μίαν σχετικὴν στασιμότητα. 'Η στασιμότης αὕτη έσταθεροποιήθη κατὰ τὴν ζοφερὰν έποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας. Σήμερον μετά έλεύθερον έθνικὸν βίον εκατὸν πενήκοντα περίπου ἐτῶν δύναται ἡ λατρεία μας ὄχι μόνον να ἐξελιχθῆ, ἀλλὰ και να προσαρμοσθῆ πρὸς τὴν σύγχρονον πραγματικότητα, ἐπὶ τῷ σκοπῶ να συγκρατῆσῆ ἡ 'Εκκλησία τοὺς πιστοὺς και ἰδίᾳ τοὺς νέους εἰς τὴν συνήθειαν τοῦ εκκλησιασμοῦ. Να μὴ μείνη ἡ λατρεία μας συμπλήμα άποφθεγμάτων και διδασκαλιῶν κατὰ

103. Ματθ. ε' 7.

104. Π. Τρεμπέλα, Δειτουργικὸι τύποι Αἰγύπτου και 'Ανατολῆς, ἐνθ' άνωτ., σελ. 308 κ. ε.

105. Γρηγ. Παλαμᾶς, 1919, σελ. 176.

106. Θ', 9.

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ ΔΙΑ Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ*

Πένθιμος ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Σεμιναρίου τοῦ Ἐρλαγκεν.

Τὸ θέμα τῆς ὀρθῆς τοποθετήσεως τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς διακονίας τῶν ξένων ἐργατῶν, καὶ ἰδιαίτερος τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων καὶ Σέρβων, τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὸ Ἐρλαγκεν ὑπὸ τοῦ σημειοῦντος τὰς γραμμάς αὐτάς, εἶναι ὄντως πολὺ λεπτόν καὶ λίαν πολὺπλοκον.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀνεμένετο εἰς τὸ Ἐρλαγκεν μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἡ ἀφιξίς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γερμανίας Ἰακώβου, τῆς κατ' ἐξοχὴν δηλαδὴ ἐκείνης ὑπευθύνου προσωπικότητος, ἡ ὁποία ἐκαλεῖτο νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὸ ἐν λόγῳ πρόβλημα.

Προσωπικῶς εἶχον τὴν εὐλογίαν νὰ συζητήσω μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ «Τετάρτου Οἰκουμενικοῦ Συμποσίου τοῦ Ρέγκενσμπουργκ» (Ἰούλιος 1971) καὶ κατὰ τὴν ἐν συνεχείᾳ δεκαήμερον περιοδεῖαν ἀνά τὴν Β. Γερμανίαν, τὴν ὁποίαν διωργάνωσε πρὸς τιμὴν τῶν μὴ γερμανῶν προσκεκλημένων ἢ Γερμανικῆ Κυβερνήσεως.

Ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης ἔζη εἰς ἔντονον βαθμὸν τὸ πρόβλημα αὐτὸ καὶ εἶχε καταστρώσει ἐν πρόγραμμά πρὸς δημιουργίαν τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων, πρὸς ὀρθὴν καὶ μονιμωτέραν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ.

Τοῦτο διεπιστώθη ἰδιαίτερος καὶ κατὰ τὴν δεξιῶσιν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Εὐαγγελικῆς Λουθηρανικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κιέλου Dr. Hubner (24.7.71), ὅτε ἐθίγη καὶ τὸ θέμα τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐλλήνων ἐργατῶν τῆς περιοχῆς ἐκ μέρους τῆς εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ στοιχείου τῆς ἀμοιβαιότητος, τὸ ὁποῖον πρέπει πάντοτε νὰ διαφυλάσσεται εἰς μίαν γνησίαν διεκκλησιαστικὴν συνεργασίαν ἐπὶ πρακτικοῦ πεδίου.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 291 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

τὸν Karl Rose¹⁰⁷, ὁπότε θὰ μείνῃ νεκρὰ τυπολατρεία. Ἡ Ὀρθοκεία ἐγένετο διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν Ὀρθοκείαν. Ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Ἐκκλησία του θὰ πράξῃ τὸ πᾶν, ὥστε οἰαδήποτε τεχνολογικὰ καὶ ἰδεολογικὰ βεῦματα καὶ ἂν παρουσιασθοῦν, ὁ Χριστὸς νὰ παραμείνῃ ὡς «χθὲς» καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς¹⁰⁸ πρὸς ἁγιασμόν καὶ σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Πρωτ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

107. Ἴδὲ ἐν ἀρχῇ παρουσίας μελέτης.

108. Ἐβρ. ιγ' 8.

Πρέπει ἀκόμη νὰ ὑπογραμμίσωμεν, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, παρ' ὅλον ὅτι εὐρίσκετο ἐν Γερμανίᾳ ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα, εἶχε κατορθώσει νὰ κατακτήσῃ τὰς καρδίας πλείστον ἀνθρώπων, πολλοὶ τῶν ὁποίων παρευρέθησαν εἰς τὸ Σεμινάριον τοῦ Ἐρλαγκεν.

Τὰ ἀνωτέρω καθιστοῦν σαφές, πόσον ἐθλίψε τὰς καρδίας ὅλων ἢ εἰδήσεις τοῦ ἀπροσδοκίτου θανάτου τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτου, τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεμένετο ἡ ἀφιξίς του εἰς τὸ Ἐρλαγκεν.

Ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς θλιβερᾶς ταύτης εἰδήσεως ἢ συζητήσεως διεκόπη ἀμέσως. Ἄπαντες ἐτήρησαν σιγὴν καὶ ἀπηύθυνον θερμὴν πρὸς τὸν Κύριον δέησιν. Ἐν συνεχείᾳ οἱ περισσότεροι τῶν παρευρισκομένων ὀρθοδόξων ἐλλήνων ἐξήλθομεν τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων, ζητοῦντες λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ θλιβερωτάτου αὐτοῦ γεγονότος.

Πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ἐστάλη τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

«Τραγικὸς θάνατος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γερμανίας Ἰακώβου καθ' ὁδὸν πρὸς Ἐρλαγκεν βαθύτατα ἐλύπησε πάντας ἡμᾶς συνελθόντας ἐνταῦθα πρὸς μελέτην προβλημάτων ὀρθοδόξων ἐργατῶν. Ἑλληνες Γερμανίας ἀπώλεσαν στοργικὸν ποιμενάρχην. Ἐκκλησιαστικοὶ παράγοντες πολῦτιμον φίλον. Ἀτμόσφαιρα ἡμετέρου Συνεδρίου πένθιμος. Εὐχόμεθα Κύριος ἀναπαύσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Θεολογικὴ Σχολὴ Ἐρλαγκεν. Μέλη Συνεδρίου».

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου κ. Λαυρεντίου καὶ τῶν λοιπῶν παρευρεθέντων ὀρθοδόξων κληρικῶν Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀπελθόντος Μητροπολίτου. Ἐν συνεχείᾳ ὁ σημειῶν τὰς γραμμάς αὐτάς ὠμίλησε βάσει προσωπικῶν ἐντυπώσεων περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ ὑπεγράμμισε τὴν σοφίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἀπελθόντος, τὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐταπάρνησιν αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐτέθη πλήρως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ καὶ ἐβάδιζε σταθερῶς καὶ με ἀκλόνητον πίστιν πρὸς μίαν συστηματικὴν ἀντιμετώπισιν καὶ λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Γερμανίᾳ. Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ὠμίλησε διὰ τὸν ἀπελθόντα Ἱεράρχην καὶ ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐρλαγκεν Κα Φὸν Λίλιενφελτ.

Ἐνταῦθα ἐπιθυμῶ νὰ σημειώσω, ὅτι παρομοίαις κρίσεις, συνοδευόμενας μετὰ τὴν ἔκφρασιν βαθυτάτης λύπης διὰ τὴν μεγίστην ἀπώλειαν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Γερμανίᾳ, ἤκουσα καὶ εἰς τὴν Νυρεμβέργην, εἰς τὴν

Βόννην και την Κολωνίαν, μάλιστα δὲ ἐκ μέρους ἐπισημῶν ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ ἐτέρων προσωπικοτήτων, μετὰ τῶν ὁποίων εἶχον ἐπικοινωνίαν· τὰ πρόσωπα ταῦτα κατέχουν ὑψηλὰς καὶ λίαν ὑπευθύνους θέσεις εἰς τὴν γερμανικὴν κοινωνίαν.

Τὴν ἰδίαν διαπίστωσιν ἔκανα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κηδείας τοῦ ἐκλιπόντος εἰς Βόννην, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν πλεῖστοι ὅσοι ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῶν Πανεπιστημίων, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀπελθόντος Μητροπολίτου καὶ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του καὶ τῆς Ἐκκλησίας γενικώτερον ἀνέλυσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Μελέτιος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας καὶ νῦν Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, Ἀρχιμανδρίτης κ. Μακάριος Πουλίδης. Ἡ Α.Ε. ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς Βόννην κ. Μιλτιάδης Δελιβάνης εἰς σύντομον προσφώνησίν του ἀνέφερε χαρακτηριστικῶς, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἰάκωβος διεκρίνετο διὰ τὴν σεμνότητά του καὶ τὸν νεανικὸν ζῆλόν του καὶ κατέβαλεν ἀκόνητους προσπαθείας ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του. «Συχνάκις εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἔχω ἐπαφὰς μαζί του», ἀνέφερεν ὁ κ. Πρέσβυς. «Ἔῤῥε σχέδια μεγαλόπνοα. Εἰργάσθη παραδειγματικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς. Ἡ ἀπάθεια εἶναι τεραστίᾳ δι' ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν».

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ σημειῶν τὰς γραμμάς αὐτὰς εἰπὼν περίπου τὰ ἀκόλουθα:

«Ὅταν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνεχώρουν ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὴν Γερμανίαν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀνέθεσε εἰς ἐμὲ μίαν εὐχάριστον ἀποστολήν: Νὰ διαβιβάσω εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Γερμανίας Ἰάκωβον τοὺς ἀδελφικούς χαιρετισμούς του καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην του, καθὼς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ ἔλθῃ βοηθὸς εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς διαποιμάνσεως τοῦ πολυπληθοῦς ποιμνίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας. Καὶ ἡ χαρὰ αὕτη μεταβάλλεται τώρα εἰς βαθυτάτην θλίψιν. Ὁ ἀπροσδόκητος θάνατος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐλύπησε βαθύτατα τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἱερώνυμον καὶ ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ πρόσωπόν του διεκρίνομεν τὸν στοργικὸν ποιμενάρχην καὶ πνευματικὸν πατέρα τῶν χιλιάδων ἐκείνων ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν ἐργασίαν μακρὰν τῆς Πατρίδος μας, εἰς τὴν φιλόξενον αὐτὴν Χώραν. Εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος παραχωρήσῃ εἰς τὸν στοργικὸν ποιμενάρχην τὴν θέσιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τοῦ ἠτοίμασε πλῆσιόν Του.

4. Ξένοι ἐργάται ὡς παράγοντες τῆς γερμανικῆς οικονομικῆς στρατηγικῆς.

Τὸ θέμα αὐτὸ ἀνέπτυξεν ὁ Dr. E. Guth (Νυρεμβέργη) ἀπὸ τὴν σκοπιᾶν τῶν γερμανικῶν ἐπιχειρήσεων. Κατ' ἀρχὰς ἀνέφερεν ὁ ὁμιλητῆς, ὅτι ἡ ἐπαγγελ-

ματικὴ ἀνοδος τῶν ξένων ἐργατῶν καθίσταται δύσκολος καὶ συντρέχουν οἱ ἐξῆς λόγοι:

α) Πλημμελὴς γνῶσις τῆς γερμανικῆς γλώσσης,

β) Ἐλλειψὶς καλῆς σχολικῆς μορφώσεως,

γ) Ἐλλειψὶς σχετικῆς ἐπιθυμίας λόγῳ τῆς προσωπικότητος τῆς διαμονῆς,

δ) Ἡ ἐπιθυμία ὑψηλοῦ κέρδους εἰς μικρὸν χρόνον ὀδηγεῖ εἰς ὑπερωρίας, καὶ συνεπῶς, μακρὰν πάσης προσπαθείας ἐπιμορφώσεως καὶ ἐπαγγελματικῆς ἀνάδου.

Τὸ συμπέρασμα λοιπὸν εἶναι, ὅτι οἱ ξένοι ἐργάται ἔρχονται εἰς τὴν Γερμανίαν, ὡς ἀνείδικετοι ἐργάται καὶ μένουν εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν οἱ περισσώτεροι.

Τίθεται τώρα τὸ ἐρώτημα: Ποία ἡ ἐπίδρασις των ἐπὶ τῆς οικονομικῆς δομῆς τῆς Χώρας αὐτῆς;

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ καθίσταται δύσκολος, καθ' ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ παράγοντες, τοὺς ὁποίους δὲν δυνάμεθα εὐκόλως νὰ σταθμίσωμεν.

Τί ὅμως θὰ συνβαινεν, ἐὰν οἱ ξένοι ἐργάται ἀνεχώρουν ὁμαδικῶς διὰ τὰς Χώρας των;

Προκειμένου νὰ ἀπαντήσῃ ὁ ὁμιλητῆς εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ, ἀνέφερε πέντε κυρίως σκοποὺς τῆς γερμανικῆς οικονομικῆς πολιτικῆς:

α) Πλήρης ἀπασχόλησις, β) σταθερότης τοῦ νομισματος, γ) ἀνάπτυξις τῆς οικονομίας, δ) δικαία κατανομή τοῦ κέρδους, ε) ἰσολογισμὸς μεταξὺ εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν.

Ἄναφερόμενος εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐπιχειρήσεις ὁ ὁμιλητῆς εἶπεν, ὅτι αὐταὶ δὲν κινοῦνται ἐξ ἔθνικῶν ἐνδιαφερόντων, ἀλλὰ ἐξ ἰδίων ὑπολογισμῶν καὶ προσλαμβάνουν ξένους ἐργάτας, μόνον ὅταν ἡ πρόσληψις αὕτη εἶναι συμφέρουσα εἰς ἐκάστην ἐπιχείρησιν. Σκοπὸς των εἶναι ἡ κάλυψις ὄλων τῶν ἐλευθέρων ἐργατικῶν θέσεων καὶ ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς. Ἡ πρόσληψις δὲ ξένων ἐργατῶν διευκολύνει περισσώτερον τὰς ἐπὶ μέρους ἐπιχειρήσεις, διότι αὐταὶ δύνανται εὐκολώτερον νὰ ἀπαλλαγῶν ἐξ αὐτῶν εἰς περίπτωσιν οικονομικῆς κρίσεως. Εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν, ἀνέφερε χαρακτηριστικῶς ὁ ὁμιλητῆς, τυχὸν ἀναχώρησις τῶν ξένων ἐργατῶν, θὰ ἐσήμαινε πτώχευσιν πολλῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ὑπερισχύσουν εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν, ὁ ὁποῖος κυριαρχεῖ εἰς μίαν κλειστὴν ἐργατικὴν ἀγοράν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνοικτῆς ἀγορᾶς ἐργασίας ἐλαττοῦται ὁ ἀνταγωνισμὸς, αἱ ἀμοιβαὶ παραμένουν περισσώτερον σταθεραὶ, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ κατανάλωσις αὐξάνει. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα οἱ ξένοι ἐργάται ἀποστέλλουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐπανερχονται καὶ πάλιν εἰς τὴν Γερμανίαν, εἴτε διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ κατανάλωσως γερμανικῶν προϊόντων, εἴτε δι' ἐπενδύσεις, εἴτε καὶ δι' ἄλλου τρόπου. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ δημιου-

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ*

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
Ἵπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης
Κύριον Ἄγγελον Τσουκαλῶν.
Κύριε Ἵπουργέ,

Μὲ ἔντονον ἀνησυχίαν παρακολουθοῦμεν τὴν ἐκ νέου πρὸς συζήτησιν ἐπάνοδον τοῦ θέματος τῆς τροποποιήσεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ διαζύγιον διατάξεων, ἐπὶ σκοπῶ νομοθετικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ καλουμένου «αὐτομάτου διαζυγίου». Ἐπειδὴ τὸ θέμα ἀφορᾷ αὐτὰ ταῦτα τὰ θεμέλια τῆς θεσμικῆς περὶ γάμου ἀντιλήψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν καθόλου τοποθέτησιν τῆς οικογενείας ἐντὸς τῶν ἀξιών τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὡς αὐταὶ διεμορφώθησαν

* Ἡ Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Ἵπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης κ. Ἄγγελον Τσουκαλῶν τὸ ἀνωτέρω ὑπόμνημα, σχετικὸν πρὸς τὸ θέμα τοῦ καλουμένου «αὐτομάτου διαζυγίου».

γία καλλιτέρων προϋποθέσεων διὰ τὴν σταθερότητα τοῦ γερμανικοῦ νομίσματος.

Ἡ παρουσία ὅμως τῶν ξένων ἐργατῶν, ἀνέφερον ὁ ὀμιλητῆς, θεωρουμένη ὑπὸ μίαν γενικωτέραν ἐθνικὴν-γερμανικὴν ἔποψιν, ἐπιβραδύνει τὴν αὐτοματοποίησιν τῆς βιομηχανίας καί, συνεπῶς, καὶ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας. Εἰς τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν κατέληξε καὶ τὸ Ἰνστιτούτον Παγκοσμίου Οἰκονομίας (Institut Für Weltwirtschaft) τοῦ Κιέλου, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπρότεινε τὴν βαθμιαίαν ἀπαλλαγὴν τῆς Γερμανίας ἀπὸ τοὺς ξένους ἐργάτας.

Ἡ προσπάθεια πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ὑψηλοτέρας δυνατῆς παραγωγῆς προϋποθέτει ἔρευναν καὶ συνεχῆ ἐπιμόρφωσιν τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὴν βιομηχανίαν, πράγμα τὸ ὁποῖον καθίσταται δυσχερές, ἢ καὶ λίαν δαπανηρὸν διὰ τοὺς ξένους ἐργάτας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ ὀμιλητῆς ἀνέπτυξε τὸ θέμα του ἐκ μιᾶς καθαρῶς ἐθνικιστικῆς-οικονομικῆς πλευρᾶς. Ἐταύτισε τὸν ὄρον «οἰκονομία» (Wirtschaft) μὲ τὸν ὄρον «ἐπιχειρηματίας» (Unternehmer) καὶ ἠγγνόησε τελείως τὸν παράγοντα ἄνθρωπος. Ἀναμφιβόλως, ἡ συμβολὴ τοῦ ἥτο πολὺ τιμωρ, διότι κατέδειξε τὸν τρόπον σκέψεως τῶν γερμανῶν ἐπιχειρηματιῶν. Πλὴν ὅμως ἐνταῦθα τίθεται ἐν πλῆθος ἐρωτημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐτέθησαν καὶ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐδόθη ἀπάντησις.

Ὅταν ὀμιλοῦμεν περὶ δικαιωμάτων μὲ αὐστηρῶς οικονομικὰ κριτήρια, εἶναι εὐκόλον κατὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν συμφερόντων τῆς μιᾶς πλευρᾶς νὰ παρασυρθῶμεν καὶ νὰ παραθεωρήσωμεν τὰ δικαιώματα τῆς ἄλλης. Ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα νὰ παραβλέψωμεν π.χ. τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ξένοι ἐργάται καταβάλλουν εἰς τὸ

ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, ἢ Ἐνωσις μας αἰσθάνεται ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν σκέψεων.

1. Εἰς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας κοινωνίας, καὶ εἰς αὐτάς ἀκόμη ὅπου τὸ δίκαιον ἔχει ὑλιστικὴν ὑποδομήν, ἡ οἰκογένεια θεωρεῖται θεμέλιον τῆς κοινωνίας. Ὁ γάμος ἐξ ἑτέρου ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς οἰκογενείας. Καὶ τὸ διαζύγιον καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ μίαν ἀποτυχίαν, κατὰ τὸ πλεῖστον μίαν συμφορὰν, πάντοτε κλονισμὸν τοῦ θεμελίου. Ἐπενθυμίζομεν ὅτι παρετήρησε σχετικῶς ὁ ἀείμνηστος νομοδιδάσκαλος Κωνσταντῖνος Τριανταφυλλόπουλος καὶ δὴ τὸ ἐκ κοινωνιολογικῆς ἐρεύνης πόρισμα, ὅτι «εὐκόλον διαζύγιον ταρασσει αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸν ἐγγαμον βίον, ὡς βεβαιοῦται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός, τὸ καὶ νῦν ὡς φαίνεται ἄλλαχού ἐκ στατιστικῶν κυρούμενον, ὅτι εὐκόλον διαζύγιον καὶ αὐξήσις αὐτοκτονιῶν συμβαδίζουν».

ἀκέραιον τὰς εἰσφοράς των (φόρος εἰσοδήματος, ἀσφάλιστρα κ.ἄ.), χωρὶς νὰ τυγχάνουν τῆς ἰδίας μεταχειρίσεως σχετικῶς πρὸς τὰ ἔργα κοινῆς ὠφελείας (π.χ. Σχολεῖα, παιδικοὶ σταθμοὶ κ.ἄ.), ὅτι εἶναι πρόσωπα κυρίως νεαρᾶς ἡλικίας καὶ παραμένουν εἰς τὴν Γερμανίαν μόνον ἐπὶ ὀλίγα ἔτη. Συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ ἐλπίζουν εἰς μίαν σύνταξιν ἀπὸ μέρους τῶν γερμανικῶν ταμείων συντάξεων, ὅταν φθάσουν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένην ἡλικίαν.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Guth κατέστησε φανερόν, πόσον ἀπαραίτητον εἶναι νὰ διευρευνηθῇ τὸ θέμα τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς «ὑπερδυνάμεως», ἢ ὁποῖα ὀνομάζεται «οἰκονομία» καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ πόσον δηλαδὴ δυνάμεθα νὰ ἀπομονώσωμεν τὴν «οἰκονομίαν», νὰ τὴν ἐξετάσωμεν «καθ' ἑαυτήν» καὶ νὰ τὴν ἀφίσωμεν νὰ ἀναπτυχθῇ «καθ' ἑαυτήν», χωρὶς νὰ θέσωμεν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αὐτῆς ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τοῦ ἀνθρώπου ἢ καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἦτο λοιπὸν φυσικὸν νὰ τεθῇ τὸ θέμα τῆς ἀναζητήσεως μιᾶς «γεφύρας» μεταξὺ τῆς «οἰκονομίας» καὶ τῆς θεολογίας, μεταξὺ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ παράγοντος ἀνθρώπου.

Πλὴν ὅμως ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ δὲν ἐγένετο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅταν δέ, καθὼς θὰ ἐκθέσωμεν, ἐγένετο ἡ τοιαύτη συζήτησις, οὐδεὶς ἀντιπρόσωπος τῶν γερμανικῶν ἐπιχειρήσεων παρευρέθη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σημειωθῇ ὡς μία μεγάλη ἔλλειψις, ἢ ὁποῖα φανερώνει κατὰ τρόπον χαρακτηριστικόν, ὅτι ἡ ἀναγκαιότης τῆς δημιουργίας τῆς «γεφύρας», περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλήσαμεν, δὲν ἔχει γίνεαι καθόλου κατανοητὴ ἀπὸ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων.

(Συνεχίζεται) Πρεσβ. ΑΝΤ. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

2. Καί δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν μὴ χριστιανικὴν σκέψιν ὁ γάμος νοεῖται ὡς «συγκλήρωσις τοῦ βίου παντός».

3. Ὄταν ἀκόμη ἡ θέσπισις τοῦ διαζυγίου κρίνεται ὑπαγορευομένη ἐκ τῆς σταθμίσεως τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, καὶ τότε ὁ ὑπαίτιος τῆς προσβαλλούσης τὴν νομικὴν σχέσιν συμπεριφορᾶς δὲν νοεῖται νὰ ἔχη καὶ τὴν νομικῶς ἀναγνωριζομένην ἐξουσίαν διαλύσεως τοῦ γάμου. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ἄθῳον ἐναντίον τοῦ ὑπαίτιου καὶ ποτὲ εἰς τὸν ὑπαίτιον ἐναντίον τοῦ ἄθῳου. Διὰ τοῦ «αὐτομάτου διαζυγίου» διὰ πρώτην φοράν θὰ δίδεται διαζύγιον εἰς τὸν ἔνοχον ἐναντίον τοῦ ἄθῳου.

4. Αἱ νομοθεσίαι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτιστικοῦ κύκλου εἴτε ἀποκλείουν τὸν καλούμενον ἀντικειμενικὸν κλονισμόν τοῦ γάμου ὡς λόγον διαζυγίου, εἴτε εἶναι λίαν διστακτικαὶ ἐναντι τῆς ἄνευ ἑτέρου ἀπονομῆς δικαιώματος διαζυγίου εἰς τὸν ὑπαίτιον. Ἡ ἔλλειψις δεσμοῦ μετὰ τοῦ γάμου καὶ ἡ ἀπουσία ἐτοιμότητος τοῦ ἀντιλέγοντος εἰς τὸ διαζύγιον συζύγου, ὅπως συνεχίση τὸν γάμον, ἀποτελοῦν συχνάκις προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι μάλιστα καὶ αὐταὶ δὲν αἴρουν τὸν κανόνα τῆς ὑπαιτιότητος, ἀφοῦ αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει συνιστᾷ ὑπαίτιον προσβολὴν τῆς σχέσεως τοῦ γάμου.

5. Ἔστω καὶ ἐὰν ἡ ἀγάπη ἔπαυσε νὰ ὑπάρχη εἰς τὸν ἕνα τῶν συζύγων ἢ μόνη τῆς ἢ ἐκ λόγων ἀποδοκιμαστῶν ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν σύνολον, παραμένει ἡ εὐθύνη ἐναντι τοῦ συντρόφου, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ τέλος ἐκανόνισε τὴν ζωὴν του μετὰ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι εἰς ὅλον του τὸν βίον θὰ εἶναι σύζυγος ὄρισμένου προσώπου καὶ δὲν εἶναι δυνατόν, διότι οὕτω τὸ ἠθέλησεν ὁ ἄλλος νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου τὴν ζωὴν του. Πῶς θὰ παράσχωμεν ἐλευθερίαν εἰς τὸν ὑπαίτιον, χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν εὐθύνην του ἐναντι τοῦ συντρόφου του; Ὅπως ἐγκυρότατα παρετηρήθη, «ἂν ἀρνούμεθα νὰ ἀξιῶσωμεν ἀπὸ τὸν ὑπαίτιον σύζυγον νὰ παραμείνῃ εἰς μίαν ἐγγαμὸν συμβίωσιν, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς κατὰ κύριον λόγον ἔκαμεν ἀνυπόφορον, τότε πρέπει τοῦλάχιστον κατ' ἴσον λόγον, ν' ἀρνηθῶμεν ν' ἀξιῶσωμεν ἀπὸ τὸν ἀναίτιον σύζυγον — εἰς τὴν πράξιν, τὴν γυναῖκα — νὰ κλείσῃ τὸ συζυγικὸ σπίτι καὶ νὰ πάῃ ὅπου τὴν βγάλλῃ ὁ δρόμος».

6. Δὲν ὑφίστανται ἀκριβῆ στατιστικὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ προκύπτῃ, ὅτι τὴν θέσπισιν τοῦ «αὐτομάτου διαζυγίου» ὑπαγορεύει ἡ ἀνάγκη προστασίας τέκνων προελθόντων ἐκ παρανόμων ἐνώσεων. Δικαιολογεῖται πάντως πολλὴ ἀμφιβολία περὶ τοῦ κατὰ πόσον ὑπάρχουν ἑκατοντάδες χιλιάδων Ἑλληνίδων, αἱ ὁποῖαι συνήψαν σχέσεις μετ' ἐγγάμων, μετ' ἀποτελέσματα νὰ χωρίσουν τὰ νόμιμα ἀνδρόγυνα. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει, ἕτερον εἶναι τὸ ζήτημα τῆς προστασίας καὶ νομιμοποιήσεως τῶν ἄθῳων διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν γονέων τῶν ἐξωγάμων τέκνων, διὰ τὰ ὁποῖα ἀξίζει ὄντως νομοθετικὴ μέρι-

μνα, καὶ ἕτερον τὸ ζήτημα τῆς νομιμοποιήσεως τῆς μοιχείας. Αἱ συγκεκριμέναι περιπτώσεις δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ ἀσκοῦν πίεσιν ἐπὶ τοῦ νομοθέτου εἰς βάρος τῆς βαθυτέρας καὶ εὐρυτέρας ἀντιμετωπίσεως ἐνὸς τόσοσιν μεγάλης σημασίας πρὸς ῥύθμισιν θέματος.

7. Δὲν εἶναι ἴδιον εὐνομουμένης Πολιτείας ὁ παρανομῶν νὰ τίθεται εἰς θέσιν καλυτέραν ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται ὁ νομοταγής. Ἡ μοιχεία εἰς ὅλους τοὺς προηγμένους πολιτισμούς, καὶ ὅταν δὲν ἐθεωρεῖτο ἐγκλημα, ἀπεδοκιμάζετο καὶ πάντως δὲν ἐκρίνετο ἀξία ἐπαίνου καὶ ἀμοιβῆς. Διὰ τῆς καθερώσεως τοῦ «αὐτομάτου διαζυγίου» ἐπιβραβεύεται ὁ ἄπιστος καὶ δὴ εἰς βάρος τοῦ πιστοῦ ἐκ τῶν συζύγων. Ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἔννομος τάξις θεωρεῖται, ὅτι πρέπει νὰ ἀποδεχθῇ τὴν μοιχείαν. Ὅποτε ὁμως εἶναι προτιμότερον νὰ λέγεται τοῦτο ἀπεριφράστως.

8. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι εἰς τὴν ὄλην συζήτησιν τὸ θέμα τῶν παιδιῶν ἐκ τοῦ νομίμου γάμου ἔχει τεραστίαν σημασίαν. Ὁ γάμος δὲν εἶναι μόνον ἔνωσις ἐνὸς ζεύγους. Εἶναι καὶ ὄργανισμὸς ζωοποιούσης στοργῆς ἐναντι νέων ἀνθρώπων, καὶ δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν ἢ οἰαδήποτε περιπέτεια τοῦ ἐνὸς τῶν γονέων νὰ συνεπάγεται τὴν καταστροφὴν τοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον τρέφει ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τὰ παιδιά. Εἶναι πλέον δεδομένον τῆς ἐπιστήμης, ὅτι ὁ τραυματισμὸς τὸν ὁποῖον ὑφίστανται τὰ καλούμενα «ζωντάρφανα» εἶναι βαρύτατος. Ἔστω καὶ ὅταν ὑφίσταται διάστασις τῶν γονέων, ὑπάρχει διὰ τὸ παιδί ἡ ἐλπίδα, ἐνῶ ὁ ὀριστικὸς χωρισμὸς σημαίνει διάσπασιν ἐντὸς τῆς παιδικῆς ψυχῆς.

9. Ἴσως δὲν ὑφίσταται ἡ ἀπαιτούμενη ἐπίγνωσις περὶ τοῦ ποῦ δύναται νὰ ὀδηγήσῃ τὸ καλούμενον «αὐτόματον διαζύγιον». Ἀδιαφόρως νομοθετικῶς προβλεφθησομένης διαρκείας τῆς ἐγκαταλείψεως, ὁ τρόπος οὗτος λύσεως τοῦ γάμου θὰ ἀποτελῇ μέσον ἐκβιασμοῦ τοῦ ἀνδρὸς κατὰ κανόνα κατὰ τῆς γυναικὸς διὰ τὴν ἄμεσον καὶ κατ' ἐπίφασιν κοινῇ συναινέσει, εἰς τὴν πραγματικότητα ὁμως διὰ τῆς μονομεροῦς βουλήσεως τοῦ ἐνόχου, ἐπερχομένην λύσιν τοῦ γάμου. Ἀφοῦ ἢ οὕτως ἢ ἄλλως ὁ ὑπαίτιος σύζυγος διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως θὰ ἐπιτυγχάνῃ ἀναποφεύκτως τὴν λύσιν τοῦ γάμου, μετὰ μακρὸν ἔστω χρονικὸν διάστημα, ἡ σύζυγος προκειμένου νὰ ἀρχίσῃ τότε μίαν νέαν ζωὴν μετ' ὀλιγοτέρας, λόγῳ ἡλικίας τῆς, πιθανότητος νέου γάμου, θὰ προτιμᾷ νὰ διδῇ ἀμέσως τὸ διαζύγιον. Τοιοῦτοτρόπως ὀδηγοῦμεθα εἰς τὴν καθιέρωσιν τῆς μονομεροῦς λύσεως τοῦ γάμου — (Καθηγητῆς Α.Ν. Τσιριντάνης, Περιοδικὸν «Συζήτησις» 1966, σελ. 90). Εἶναι ἐντιμότερον τότε νὰ συζητῶμεν περὶ ἐλευθέρας συμβιώσεως, δυναμένης αὐτομάτως νὰ λυθῇ, παρά περὶ γάμου, ὡς τὴν ἀντιλαμβάνεται ἡ Ἑλληνικὴ συνείδησις.

10. Ἐνῶ βλέπομεν τόσῃν συζήτησιν διὰ τὸ πῶς θὰ λύεται ὁ γάμος, δὲν παρατηροῦμεν ἀνάλογον

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Κόσμημα και επίτευγμα.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου Πεντέλης, ἐν συνεργασία μετὰ τῶν εἰδικῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διοργανωσις ἀπὸ 17ης μέχρι 21ης Μαΐου τοῦ Ἀ' Συνεδρίου Ὁρθοδόξου Ἑρμηνευτικῆς Θεολογίας, καθ' ὃ λίαν ἐπιτυχῶς ἐξητάσθη (ἢ ἀξία τῆς Πατερικῆς ἐρμηνευτικῆς παραδόσεως διὰ τὴν σύγχρονον βιβλικὴν ἔρευναν), ἀπετέλεσεν ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἐν λίαν εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον γεγονός.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο, τὴν ἐναρξιν τοῦ ὁποῦ ἐκῆρξεν ὁ παρακολουθήσας κατὰ μέγα μέρος τὰς ἐργασίας αὐτοῦ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος, ἀπέδειξε λίαν ἐγγλόττως ἐνθεν μὲν τὴν ὑπαρξιν νέων ἐκλεκτῶν ἐρμηνευτικῶν δυνάμεων ἐν ταῖς διαφόροις ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξοις Ἐκκλησίαις καὶ Θεολογικαῖς Σχολαῖς, ἐτέρωθεν δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς διὰ τῆς συνεργασίας αὐτῶν συστηματικῆς μελέτης καὶ ἀξιοποιήσεως τοῦ τεραστίου καὶ ἀπαραμίλλου πλοῦτου τοῦ ἐρμηνευτικοῦ ἔργου τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ κατενόηθη ὡσαύτως ὑπὸ πάντων, ὅτι τὸ παρὰ τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης λειτουργοῦν Διορθόδοξον Κέντρον διὰ τῶν ἀρίστων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ κατὰ πάντα ἀρτίου ἐξοπλισμοῦ του ἀποτελεῖ ἐν λαμπρῶν κόσμημα καὶ ἐπίτευγμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ θὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπὶ διαφόρων τομέων συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐνοποίησιν τῶν προσπαθειῶν πρὸς προβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Πόλος ἔλξεως.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου Πεντέλης ἐξήραν ποικιλοτρόπως καὶ οἱ φιλοξενηθέντες ἐν αὐτῷ

τουλάχιστον φροντίδα διὰ τὸ πῶς θὰ θεμελιῶνται ὑγιεῖς γάμοι. Μήπως καὶ τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Κοινωνίας γενικώτερον θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη ἔτι ζωνρὰ ἢ μέριμνα διὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν νέων καὶ τὴν κατάρτισιν τῶν εἰς προσωπικότητας ἀρτίας μὲ συναισθήσιν τῆς εὐθύνης τῶν καὶ ἱκανὰς νὰ καταστήσῃσιν εὐτυχεῖς τοὺς συντρόφους τῶν;

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς,

διὰ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

Γ. ΔΑΪΚΟΣ

Καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν Ἐπιτροπὴν, ἥτις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐξήτασε τὸ θέμα («Ἡ σωτηρία σήμερον»).

Ὡς ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μετασχόντων τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς ἑτεροδόξων, οἵτινες ἐξεδήλωσαν τὸν θαυμασμόν των διὰ τὸ ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου μῆνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Κέντρον τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ πάλιν ἔλξεως οὐ μόνον τῶν Ὁρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἑτεροδόξων, οἵτινες θὰ θέλουν νὰ γνωρίσῃσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα καὶ τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν, ὡς καὶ τὴν πρωτεύουσαν καὶ οὐσιώδη συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ συγχρόνου χριστιανικοῦ κόσμου ἀντιμετώπισιν τῶν διαφόρων πνευματικῶν προβλημάτων.

Παρόμοιαι ὑπῆρξαν αἱ περὶ τοῦ Κέντρου τοῦτου ἐντυπώσεις καὶ τῶν ὑπεροδοῦντων γερμανῶν ρωμαιοκαθολικῶν κληρικῶν, οἵτινες ἐκ τῆς περιοχῆς Raderborn τῆς Γερμανίας ἐξέδραμον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλλάδα, ἵνα ἀκολουθήσῃσιν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ γνωρίσῃσιν τὴν Ἐκκλησίαν ταύτης. Ἰδίως ἡ ἐπαφή των μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης κ. Λεωνίδου καὶ Κορινθίας κ. Παντελεήμονος καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου συνετέλεσεν, ὥστε πάντες οὗτοι νὰ ἐκφράσῃσιν τὸν θαυμασμόν των τόσο διὰ τὸ συντελούμενον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ καὶ εἰς τὰς διαφόρους Ἱ. Μητροπόλεις πολύπτυχον πνευματικὸν ἔργον, ἐτέρωθεν δὲ διὰ τὴν καθ' ὄλον ὀρθόδοξον πνευματικότητα, ἥτις, κατὰ τὴν ὁμολογίαν των, διατηρεῖ τὴν κατὰ μέγα μέρος ἀπολυσθεῖσαν εἰς τὴν Δύσιν ἀτμόσφαιραν τοῦ μυστηρίου καὶ τῆς βιωματικῆς ἐμπειρίας.

«Φθίνει ἐπικινδύνως».

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος δι' ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπισημαίνει τὴν κρίσιν, τὴν ὁποίαν διέρχεται ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης, ἥτις «ἀνέκαθεν ἀπήρτισται ἐξ Ἑλλήνων Μοναχῶν, οἵτινες ἠγωνίσαντο διὰ μέσον τῶν αἰῶνων τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ διέσωσαν τὴν ἀμώμητον Ὁρθόδοξον πίστιν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γῆ».

Ἡ κρίσις αὕτη συνίσταται εἰς τὸ ὅτι «οἱ καιροὶ ἡμῶν ἐπήνεγκον καὶ τῇ Ἱερᾷ Ἀδελφότητι τὴν ἀλλοίωσιν» εἰς τρόπον, ὥστε «ὀσημέραι αὕτη φθίνει ἐπικινδύνως, ὥστε ἐρημοῦσθαι τὰς Ἱερὰς Μονὰς καὶ μὴ ἔχειν τὴν δυνατότητα πληροῦσθαι ταύτας διὰ στελεχῶν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅπως προκειμένου καὶ περὶ τῆς παλαιφάτου Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Θεοβαδίστου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και Πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώ νυμος κατά τὸ διάστημα ἀπὸ 1ης ἕως 31ης Μαΐου 1972:

Ἐτέλεσε τὴν 3ην Μαΐου τὸν 'Αγιασμόν τῶν Γραφείων τῆς ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας συσταθείσης 'Ανωύμου 'Εταιρείας Προγραμματισμοῦ καὶ 'Αναπτύξεως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παρνασσοῦ 5, Π. Ψυχικόν.

— Τὴν 7ην Μαΐου τὸ μνημόσυον τῶν πεσόντων 'Αεροπόρων τῆς 'Ελληνικῆς 'Αεροπορίας.

— Τὴν 14ην Μαΐου τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ, μετὰ τῶν Βοηθῶν 'Επισκόπων, Βρεσθένης Δημητρίου, Εὐρίπου Βασιλείου καὶ 'Αχελῶου Εὐθυμίου, ἐπὶ τῇ 5ῃ ἐπιτείῳ τῆς χειροτονίας Αὐτοῦ εἰς 'Επίσκοπον, καθὼς καὶ τὴν δοξολογίαν ἐπὶ τῇ Παγκοσμίῳ 'Εορτῇ τῆς «ΜΗΤΕΡΑΣ».

— Τὴν 18ην Μαΐου τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ Πεντέλης.

— Τὴν 19ην Μαΐου τὸν 'Αγιασμόν ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τῆς νέας πτέρυγος τῆς Γενναδείου Βιβλιοθήκης.

— Τὴν 21ην Μαΐου τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ εορτῇ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ.

Προήδρευσε τὴν 2αν καὶ 3ην Μαΐου τῆς Διαρκοῦς 'Ιεράς Συνόδου.

— Τὴν 7ην Μαΐου τῆς ἐτήσιας Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κινηματογράφου «ΠΑΛΛΑΣ».

— Τὴν 10ην Μαΐου τοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ 'Ορφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τὴν 11ην Μαΐου τοῦ Συμβουλίου Κληροδοτήματος Μελισσουργοῦ.

— Τὴν 15ην Μαΐου συσκέψεως ὑπευθύνων τομέων τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τὴν 16ην Μαΐου τοῦ Βαφειαδακείου 'Ιδρύματος.

— Τὴν 22αν Μαΐου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τὴν 24ην Μαΐου τῆς Μονίμου Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς Προαγωγῆς Μοναχικοῦ Βίου.

— Τὴν 25ην Μαΐου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. καὶ συσκέψεως τῆς 'Εταιρείας Προγραμματισμοῦ καὶ 'Αναπτύξεως.

— Τὴν 26ην Μαΐου τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς.

Ἡ ὑλόγησε τὴν 7ην Μαΐου τὸ μυστήριον τοῦ Γάμου τῶν Χ. Κοτσώνη καὶ 'Ελένης Μεχτάρη, ἐν τῷ 'Ιερῷ Ναῷ 'Αγίου Νικολάου Πευκακίων.

Παρέθεσε τὴν 9ην Μαΐου γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Γάλου 'Ακαδημαϊκοῦ κ. Ραοῦλ Φολλερά, ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ Πεντέλης.

— Τὴν 11ην Μαΐου γεῦμα πρὸς τὸν Αἰδεσιμολογιώτατον Διευθυντήν, τοὺς καθηγητὰς καὶ τοὺς ἱεροσπουδαστὰς τῆς Ριζαρείου 'Ιερατικῆς Σχολῆς, ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Πεντέλης.

Τὴν 22αν Μαΐου δεῖπνον ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ Πεντέλης εἰς ἀπαντὰς τοὺς κληρικοὺς τῆς 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, παρακαθημένων τῶν Σεβ. 'Αρχιερέων, Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας καὶ 'Αντιπροέδρου τῆς 'Ιεράς Συνόδου κ. Γεωργίου, Μητροπ. 'Αστραχάν κ. Μιχαήλ, 'Επισκόπων Δέρβης κ. Κοσμᾶ, Βρεσθένης κ. Δημητρίου, Εὐρίπου κ. Βασιλείου καὶ 'Αχελῶου κ. Εὐθυμίου.

'Ἐδεξιώθη τὴν 6ην Μαΐου τὰ μέλη τοῦ Πρώτου Σεμιναρίου Συνεργατῶν, τῆς Δ/σεως 'Αποδήμου 'Ελληνισμοῦ, ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς.

'Ἐπεσκέφη τὴν 12ην Μαΐου τὴν Στέγην Κατακοίτων τῆς Εἰδικῆς Μερίμνης 'Υπερηλικῶν, ἐν Ν. Σμύρνῃ.

— Τὴν 14ην Μαΐου τὸ «Σπίτι Γαλήνης Χριστοῦ», 'Αγ.

Σινᾶ, ἐπιβάλλεται γενικὴ κινητοποίησης πρὸς δημιουργίαν τῶν καταλλήλων προϋποθέσεων, ἵνα εὐρεθοῦν νέοι, οἵτινες θὰ ἐλκυσθοῦν ὑπὸ τῆς 'Αγίας Γῆς καὶ θὰ θεωρήσουν ἑαυτοὺς ὡς κεκλημένους (πρὸς ἐπάνδρωσιν τῆς εὐαγοῦς ἀδελφότητος).

'Ἐπὶ τῇ παγκοσμίῳ ἡμέρᾳ τῆς 'Αδελφῆς.

Ὁρθῶς καθιερώθη ἡ καὶ παρ' ἡμῖν εὐορασθεῖσα Παγκόσμιος Ἡμέρα τῆς 'Αδελφῆς νοσοκόμου, διότι ὡς ἐγράφη, τὸ ἔργον αὐτῆς εἶναι «βαρὺ, κοπιῶδες καὶ ἀναντικατάστατον. Πέραν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ φόρτου ἐργασίας τὸ ἔργον τοῦτο ἀπαιτεῖ προσωπικὴν προσφορὰν τῆς ἀδελφῆς νοσοκόμου πρὸς τὸν πάσχοντα, συμμετοχὴν εἰς τὰ δεινὰ του, τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ του, μετὰ δὲ ὑπομονῆς, γενναϊότητος, χαρᾶς, ἐλπίδος».

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερώνυμος, κατὰ τὴν ἐπὶ τῷ εὐορασμῷ τούτῳ τελεσθεῖσαν εἰδικὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ 'Αθηνῶν, τὸ λειτουργημὰ τῆς 'Αδελφῆς ὑπομνησκει τὴν θυσίαν τοῦ Θεανθρώπου χάριν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅθεν αἱ 'Αδελφαὶ νοσοκόμοι ὡς «λενκοὶ ἄγγελοι» καὶ «ἄγγελοι τῆς

ἀγάτης» κατ' ἐξοχὴν δέον νὰ μετέχουν πάντοτε τοῦ ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως τελεσσομένου Μυστηρίου τῆς 'Αγάτης.

Συγκέντρωσις λαογραφικοῦ ὕλικου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Παντελεήμονος διὰ τῶν ἐφημερίων τῆς περιφερείας του συγκέντρωσις εἰς 39 ὀλοκλήρους τόμους τοῦ πλουσίου λαογραφικοῦ ὕλικου τοῦ νομοῦ Κορινθίας καὶ παράδοσις αὐτοῦ εἰς τὴν 'Ακαδημίαν 'Αθηνῶν, ἵνα τοῦτο τύχη τῆς δεούσης μελέτης καὶ ἀξιοποιήσεως, ἀποτελεῖ γεγονός ἀξίον ἐπαίνου καὶ ἰδιαίτερας ἐξάρσεως.

Ὡς ἐσημειώθη ὑπὸ ἀθηναϊκῆς προῖνῆς ἐφημερίδος, τὸ παράδειγμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορινθίας «πρέπει νὰ εἶδη μιμητὰς καὶ ἄλλους 'Ιερόρχας, οἱ ὅποιοι εἶναι εἰς θέσιν, λόγω μορφώσεως, νὰ τεθοῦν ἐπὶ κεφαλῆς μίας τοιαύτης προσπάθειας», ἥτις ἀσφαλῶς θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ διαπιστωθῇ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἡ συμβολὴ τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν διαμόρφωσιν πολλῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ Ὁρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ.

'Ασωμάτων, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει διαιτίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του. Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τὴν Ἐκθεσίμ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Ἁγ. Τριάδος Ἀμπελοκήπων.

Ἐκ ἡ ρ υ ξ ε τὴν 18ην Μαΐου τὴν ἔναρξιν τοῦ Σεμιναρίου Ὀρθοδόξου Ἑρμηνευτικῆς Θεολογίας ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Πεντέλης.

Ἀ ν ε χ ὠ ρ η σ ε τὴν 27ην Μαΐου, ἐπικεφαλῆς δεκαμελοῦς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπίας, δι' ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας.

Ἐ δ ἔ χ θ η τὴν 2αν Μαΐου τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ζάνθης κ. Ἀντώνιον, τὸν κ. Ἀχ. Κομινόν. — Τὴν 3ην Μαΐου τὸν κ. Ἀντ. Λοῖζον, τὸν κ. Ἀθ. Παράσχον, τὸν κ. Λ. Κανελλάκον, Ὁμάδα Καθολικῶν ἐκ Βερώνης μετὰ τοῦ Καθολικοῦ Ἐπισκόπου Mario Doucogli.

— Τὴν 4ην Μαΐου τὸν Ἠγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης κ. Θεόκλητον Φεφέν καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Αὐστράλιος κ. Ἰεζεκίηλ.

— Τὴν 6ην Μαΐου τὸν Γάλλον Ἀκαδημαϊκὸν κ. Ραοὺλ Φολλερῶ, τὸν κ. Ἀντ. Ταβουλάρην, τὴν Καν Αἰκ. Μακακάση, τὸν Αἰδεσιμώτατον π. Ἰωάννην Ἀντωνόπουλον, τὸν Αἰδεσιμώτατον π. Θ. Κυπριώτην καὶ τὸν Ἀρ. Πανώτην.

— Τὴν 9ην Μαΐου τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Θεόκλητον Στράγκαν, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον Καλλιτεχνῶν Ἀθηνῶν, τὸν Dr. William Sutties καὶ τὸν Καθολικὸν ἱερέα π. Δ. Σαλάχαν.

— Τὴν 15ην Μαΐου τὸν Ὑφυπουργὸν Ἐξωτερικῶν κ. Δ. Τσάκωνα καὶ τὴν δ. Εὐτυχίαν Παμπούκα.

— Τὴν 11ην Μαΐου τὸν κ. Φώτιον Πετρόπουλον, Διοικητὴν Ο.Δ.Δ.Ε.Π., τὴν δ. Δ. Γεωργᾶ, τὸν κ. Γ. Βαρίδαν καὶ τὸν κ. Εὐάγγελον Μοιρόπουλον.

— Τὴν 12ην Μαΐου τὸν Κον καὶ Καν Γ. Μπακάλη.

— Τὴν 13ην Μαΐου τὴν Καν Wilke.

— Τὴν 15ην Μαΐου τὸν κ. Πάμφιλον Ἀλαβάνον.

— Τὴν 16ην Μαΐου τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν κ. Ἱ. Κούλην μετὰ τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸν κ. Γ. Μακρῆν, τὴν Καν Ρ. Τριανταφυλλίδου καὶ τὸν Πανσο. Ἀρχιμανδρίτην κ. Μάξιμον Ψιλλόπουλον.

— Τὴν 18ην Μαΐου τὸν Πέσβυν τῆς Φιλανδίας κ. Olli Baergman.

— Τὴν 20ην Μαΐου τὸν κ. Κ. Κούρκουλαν, Γεν. Δ/ντὴν Ὀρθοσκευιῶν, τὸν κ. Ἱ. Δενδρινόν, κ. Ν. Βαρβέρην, κ. Ν. Καζαμίαν καὶ τὸν κ. Γρ. Παπαδόπουλον.

— Τὴν 22αν Μαΐου τὸν κ. Ἀθ. Παράσχον καὶ τὴν Καν Αἰκ. Βασιλάκη.

— Τὴν 23ην Μαΐου τὸν κ. Ἀχ. Κομινόν καὶ τὸν κ. Ἐπ. Σπηλιωτόπουλον.

Π α ρ ἔ σ τ η τὴν 4ην Μαΐου εἰς συγκέντρωσιν Κυριῶν, μελῶν συνεργειῶν ἐράνου Ἀντικαρκινικοῦ Ἀγῶνος ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ Ἁγίου Παντελεήμονος, ὁμιλήσας καταλλήλως.

— Τὴν 6ην Μαΐου κατὰ τὴν τελετὴν λήξεως τοῦ Φροντιστηρίου Κατηχητῶν, ἀπονείμας καὶ τὰς σχετικὰς βεβαιώσεις, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τὴν 19ην Μαΐου εἰς σύσκεψιν «περὶ προλήψεως τοῦ ἐγκλήματος» ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Α' Ἀντιπροέδρου τῆς Ἐθν. Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακοῦ.

— Τὴν 21ην Μαΐου κατὰ τὴν λήξιν τοῦ Σεμιναρίου Ὀρθοδόξου Ἑρμηνευτικῆς Θεολογίας ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Πεντέλης.

— Τὴν 22αν Μαΐου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξωτερικῶν ἰατρειῶν τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε.

Π α ρ η κ ο λ ο ὕ θ η σ ε τὴν 4ην καὶ 5ην Μαΐου τὰς ἐργασίας τοῦ Πρώτου Σεμιναρίου συνεργατῶν τῆς Δ/σεως Ἀ-

ποδήμου Ἑλληνισμοῦ, διοργανωθέντος ὑπὸ τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ὑποθ. Ἐξωτερικοῦ, ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Πεντέλης.

— Τὴν 12ην Μαΐου τὴν ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννου Καλογήρου, διοργανωθείσης ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἀποφοιτῶν Ριζαρείου Σχολῆς, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ».

Π α ρ ε κ ἄ θ η σ ε τὴν 12ην Μαΐου εἰς τὴν συνεστίασιν τῶν μελῶν τῆς Ἐνώσεως Ἀποφοιτῶν Ριζαρείου Σχολῆς, ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ King's Palace.

— Τὴν 25ην Μαΐου εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Τσάκωνα παρατεθὲν γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριαρχοῦ Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Βασιλεὺς Γεώργιος.

— Τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς δεῖπνον ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ Ἀθηνῶν μετὰ τῶν μελῶν τοῦ ἐν Ἀθῆναις συνεληθόντος Σεμιναρίου «Ἡ Σωτηρία Σήμερον» καὶ τῶν ὑπεροδοῦν κληρικῶν παραστατῶν τῆς Arbeits Nehmer und Männer Bewegung.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ἄ τ η σ ε τὴν 12ην Μαΐου κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς «Ἡμέρας Ἀδελφῆς Νοσοκόμου», ὁμιλήσας καταλλήλως.

— Τὴν 20ην Μαΐου κατὰ τὴν τακτικὴν μηνιαίαν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Σχολῆς Διακονιστῶν καὶ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς Ἐνώσεως Ποντίων-Νικαίας, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐνώσεως Γονέων «Ἡ Ἁγία Οἰκογένεια» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας, ἐδόθη διάλεξις μετ' ὁμιλητῆν τὸν Λογοτέχνην Συγγραφέα κ. Σῶτον Χονδρόπουλον καὶ μετὰ θέμα: «Τὸ κορίτσι σήμερα (οἰκοδόμος ἢ ἐμπρηστής)».

Τὴν διάλεξιν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται: Νικαίας κ. Γεώργιος καὶ Ναυπακτίας κ. Δαμασκηνός.

Τὸν διακεκριμένον ὁμιλητῆν παρουσίασεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Γονέων κ. Ἰωσήφ Λιοῦλιας.

Ὁ στοχαστὴς Χριστιανὸς Λογοτέχνης μετ' ἑπισημότητα περιέγραψε καὶ ἐξέθεσε τὸν ρόλον τῆς Χριστιανῆς νέας ἐν τῇ συγχρόνῳ κοινωσίᾳ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κεραλληνίας

Ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν κλιμάκιον ἐξομολόγων μετ' ἐπι κεφαλῆς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην καὶ μετὰ συνεννόησιν μετὰ τῶν Γυμνασιαρχῶν περιήλθε τὰ Γυμνάσια τῆς νήσου κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν καὶ ἐξομολόγησε τοὺς μαθητὰς καὶ μαθητρίδας.

Τὰς Θ. Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων Δώρων ἐτέλεσεν αὐτοπροσώπως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἐν κατανυκτικῇ μεγαλοπρεπείᾳ εἰς τὰ ἐξ Ἐξομολόγου τῆς Νήσου καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν Ἀηξουρίου καὶ ἐκοινώνησε τοὺς μαθητὰς. Οὕτω ἡ Ἐκκλησία τρέφουσα καὶ καθοδηγοῦσα τοὺς νεαροὺς βλαστῶν ἐχεται τῆς ἐλπίδος, ὅτι θὰ ἀποβοῦν οἱ ἀμέσως διάδοχοι σταθεροὶ ἐργάται τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πολιτισμοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐνεργειῶν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Πολιοῦχου τῆς Νήσου Ὄσιου Γερασίμου παρὰ τὴν ὁμώνυμον Ἱ. Μονήν, διενεμήθησαν, ἐντολῇ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, διὰ τῶν Ἐφημεριῶν εἰς τοὺς ἐνορίτας περὶ τοὺς ὀκτὼ χιλιάδας (8.000) κομπαράδες, φέροντες τὸν Ἱ. Ναὸν καὶ τὸν Ἁγίον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, εἰδικῶς παραγγέλ-

θέντας, μετ' ειδικής προτροπικής ἐγκυκλίου τοῦ Σεβασμιωτάτου κατὰ τὸν 'Ιούνιον τοῦ 1971.

Ἡ συλλογὴ τῶν κουμπαραδῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκάστη οἰκογένεια ἔριπτε τὸν ὄβολόν της, ἐγένετο τὸν 'Ιανουάριον-Φεβρουάριον ἐ.ε. καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ συγκεντρωθοῦν περὶ τὰ δύο ἑκατομμύρια διακόσια χιλιάδες (2.200.000) δραχμαί.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς χρηματικῆς ἐνισχύσεως, διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, δηλ. ὅλον τὸ πλήρωμα τῆς Κεφαλληνιακῆς Ἐκκλησίας ἐκαλλιτερεῖτο ὀρθοδόξως καὶ συνεδέετο μετὰ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἀρρήκτως.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΝΩΣΙΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ

«Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ» ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΒΕΡΑΝΤΖΕΡΟΥ 22
ΟΡΟΦΟΣ 6 — ΓΡΑΦΕΙΟΝ 8 ΤΗΛ. 535.964.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

Ἐπιπλέον ἔχει ἀξίαν, ἐὰν μείνωμεν εἰς τὴν κατακαυγὴν κατὰ τοῦ ἐμπορίου τοῦ αἵματος ἀνάγκαι νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερκαλύπτονται. Τρίτη ἰδιουτυπία τοῦ προβλήματος εἶναι ὅτι: Καὶ ὅμως ὑπάρχει πρόβλημα αἵματος. Ἐν ὄψει τούτων ἐρωτᾶται: Τί γίνεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νὰ γίνῃ ἀκόμη; Ἡ ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία δὲν εἶναι οὔτε πρέπει νὰ εἶναι ὑπόθεσις μόνον τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπάρκεια αἵματος διὰ τὰς ἀνάγκαις τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας εἶναι κατὰ τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ ὅλους μας. Ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία δὲν ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τὸ εἰς αἶμα ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ αὐξάνεται συνεχῶς καὶ βεβαίως τὸ ἐμπόριον τοῦ αἵματος θὰ ὀργιάζῃ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΜΟΣΧΑΣ

Ὁ Μητροπολίτης

Λένινγκραντ παραιτεῖται.

(Εἰδήσις ἐκ τῆς Frankfurter Allgemeine Zeitung, φύλ. ὑπ' ἀριθ. 128, 6ης 'Ιουνίου 1972).

Ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος, πάσχω ἀπὸ καιροῦ ἐκ διαβήτου, ὑπέστη προσφάτως καρδιακὴν προσβολὴν καὶ παρητήθη ἐκ τῆς Δ/σεως τῆς Ὑπηρεσίας Ἐξωτερικῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Διάδοχός του εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν

'Υπηρεσίαν 'Εξωτερικῶν εἶναι ὁ μέχρι τοῦδε ἀντιπρόσωπός του ἐπίσκοπος Τούλης 'Ιουβενάλιος.

'Ο 41 ἐτῶν ἱεράρχης παραμένει Μητροπολίτης Λέβινγκραντ. 'Η ἀλλαγὴ εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Υπηρεσίαν 'Εξωτερικῶν δὲν σημαίνει καὶ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Νικόδημου ἐκ τῆς ρωσικῆς 'Ιεραρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατέχει τὴν δευτέραν κατὰ βαθμὸν θέσιν ἀμέσως μετὰ τὸν Πατριάρχην Ποιμένα, ἀλλὰ πιθανῶς μόνον ἀπαλλαγὴν τινα ἐκ τῶν πολλαπλῶν εὐθυνῶν. Πάντως ἐξ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως, ὁ σεβ. Νικόδημος ἀπὸ τῆς πρὸ 1 1/2 ἔτους ἐκδημίας εἰς Κύριον τοῦ Πατριάρχου 'Αλεξίου, διεκρίθη ὡς ὁ σπουδαιότερος Ρώσος 'Ιεράρχης. Μέχρι τοῦδε οὐδὲν στοιχεῖον ἔχομεν, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι πρόκειται περὶ ἀπωλείας δυνάμεως. Βεβαίως ὑπάρχον ἐν τῇ Ρωσικῇ 'Εκκλησίᾳ καὶ οἱ ἀντιτιθέμενοι πρὸς αὐτόν.

'Ο Μητροπολίτης Νικόδημος ἐπιδιώκει ἐνσυνειδήτως τὴν στερέωσιν τῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως. "Ενεκεν τούτου εἰς τὸ 'Εξωτερικὸν ἐπανειλημμένως παρεγνωρίσθησαν τὰ ὅρια μεταξὺ πολιτικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ σκοποῦ. Θεωρεῖται ἐπίσης βέβαιον, ὅτι καὶ ἐκεῖ, ὅπου παρουσιάζεται ὁ μητρ. Νικόδημος ὡς ἐκκλησιαστικὸς ὁμιλητὴς τῆς σοβιετικῆς προπαγάνδας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἢ τυχὸν ὡς δικαιολογῶν τὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν, ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν διάσωσιν τῆς 'Εκκλησίας του. 'Η ἐνοριακὴ κατάστασις εἰς τὴν Σοβιετικὴν "Ενωσιν, ἐξαιρέσει τῶν τουριστικῶν κέντρων τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Λέβινγκραντ, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν διωγμῶν τοῦ Στάλιν, οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσον καταστρεπτικὴ, ὅσον ἀκριβῶς τώρα. Σκοπὸς τοῦ Νικόδημου εἶναι ἀναμφισβητήτως νὰ συσφιγῇ τὴν 'Εκκλησίαν μὲ τὴν σοβιετικὴν πολιτικὴν οὕτως, ὥστε οἱ κομμουνισταὶ νὰ μὴ κατορθώσουν νὰ ἐκμηδενίσουν τὴν 'Εκκλησίαν τοῦλάχιστον ὡς ὄργανον.

'Ο Μητρ. Νικόδημος ἐξασκεῖ σημαντικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὸ Π.Σ.Ε. προσπαθεῖ δὲ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐπίδρασιν του καὶ εἰς τὰ 'Ορθόδοξα Πατριαρχεῖα τῆς Μέσης 'Ανατολῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν σπουδαίαν σημασίαν, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι εἰς τὴν περιοχὴν, ὅπου συμπλέκονται τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς σοβιετικῆς καὶ τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς. Σπουδαῖον ρόλον διεδραμάτισεν εἰς τὴν αὐθαίρετον ἀνακήρυξιν τῆς μειονοτικῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας ἐν 'Αμερικῇ εἰς αὐτοκέφαλον.

'Ο ἐπίσκοπος 'Ιουβενάλιος, ὁ κατὰ κόσμον Βλαδίμηρος τοῦ Κυρίλλου Πογιάρκωφ, ἐγεννήθη τῇ 22α Σεπτ. 1935 ἐν 'Ιεροσάβλ. Μετὰ τὴν περάτωσιν τῶν σπουδῶν του εἰς τὸ Λέβινγκραντ, διωρίσθη τὸ 1960 εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Υπηρεσίαν 'Εξωτερικῶν ἐν Μόσχᾳ. Τὸ 1963 ἔγινε Διευθυντὴς τῆς Ρωσικῆς Πνευματικῆς 'Αποστολῆς τῶν 'Ιεροσολύμων. Τὸ 1965 ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος. 'Απὸ τοῦ 1960 διεκρίθη οὗτος εἰς τὸ ἔργον τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης. Εἶναι συνεργάτης τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Συνεδρίου Εἰρήνης.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

Κ λ η τ ῆ ρ ι ο ν Θ έ σ π ι σ μ α

Π ρ ό ς τ ό ν

'Ιερέα Δημήτριον Θεοδώρου, τέως ἐφημέριον

'Ι. Ν. 'Αγίου Κωνσταντίνου, Ν. 'Ιωνίας

(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὡπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐνεργοῦντος ὡς ἀνακριτοῦ, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. Φ. 200/6774/1-11-71 ἐγγράφου τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς, τὴν 12ην 'Ιουνίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὠραν 6ην μ. μ. ἐν τῷ Γρα-

φείῳ τοῦ 'Ι. Ν. 'Αγίου Γεωργίου, 'Ακαδημίας Πλάτωνος καὶ ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιδομένης σοι κατηγορίας.

'Εν 'Αθήναις τῇ 15ῃ Μαΐου 1972

'Ο ἐνεργῶν τὴν ἀνάκρισιν

Οἰκον. Γεράσιμος Μπερερῆς, ἐφημέριος

'Ι. Ν. 'Αγίου Γεωργίου, 'Ακ. Πλάτωνος.

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 9/70 Κανονισμοῦ, ὡς οὗτος συνεπληρώθη καὶ ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων τοιούτων, μία θέσις ὀδηγοῦ αὐτοκινήτου ἐπὶ συμβάσει 'Ιδιωτικοῦ Δικαίου, καλοῦνται οἱ βουλομένοι, ὡπως καταλάβωσι ταύτην, ἵνα ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον Προσωπικοῦ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς ('Οδὸς 'Αγίας Φιλοθέης 21, τ.τ. 117), σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

'Εν 'Αθήναις τῇ 27ῃ Μαΐου 1972

'Εντολῇ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου

Ο Π Ρ Ω Τ Ο Σ Υ Γ Γ Ρ Ε Α Λ Ο Σ

'Αρχμ. Σωτ. Τράμπας.

'Ιερά Μητρόπολις 'Αρτης

'Εχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Εφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὡπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν εἰς τὴν 'Ιεράν Μητρόπολιν 'Αρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως δευτέρου Β' 'Εφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Κων/νου Χαλκιιάδων.

'Εν 'Αρτῇ τῇ 19ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο 'Αρτης ΠΝΑΤΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Αττικῆς καὶ Μεγαρίδος

'Εχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν θέσιν τακτικοῦ 'Εφημερίου τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) Ἐθαγγελισμοῦ Θεοτόκου Καλυβίων 2) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μήλεσι-Ἐρωποῦ καὶ 3) 'Αγίου Ἀθανασίου Γραμματικοῦ 'Αττικῆς, ὡπως ἐντὸς μηνὸς υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ πρὸς ἀνακήρυξιν των ὡς 'Εφημερίων.

'Εν Κηφισίᾳ τῇ 19ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο 'Αττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

'Εχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 7 παράγραφος 1 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13/70 Κανονισμοῦ τῆς Διαρκούς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ τῶν 'Ιεροκλήρων τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», καλοῦμεν ἅπαντας τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ Β' τακτικοῦ 'Ιεροκλήρου κατὰ τῇ 'Ιερᾷ Μητροπόλει Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, ὡπως υποβάλλωσιν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς σήμερον, τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὸ ἐν Δημητσάνῃ Γραφεῖον τῆς 'Ιεράς Μητροπόλεως.

'Εν Δημητσάνῃ τῇ 5ῃ 'Ιουνίου 1972

† 'Ο Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Ελασσώνος

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 33 καὶ ἐξῆς τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν» προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα κανονικά καὶ νομικά προσόντα, καὶ βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ 'Αγίου 'Αθανασίου Μηλέας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῆξεως ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

'Εν 'Ελασσῶνι τῇ 31 Μαΐου 1972

† 'Ο 'Ελασσώνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὴν παρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Θίσβης, 2) Κοκκίνου, 3) 'Ακοντίου, 4) 'Αλαγκωμενῶν, 5) Θουρίου, 6) Λαφυστίου, 7) Ρωμεῖκου, 8) Σωληναρίου, 9) Μαυρονερίου, 10) Καλοχωρίου, 11) 'Αναλήψεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρῆξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Λεβαδείᾳ τῇ 12ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 33, παράγρ. 2 καὶ 3 τοῦ υπ' ἀρθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, πρὸς κατάληψιν τῆς χρευσύσης ἐνορίας τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Τσελεπᾶκου Μαντινείας.

'Εν Τριπόλει τῇ 15ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Πειραιῶς

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν χρευσουσῶν τινῶν ἐνοριῶν τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ι. Μητροπόλεως, καὶ ἐπειδὴ πρὸς ἀρκετοῦ χρόνου εἴχομεν κάμει τὸ αὐτὸ ἔργον, καλέσαντες θεολόγους διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, χωρὶς δυστυχῶς νὰ προσέλθῃ οὐδεὶς, λαβόντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33, 34 καὶ 38 τοῦ υπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ι. Συνόδου «Περὶ 'Ι. Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», καλοῦμεν νῦν τοὺς ἔχοντας πτυχίον 'Ιερατικῆς Σχολῆς ἢ 'Ανωτέρου Φροντιστηρίου ἢ ἀποφοιτήριον τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ νήσῳ Τήνῳ λειτουργήσαντος Ταχυρρόθμου Φροντιστηρίου, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρῆξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τὰ πιστοποιητικά των, ἐξ ὧν θὰ καταφαίνεται, ὅτι κέκτηνται τὰ Κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα λάβωσι τὴν μεγάλην 'Ιερατικὴν ἀξίαν καὶ τιμὴν καὶ ἐφημερεύωσιν εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀκολουθῶν σημειουσμένων 'Ι. Ναῶν: 1. 'Ι. Καθεδρικός Ναὸς 'Αγίας Τριάδος, 2. 'Ι. Ναὸς 'Αγίου Νικολάου, 3. 'Ι. Ναὸς 'Αγίου Βασιλίου, 4. 'Ι. Ναὸς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, 5. 'Ι. Ναὸς Τιμίου Προδρόμου Ρέντη, 6. 'Ι. Ναὸς 'Αγίου Διονυσίου, καὶ 7. 'Ι. Ναὸς 'Αγίου Νεῖλου τοῦ Μυροβλήτου.

'Εν Πειραιεῖ τῇ 22ᾳ Μαΐου 1972

† 'Ο Πειραιῶς ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Παροναξίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θέσεως τακτικοῦ 'Ιεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιεράς Μητροπόλεως Παροναξίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ Κανονικά καὶ Νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Νάξῳ τῇ 3ῃ 'Ιουνίου 1972

† 'Ο Παροναξίας ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Σερρών καὶ Νιγρίτης

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων τοῦ 33-36 υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα καὶ βουλομένους ὅπως καταλάβωσι μίαν τῶν ἀκολουθῶν ὀργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίας Παρσκευῆς 'Αγ. Πνεύματος, 2) 'Ι. Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαμβακούσης, 3) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίας Τριάδος 'Ανω 'Ορεινῆς, 4) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Προβατᾶ, 5) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίας Τριάδος Βαρικοῦ, 6) 'Ι. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Κυδωνεῶν, 7) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Λευκούδας, 8) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Ξηροποτάμου, 9) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Ν. Σεβαστείας, 10) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Νεοχωρίου, 11) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Νικολάου Κουμαριάς, 12) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου Κρίνου, 13) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου 'Ασπροβάττας, 14) 'Ι. Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Σκεπαστοῦ, 15) 'Ι. Ναοῦ 'Αγίου Δημητρίου Μετοχίου, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰς αἰτήσεις αὐτῶν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων ἐφημεριῶν.

'Εν Σέρραις τῇ 5ῃ 'Ιουνίου 1972

† 'Ο Σερρών καὶ Νιγρίτης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 8/3/1972 Πράξιν τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ υπ' ἀριθ. 59 Φ. Ε.Κ. τεύχος Α' τῆς 29/4/1972, δι' ἧς συνεστήθη τρίτη θέσις 'Ιεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ Κανονικά καὶ Νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς 'Ιεράς ἡμῶν Μητροπόλεως αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Ὑδρᾳ τῇ 27ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο Ὑδρας ἸΕΡΟΘΕΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Χαλκίδος

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 33 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ 'Εκκλησι. Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγ. 'Ιωάννου Προδρόμου τῆς ἐνορίας Βασιλικῶν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρῆξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν Χαλκίδι τῇ 23ῃ Μαΐου 1972

† 'Ο Χαλκίδος ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ**'Ιερά Μητρόπολις Ἀξώμης**

'Η 'Ιερά Μητρόπολις Ἀξώμης ζητεῖ τρεῖς ἱερεῖς. Παρέχονται λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποδοχὰ. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι, μετὰ συστατικῶν, δύνανται ν' ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀξώμης κ. Μεθόδιον. Ρ.Ο. BOX 571. Addis Ababa. Ethiopia.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

'Αρχιεπ. 'Αμερικῆς Μιχαήλ, 'Ο 'Ιερεὺς, (ἤτοι ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ καὶ τὸ διδακτικὸν ἁγιαστικὸν καὶ Ποιμαντορικὸν τοῦ ἔργου), 'Εκδοτικὸς Οἶκος 'Αστῆρ, ἔκδ., γ', 'Αθήναι 1971, σ.σ. 16.

Λεωνίδου Ι. Φιλιππίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, 'Η ἀπὸ Παλαιᾶς καὶ Νέας Ρώμης κίνησης πρὸς ἐπάνοδον τοῦ πληρώματος τῆς 'Εκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐνότητα, ἔκδ. 'Ιδρύματος Εὐρώπης ΔΡΑΓΑΝ, 'Αθήναι 1970, σ.σ. 36.

Μητροπολίτου Μαρωνείας Τιμοθέου Ματθαϊάκη, Εὐχαὶ εἰς διαφόρους περιστάσεις, 'Αθήναι 1971, σ.σ. 86.

'Αρχιμ. Θεοδώρου Β. Τζεδάκη, Σύντομος 'Ιστορία τῆς (πρῶην 'Επισκοπῆς καὶ νῦν) Μητροπόλεως Πέτρας, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «ΑΜΑΛΘΕΙΑ», 'Αγ. Νικόλαος Κρήτης 1971, σ.σ. 16.

Πρεσβ. Εὐαγγέλου Κ. Μαντζουέα, Τέλεσις γάμου κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς 'Ανατολικῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ 'Αρχιεπίου 'Εκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», σ.σ. 21, 'Αθήναι 1971.

Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Μία τεσσαρακονταετία ὑμνογραφικῆς διακονίας, ἤτοι κατάλογος ἐκδεδωμένων καὶ ἀνεκδότων 'Ακολουθιῶν καὶ Κανόνων αὐτοῦ (1930-1970) ἐκδιδόμενος προνοίᾳ μὲν τοῦ Σεβ. Μητρ. Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονυσίου, ἐπιμελεῖα δὲ τοῦ πρωτ. 'Ι. Σπ. Ράμφου μετὰ προλόγου Π. Β. Πάσχου, σ.σ. 40, 'Αθήναι 1971.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ο ΝΕΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ «ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ»

Μόλις ἐκυκλοφόρησεν ὁ νέος ὀγκώδης τόμος τοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία» (τ. 42ος) τοῦ 1971, ἐξ 900 περίπου σελίδων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ 'Ομοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν κ. Κ. Γ. Μπόνη. 'Ο τόμος διαιρεῖται σαφῶς εἰς δύο μέρη.

Τὸ Α' περιλαμβάνει μελετήματα ἀφορῶντα εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἑορτασμόν τῶν 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας (1821-1971). Διακεκριμένοι ἱεράρχαι, καθηγηταὶ Πανεπιστημίου ἑλλήνες καὶ ξένοι, θεολόγοι, φιλόλογοι, ιστοριοδίφαι καὶ ἄλλοι εἰδικοί ἐρευνῶνται συνεργάζονται εἰς τὸ πανηγυρικὸν τοῦτο μέρος τῆς «Θεολογίας», ἀνεγείροντες οὕτως ἐν πνευματικῶν μνημεῖον εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς πρωτεργάτας τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ 'Εθνους ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας.

Τὸ Β' μέρος περιλαμβάνει τὴν συνήθη ἐπιστημονικὴν ὕλην τῆς «Θεολογίας», τὰς συνεχείας τῶν δημοσιευομένων μελετημάτων, χρονικὰ διεθνῶν συνεδρίων, βιβλιοκρισίας τῶν σπουδαιοτέρων ἑλληνικῶν καὶ ξένων εἰδικῶν βιβλίων, λεπτομερῆ βιβλιογραφικὰ δελτία, ἑλληνικοὺς καὶ ξενογλώσσους πίνακας ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, περιλήψεις τῶν δημοσιευομένων μελετημάτων ἑλληνιστὶ ὡς καὶ εἰς μίαν ξένην γλῶσσαν κ.λπ. κ.λπ.

Τὸν ὥραϊον τοῦτον τόμον διανθίζουν ἐκλεκτοὶ πίνακες ζωγραφικῆς, παριστάνοντες πρόσωπα ἢ σκηνὰς ἐκ τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Ιωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) 'Εσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 200 ἑτησίως.

Β) 'Εξωτερικοῦ : Δολλάρια 9 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 9.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, Διορθόδοξα, Διεκκλησιαστικὰ καὶ Παγκόσμια προβλήματα, Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, (Ζ').

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, «Διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν».

'Η τελευταία καὶ ἡ κηδεῖα τοῦ Μητρ. πρ. Κερκύρας Μεθοδίου.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Σχέσις τῆς Λατρείας μετὰ τὴν ζωὴν.

Ντούσαν Κάσιτς, Διὰ τῆς πεπατημένης ὁδοῦ.

'Εφραίμ Β' Καθολικὸς Πατριάρχης πάσης 'Ιβηρίας.

'Αρχιμ. Καλλινίκου Καρούσου, 'Ο Μοναχισμὸς εἰς τὴν 'Ορθόδοξον Ρουμανίαν.

Πρεσβ. Κ. Γερασιμοπούλου, 'Επίδοσις ὑπὸ τοῦ Μ. 'Αρχ. κ. 'Ιερωνύμου τῶν ἀδειῶν γάμου εἰς 200 ζεύγη μελλονύμφων.

Πρωτ. Εὐαγγέλου Σκορδά, 'Η ὀρθόδοξος λατρεία μας καὶ ἡ σύγχρονος πραγματικότης.

Πρεσβ. 'Αν. 'Αλεβιζοπούλου, 'Η μετανάστευσις διὰ Δ. Γερμανίαν.

Χ. Ε. 'Επιστημόνων, 'Η οἰκογένεια θεμέλιον τῆς κοινωνίας.

Παρατηρήσεων στήλη.

'Εκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων κ.λπ.

Νέα βιβλία.

'Εκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας
'Αθήναι, 'Ιαίου 1 — Τηλέφ. 710.734.